

The Independent Accountability Mechanism for IFC & MIGA

**ការវាយតម្លៃអំពីភាពអនុលោមនៃបណ្តឹងទាក់ទងនឹងការពាក់ព័ន្ធ
របស់ IFC ចំពោះគម្រោងវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ នៅប្រទេស
កម្ពុជា តាមរយៈធនាគារ ABBank និង Vietinbank**

គម្រោង IFC ជាមួយធនាគារ ABBank និង Vietinbank (២៩៧៤៥ , ៤០០៨១ , ២៨៥០៩ , ៣១៣០០
៣៤១២៤)

ថ្ងៃទី១៨ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២២

អំពី ស៊ីអេសអូ

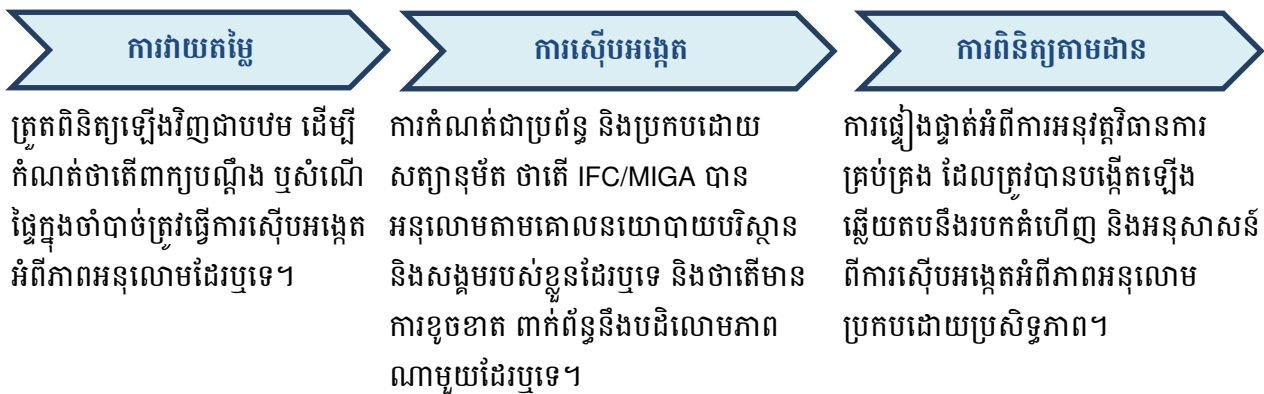
ការិយាល័យភាពអនុលោម ទីប្រឹក្សា ដោះស្រាយវិវាទ (ស៊ីអេសអូ) គឺជាយន្តការគណនេយ្យភាពឯករាជ្យរបស់សារជីវកម្មហិរញ្ញវត្ថុអន្តរជាតិ (IFC) និង ទីភ្នាក់ងារធានាការវិនិយោគពហុភាគី (MIGA) ដែលជាសមាជិកក្រុមធនាគារពិភពលោក។ យើងធ្វើការសម្របសម្រួលដោះស្រាយបណ្តឹងពីប្រជាពលរដ្ឋ ដែលរងផលប៉ះពាល់ពីគម្រោងរបស់ IFC និង MIGA ដោយយុត្តិធម៌ ឥតលម្អៀង និងប្រកបដោយភាពស្ថាបនា លើកកម្ពស់លទ្ធផលផ្នែកបរិស្ថាន និងសង្គមនៃគម្រោងទាំងនោះ និងបង្កើនគណនេយ្យភាពសាធារណៈ និង ការរៀនសូត្រនៅ IFC និង MIGA។

ស៊ីអេសអូ គឺជាការិយាល័យឯករាជ្យ ដែលរាយការណ៍ទៅកាន់ក្រុមប្រឹក្សានាយកប្រតិបត្តិការរបស់ IFC និង MIGA ដោយផ្ទាល់។ សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែម សូមមើល៖ www.cao-ombudsman.org។

អំពីមុខងារត្រួតពិនិត្យភាពអនុលោម

មុខងារត្រួតពិនិត្យភាពអនុលោមរបស់ស៊ីអេសអូ ត្រួតពិនិត្យឡើងវិញលើភាពអនុលោមរបស់ IFC និង MIGA ចំពោះគោលនយោបាយបរិស្ថាន និងសង្គម វាយតម្លៃលើការខូចខាតដែលពាក់ព័ន្ធ និងផ្តល់អនុសាសន៍អំពីវិធានការដោះស្រាយដែលសមស្រប។

មុខងារត្រួតពិនិត្យភាពអនុលោមរបស់ស៊ីអេសអូ អនុវត្តតាមអភិក្រមបីជំហាន៖

តារាងមាតិកា

អក្សរកាត់	iv
សេចក្តីសង្ខេប	5
១. សេចក្តីផ្តើម.....	10
ក) ទិដ្ឋភាពទូទៅនៃគម្រោងវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២	10
ខ) ការពាក់ព័ន្ធរបស់ IFC ចំពោះគម្រោងវារីអគ្គិសនី	11
២. កង្វល់ដែលបានលើកឡើងដោយដើមបណ្តឹង	15
៣. សេចក្តីសង្ខេបអំពីការឆ្លើយតបរបស់ IFC	17
៤. ការវិភាគការវាយតម្លៃរបស់ស៊ីអេសអូ.....	18
ក) ទំនាក់ទំនងរវាងអន្តរការីហិរញ្ញវត្ថុ IFC និងគម្រោងវារីអគ្គិសនី.....	19
ខ) ទំនាក់ទំនងរវាងក្របខណ្ឌគោលនយោបាយ IFC និងស្តង់ដារសមិទ្ធកម្ម	23
គ) ការវាយតម្លៃបឋមអំពីភាពអនុលោមតាមគោលនយោបាយរបស់ IFC.....	25
ឃ) ការវិភាគបឋមអំពីការខូចខាត	30
ង) ទំនាក់ទំនងច្បាស់លាស់រវាងការចោទប្រកាន់អំពីការខូចខាត និងបដិលោមភាពជាសក្តានុពលរបស់ IFC	39
ច) លក្ខខណ្ឌផ្នែកគោលនយោបាយបន្ថែមសម្រាប់ការពិចារណានៅក្នុងការវាយតម្លៃ.....	41
៥. សេចក្តីសម្រេចរបស់ស៊ីអេសអូ.....	41
ឧបសម្ព័ន្ធទី១៖ ខ្សែបន្ទាត់ពេលវេលានៃការវិនិយោគរបស់ IFC នៅក្នុង ABBank និងការអភិវឌ្ឍគម្រោងវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២	42
ឧបសម្ព័ន្ធទី២៖ ការឆ្លើយតបរបស់គណៈគ្រប់គ្រង IFC	44
ឧបសម្ព័ន្ធទី៣៖ ការពិចារណាអំពីគោលនយោបាយស៊ីអេសអូចំពោះការវាយតម្លៃអំពីភាពអនុលោម	60
ឧបសម្ព័ន្ធទី៤៖ លក្ខខណ្ឌយោងសម្រាប់ការស៊ើបអង្កេតអំពីភាពអនុលោម	62

អក្សរកាត់

អក្សរកាត់	និយមន័យ
ABBank	ធនាគារ An Binh Commercial Joint Stock Bank
CAO	ការិយាល័យភាពអនុលោម ទីប្រឹក្សា ដោះស្រាយវិវាទ (IFC និង MIGA)
E&S	បរិស្ថាន និងសង្គម
EIA	ការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន
ESMS	ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន និងសង្គម
ESRS	សេចក្តីសង្ខេបអំពីការត្រួតពិនិត្យផ្នែកបរិស្ថាន និងសង្គម
ESRP	នីតិវិធីត្រួតពិនិត្យផ្នែកបរិស្ថាន និងសង្គម
EVN	ក្រុមហ៊ុនអគ្គិសនីវៀតណាម
EVNGENCO1	សាជីវកម្មផលិតថាមពលអគ្គិសនីវៀតណាមទី១
EVNI	ក្រុមហ៊ុន Electricity Vietnam International Joint Stock Company
FI	អន្តរការីហិរញ្ញវត្ថុ
IFC	សាជីវកម្មហិរញ្ញវត្ថុអន្តរជាតិ
LSS2	សេសានក្រោម ២
MIGA	ទីភ្នាក់ងារធានាការវិនិយោគពហុភាគី
PS	ស្តង់ដារសមិទ្ធកម្ម (IFC)
SEMS	ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងសង្គម និងបរិស្ថាន
SPI	សេចក្តីសង្ខេបអំពីការវិនិយោគដែលបានស្នើឡើង
ToR	លក្ខខណ្ឌយោង
Vietinbank	ក្រុមហ៊ុន Vietnam Joint Stock Commercial Bank for Industry and Trade
VND	ដុល្លារវៀតណាម

សេចក្តីសង្ខេប

ការវាយតម្លៃភាពអនុលោមនេះ ចងក្រងឯកសារត្រួតពិនិត្យបឋមរបស់ស៊ីអេស លើពាក្យបណ្តឹងចំនួនបី ពីសហគមន៍មូលដ្ឋាន ទាក់ទងនឹងទំនប់វារីអគ្គិសនីធំបំផុតនៃប្រទេសកម្ពុជា គឺគម្រោងសេសានក្រោម២។ គម្រោងនេះបានចាប់ផ្តើមដំណើរការនៅឆ្នាំ២០១៧ ហើយដើមបណ្តឹងបានចោទប្រកាន់ថា វាមានផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានចំពោះជីវភាពរស់នៅ មុខរបរចិញ្ចឹមជីវិត ទីតាំងវប្បធម៌ និងសុវត្ថិភាពរបស់ពួកគេ។ ដើមបណ្តឹងអះអាងថា IFC ពាក់ព័ន្ធនឹងគម្រោងវារីអគ្គិសនីនេះតាមរយៈការវិនិយោគនៅក្នុងធនាគារវៀតណាមចំនួនពីរ គឺ ABBank និង Vietinbank។ ចំពោះហេតុផលដែលបានសង្ខេបនៅខាងក្រោម ស៊ីអេសនិយាយថា ពាក្យបណ្តឹងចាំបាច់ត្រូវធ្វើការស៊ើបអង្កេតអំពីភាពអនុលោម ទាក់ទងនឹងការវិនិយោគរបស់ IFC នៅក្នុង ABBank ប៉ុន្តែមិនទាក់ទងនឹងការវិនិយោគរបស់ IFC នៅក្នុង Vietinbank នោះទេ។

បរិបទ និងការវិនិយោគ

ការសាងសង់ទំនប់វារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ នៅលើទន្លេសេសាន ភាគខាងជើងនៃប្រទេសកម្ពុជា បានចាប់ផ្តើមនៅឆ្នាំ២០១៤។ ដំណើរការនានាបានចាប់ផ្តើមក្នុងរយៈពេលបីឆ្នាំក្រោយមក ដោយទំនប់វារីអគ្គិសនីដែលមានកម្លាំង ៤០០ មេហ្គាវ៉ាត់ ផលិតបានជិត ២០% នៃថាមពលអគ្គិសនីក្នុងស្រុកនៃប្រទេសកម្ពុជានៅឆ្នាំ២០២០។ គម្រោងវារីអគ្គិសនី ដើមឡើយ ត្រូវបានគ្រោងដំណើរការជាក្រុមហ៊ុនរួមទុន ដោយក្រុមហ៊ុន Electricity Vietnam International Joint Stock Company (EVNI) កាន់កាប់ ៥១% នៃគម្រោង។ EVNI បានវិនិយោគទុនប្រហែល ១០ លានដុល្លារអាមេរិក ក្នុងការធ្វើផែនការគម្រោងវារីអគ្គិសនី និងការអភិវឌ្ឍន៍ដំណាក់កាលដំបូង រួមទាំងការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន (EIA) នៅឆ្នាំ២០០៨ ផងដែរ។ ក្នុងឆ្នាំ២០១២ បន្ទាប់ពីមានការរៀបចំរចនាសម្ព័ន្ធឡើងវិញ កម្មសិទ្ធិរបស់ EVNI ត្រូវបានកាត់បន្ថយពី ៥១% ទៅ ១០% ។

IFC មានការពាក់ព័ន្ធនឹងគម្រោងវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ តាមរយៈធនាគារ An Binh Commercial Joint Stock Bank (ABBank) និង EVNI ដែលជាអតិថិជនបន្ត។ នៅខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១០ IFC បានធ្វើការវិនិយោគនៅក្នុង ABBank ដែលដំបូងឡើយ បានជាវសញ្ញាប័ណ្ណ និងបានបម្លែងទៅជាមូលធនទ្រព្យម្ចាស់នៅខែមេសា ឆ្នាំ២០១៣។ បច្ចុប្បន្ន IFC មានភាគហ៊ុន ៨,២% នៅក្នុង ABBank ជាលទ្ធផល នាំឲ្យមានភាគហ៊ុន ១០,៣១% នៅក្នុង EVNI។ ធនាគារ ABBank បានទិញភាគហ៊ុនរបស់ខ្លួនជាពីរចំណែក គឺនៅខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០០៧ និងនៅខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១០ មិនយូរប៉ុន្មាន មុនពេលវិនិយោគរបស់ IFC នៅក្នុង ABBank នៅខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១០។ (ចំពោះខ្សែបន្ទាត់ពេលវេលាលម្អិតនៃទំនាក់ទំនងហិរញ្ញវត្ថុរវាង IFC និង ABBank និងការអភិវឌ្ឍគម្រោងវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ សូមមើលឧបសម្ព័ន្ធទី១។)

លើសពីនេះទៀត IFC ក៏បានវិនិយោគនៅក្នុងធនាគារ Vietinbank ដែលជាអន្តរការីហិរញ្ញវត្ថុទីពីរ (FI) នៅប្រទេសវៀតណាម ដែលមានទំនាក់ទំនងហិរញ្ញវត្ថុយូអឺរ៉ង់ជាមួយក្រុមហ៊ុនអគ្គិសនីវៀតណាម (EVN) ដែលជាក្រុមហ៊ុនមេរបស់ EVNI។ IFC និង មូលនិធិ IFC Capitalization (“មូលនិធិ Cap”) បានធ្វើការវិនិយោគលើ

មូលធនទ្រព្យម្ចាស់នៅក្នុងធនាគារ Vietinbank ចាប់ពីខែមីនា ឆ្នាំ២០១១ រហូតដល់ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១ នៅពេលដែលពួកគេបានលក់ភាគហ៊ុនរបស់ពួកគេទាំងស្រុង។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ បន្ទាប់ពីបានត្រួតពិនិត្យឡើងវិញ ស៊ីអេសអូមិនបានរកឃើញមូលដ្ឋានគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីសន្និដ្ឋានថា IFC មាន ឬបានពាក់ព័ន្ធនឹងគម្រោងវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ តាមរយៈទំនាក់ទំនងនេះ ដែលនឹងផ្តល់មូលដ្ឋានសម្រាប់ការស៊ើបអង្កេតអំពីភាពអនុលោមនៃការវិនិយោគរបស់ IFC នៅក្នុងធនាគារ Vietinbank ឡើយ។

ពាក្យបណ្តឹង

នៅខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៨ ស៊ីអេសអូមិនបានទទួលពាក្យបណ្តឹង ដែលចោទប្រកាន់អំពីផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានផ្នែកបរិស្ថាន និងសង្គម (E&S) យ៉ាងទូលំទូលាយ ពីមនុស្សបីក្រុមដាច់ដោយឡែកពីគ្នា ដែលរងផលប៉ះពាល់ដោយសារប្រតិបត្តិការគម្រោងវារីអគ្គិសនី។ ក្នុងនោះមាន៖ (១) អ្នកភូមិដែលបានតាំងទីលំនៅថ្មី (២) អ្នកភូមិដែលមិនព្រមតាំងទីលំនៅថ្មី និង (៣) អ្នកភូមិនៅខ្សែទឹកខាងលើ។

អ្នកភូមិដែលបានតាំងទីលំនៅថ្មី៖ ចោទប្រកាន់ថា ជីវភាពរស់នៅថ្មីរបស់ពួកគេមានការលំបាក និងមិនគ្រប់គ្រាន់ និងថាពួកគេមិនត្រូវបានផ្តល់ជូននូវកម្មវិធីស្តារជីវភាពរស់នៅ ឬការគាំទ្រនោះទេ។ ពួកគេក៏អះអាងផងដែរថា ពួកគេមិនអាចចូលរួមក្នុងការសម្រេចចិត្តលើការបែងចែកដីធ្លី ដែលខ្វះតម្លាភាពបាននោះទេ។

អ្នកភូមិដែលមិនព្រមតាំងទីលំនៅឡើងវិញ៖ អះអាងថា ជីវភាពរស់នៅរបស់ពួកគេបានរងផលប៉ះពាល់ដោយការធ្លាក់ចុះយ៉ាងខ្លាំងនៃស្តុកត្រីក្នុងស្រុក។ បច្ចុប្បន្ន ប្រជាជនភាគច្រើនរស់នៅក្នុងព្រៃសហគមន៍ ដែលនៅខាងក្រៅអតីតភូមិរបស់ពួកគេ។ ប្រជាជនមួយចំនួនបានកំណត់អត្តសញ្ញាណថាជាជនជាតិដើមភាគតិច និងព្យាយាមការពារអត្តសញ្ញាណវប្បធម៌ និងតំបន់សិក្ខាសិទ្ធិរបស់ពួកគេ។ ប្រជាជនមួយចំនួនទៀតចោទប្រកាន់ថា ពួកគេខ្វះហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធមូលដ្ឋាន និងដីធ្លីគ្រប់គ្រាន់ សម្រាប់ធ្វើកសិកម្ម ដោយសារទឹកជំនន់ដែលទាក់ទងនឹងទំនប់។

អ្នកភូមិនៅខ្សែទឹកខាងលើ៖ ចោទប្រកាន់អំពីការខូចខាតដល់មុខរបរចិញ្ចឹមជីវិតរបស់ពួកគេ ដោយសារកម្រិតទឹកប្រែប្រួល និងមានត្រីកាន់តែតិចនៅក្នុងទន្លេសេសាន និងទន្លេស្រែពក។ ពួកគេក៏អះអាងផងដែរថា ពួកគេមិនបានទទួលព័ត៌មាន ឬការពិគ្រោះយោបល់អំពីគម្រោងវារីអគ្គិសនី ឬគោលនយោបាយសំណងនោះទេ។

មនុស្សទាំងបីក្រុមនេះបានអះអាងថា ពួកគេពុំមានអារម្មណ៍ថាមានសុវត្ថិភាពក្នុងការនិយាយអំពីកង្វល់របស់ពួកគេ និងស្នើសុំឲ្យរក្សាអត្តសញ្ញាណរបស់ពួកគេជាការសម្ងាត់។

ការឆ្លើយតបរបស់ IFC

ស៊ីអេសអូ បានទទួលការឆ្លើយតបពីគណៈគ្រប់គ្រងរបស់ IFC ចំពោះពាក្យបណ្តឹងនៅខែកក្កដា ឆ្នាំ២០២២ (សូមមើលឧបសម្ព័ន្ធទី២)។ IFC អះអាងថា ពុំមានទំនាក់ទំនងរវាងការវិនិយោគរបស់ IFC និងគម្រោងវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ នោះទេ ដូច្នេះលក្ខខណ្ឌតម្រូវផ្នែកបរិស្ថាន និងសង្គមរបស់ IFC មិនអនុវត្តចំពោះគម្រោងវារីអគ្គិសនីនោះទេ។ IFC ផ្តល់អំណះអំណាងបែបនេះ ដោយលើកហេតុផលថា ក) ការវិនិយោគរបស់ ABBank

នៅក្នុង EVNI បានកើតឡើងមុនការវិនិយោគរបស់ IFC នៅក្នុង ABBank នៅឆ្នាំ២០១០ និង ខ) ការពាក់ព័ន្ធ របស់ធនាគារ Vietinbank ចំពោះ EVN ដែលជាក្រុមហ៊ុនមេរបស់ EVNI ត្រូវបានដាក់កម្រិតចំពោះប្រាក់កម្ចី សម្រាប់គម្រោង និង ប្រតិបត្តិការនៅប្រទេសវៀតណាមតែប៉ុណ្ណោះ និង មិនមែននៅប្រទេសកម្ពុជានោះទេ។ អតិថិជនរបស់ IFC គឺ ABBank និង Vietinbank បានជ្រើសរើសមិនដាក់ជូនការឆ្លើយតបជាផ្លូវការចំពោះពាក្យ បណ្តឹង ដែលជាផ្នែកមួយនៃដំណើរការវាយតម្លៃរបស់ស៊ីអេសអូ។

ចំពោះហេតុផលដែលបានពិភាក្សាខាងក្រោម ស៊ីអេសអូ សន្និដ្ឋានថា ABBank ត្រូវបានតម្រូវឱ្យអនុវត្តលក្ខខណ្ឌ តម្រូវផ្នែកបរិស្ថាន និងសង្គមរបស់ IFC ចំពោះការវិនិយោគរបស់ខ្លួននៅក្នុង EVNI ហើយជាលទ្ធផល ចំពោះ គម្រោងវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ស៊ីអេសអូ ស្វែងរកភស្តុតាងនៃការពាក់ព័ន្ធរបស់ IFC ចំពោះគម្រោងវារីអគ្គិសនី តាមរយៈធនាគារ Vietinbank មិនគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីទទួលបានការស៊ើបអង្កេត អំពីភាពអនុលោមនោះទេ។

ការវិភាគរបស់ស៊ីអេសអូ

យោងតាមគោលនយោបាយស៊ីអេសអូ គោលបំណងនៃការវាយតម្លៃភាពអនុលោមរបស់ស៊ីអេសអូគឺ ដើម្បីកំណត់ថាតើ ពាក្យបណ្តឹងចាំបាច់ត្រូវមានការស៊ើបអង្កេត ដោយអនុវត្តលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យដូចតទៅ ដែរឬទេ៖ ក) ថាតើមានការ ចង្អុលបង្ហាញបឋមអំពីការខូចខាត ឬការខូចខាតជាសក្តានុពលដែរឬទេ ខ) ថាតើមានការចង្អុលបង្ហាញបឋម ដែល IFC ប្រហែលជាមិនអនុលោមតាមគោលនយោបាយបរិស្ថាន និងសង្គម (E&S) របស់ខ្លួនដែរឬទេ និង គ) ថាតើការខូចខាតដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់ មានទំនាក់ទំនងនឹងបដិលោមភាពជាសក្តានុពលដែរឬទេ។

ផ្អែកលើការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញលើកដំបូងលើព័ត៌មានដែលមាន ការវាយតម្លៃរបស់ស៊ីអេសអូ សន្និដ្ឋានថា ពាក្យ បណ្តឹងបំពេញតាមលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យទាំងបីនេះ ទាក់ទងនឹងការវិនិយោគរបស់ IFC នៅក្នុង ABBank នៅឆ្នាំ ២០១០៖

- ក) មានការចង្អុលបង្ហាញបឋមអំពីការខូចខាតពាក់ព័ន្ធនឹងគម្រោងសេសានក្រោម២ ទាក់ទងនឹងការចោទ ប្រកាន់ដូចខាងក្រោមដែលបានលើកឡើងនៅក្នុងពាក្យបណ្តឹង៖
 - កង្វះខាតការពិគ្រោះយោបល់សមស្រប តម្លាភាព និងការបង្ហាញព័ត៌មាន
 - កង្វះខាតការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដែលរងផលប៉ះពាល់ និង កង្វះខាតការពិចារណាលើសិទ្ធិដីធ្លីសហគមន៍ អត្តសញ្ញាណវប្បធម៌ និងតំបន់ស័ក្តិសិទ្ធិរបស់ពួកគេ
 - ផលប៉ះពាល់លើជីវភាពរស់នៅ ការអប់រំ និងសុខភាព ដោយសារទឹកជំនន់ និងការប្រែប្រួលកម្រិត ទឹក
 - ផលប៉ះពាល់លើជីវភាពរស់នៅដោយសារការប្រែប្រួលបម្លាស់ទីរបស់ត្រី
 - កញ្ចប់ដំណោះស្រាយ និងសំណងមិនគ្រប់គ្រាន់
 - កង្វះខាតលទ្ធភាពទទួលបានទឹកស្អាត

- ផលប៉ះពាល់ផ្នែកសង្គម និងសុវត្ថិភាពចំពោះសហគមន៍ និងការគំរាមកំហែង និងការបំភិតបំភ័យ ដោយសារតែការប្រឆាំងនឹងគម្រោងវារីអគ្គិសនី។

ស៊ីអេសស៊ី សន្និដ្ឋានថា មានការចង្អុលបង្ហាញបឋមអំពីការខូចខាត ដូចបានលើកឡើងដោយដើមបណ្តឹង ដោយផ្អែកលើការពិចារណាខាងក្រោម។ ទីមួយ សហគមន៍នៅក្នុងមូលដ្ឋានបានលើកឡើងជាបន្ត បន្ទាប់នូវកង្វល់ផ្នែកបរិស្ថាន និងសង្គមយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ ទាក់ទងនឹងគម្រោងវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ យ៉ាងហោចណាស់ ចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០០៨ មក។ ទីពីរ មានព័ត៌មានជាសាធារណៈជាច្រើន ពីសង្គម ស៊ីវិល សាស្ត្រាចារ្យ និងប្រភពប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយនានា ដែលមានសង្គតិភាពនឹងការចោទប្រកាន់អំពីការ ខូចខាតដោយដើមបណ្តឹង។ ទីបី គម្រោងវារីអគ្គិសនីដ៏ធំមួយ ដូចជា សេសានក្រោម២ ជាដើម នាំមក នូវហានិភ័យផ្នែកបរិស្ថាន និងសង្គមយ៉ាងខ្លាំងក្លា រួមជាមួយប្រភេទនានានៃផលប៉ះពាល់ជាសក្តានុ ពល ដែលត្រូវបានសម្គាល់ឃើញដោយដើមបណ្តឹង ជាពិសេសនៅពេលដែលមិនត្រូវបានវាយតម្លៃ និង កាត់បន្ថយ ដោយអនុវត្តតាម ស្តង់ដារ E&S នៃទម្លាប់អនុវត្តល្អ ដូចជា ស្តង់ដារសមិទ្ធកម្មរបស់ IFC ជា ដើម។ ជាចុងក្រោយ ស៊ីអេសស៊ី ពុំមានព័ត៌មានច្បាស់លាស់ ដែលផ្ទុយនឹងការអះអាងរបស់ដើមបណ្តឹង ឬ ចង្អុលបង្ហាញថា ហានិភ័យផ្នែកបរិស្ថាន និងសង្គមនៃគម្រោងនេះត្រូវបានវាយតម្លៃ និងកាត់បន្ថយ ដោយអនុវត្តតាមស្តង់ដារសមិទ្ធកម្មរបស់ IFC នោះទេ។

ខ) មានការចង្អុលបង្ហាញបឋមថា IFC ប្រហែលជាមិនបានអនុលោមតាមគោលនយោបាយបរិស្ថាន និង សង្គមរបស់ខ្លួននោះទេ ជាពិសេសទំនួលខុសត្រូវរបស់ខ្លួនក្នុងការ៖

- អនុវត្តការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញមុនពេលវិនិយោគ លើការវិនិយោគដែលបានពិចារណាឱ្យបានគ្រប់ គ្រាន់អំពីហានិភ័យ E&S ដែលទាក់ទងនឹងសកម្មភាពអាជីវកម្មរបស់អតិថិជន និង
- ពិនិត្យតាមដានការប្តេជ្ញាចិត្តផ្នែក E&S ដែលមាននៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងតាមផ្លូវច្បាប់របស់ IFC ជាមួយ ABBank ដូចបានទាមទារដោយគោលនយោបាយនិរន្តរភាពរបស់ IFC ជាពិសេសការ ប្តេជ្ញាចិត្តរបស់ ABBank ក្នុងការធានាថា ការវិនិយោគដែលមានស្រាប់របស់ខ្លួនអនុលោមតាម លក្ខខណ្ឌតម្រូវ E&S របស់ IFC។

គ) ការខូចខាតដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់ដោយដើមបណ្តឹងមានទំនាក់ទំនងយ៉ាងច្បាស់លាស់នឹង បដិលោមភាពជាសក្តានុពលរបស់ IFC៖ EVNI គឺជាកម្មសិទ្ធិករភាគច្រើននៃគម្រោងវារីអគ្គិសនីក្នុង អំឡុងពេលសំខាន់ៗនៃដំណាក់កាលរៀបចំ រហូតដល់ឆ្នាំ២០១២ ហើយបច្ចុប្បន្ន នៅតែរក្សាបាននូវ ភាគហ៊ុនកម្មសិទ្ធិមួយចំណែកធំដដែល។ នៅក្នុងបរិបទនេះ ស៊ីអេសស៊ីសន្និដ្ឋានថា ចំណុចខ្វះខាតដែល អាចកើតមាននៅក្នុងការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញ និងការពិនិត្យតាមដានរបស់ IFC លើការវិនិយោគរបស់ ខ្លួននៅក្នុងធនាគារ ABBank នៅឆ្នាំ២០១០ មានទំនាក់ទំនងយ៉ាងច្បាស់លាស់នឹងការខូចខាតដែល ត្រូវបានចោទប្រកាន់ដោយដើមបណ្តឹង។ ស៊ីអេសស៊ីបានធ្វើការសន្និដ្ឋាននេះដោយពិចារណាលើ៖ (ក)

ទំនាក់ទំនងកម្មសិទ្ធិរវាង ABBank EVNI និងគម្រោងវារីអគ្គិសនី (ខ) កិច្ចព្រមព្រៀងចងកាតព្វកិច្ចតាម ផ្លូវច្បាប់របស់ ABBank លើការប្រើប្រាស់ស្តង់ដារ E&S របស់ IFC នៅក្នុងការវិនិយោគដែលមាន ស្រាប់របស់ខ្លួន (គ) ចំណុចខ្វះខាតដែលអាចកើតមាននៅក្នុងការអនុវត្តលក្ខខណ្ឌតម្រូវ E&S របស់ IFC ចំពោះ ABBank និង (ឃ) លក្ខណៈនៃផលប៉ះពាល់នៃគម្រោងវារីអគ្គិសនីដែលបានលើកឡើង ដោយដើមបណ្តឹង ដែលពាក់ព័ន្ធទៅនឹងការអនុវត្តស្តង់ដារ E&S របស់ IFC។

ជំហានបន្ទាប់

នៅពេលដែលលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យនៃការវាយតម្លៃត្រូវបានបំពេញតាម ស៊ីអេសអូនឹងចាប់ផ្តើមធ្វើការស៊ើបអង្កេតអំពី ភាពអនុលោមនៃការវិនិយោគរបស់ IFC នៅក្នុង ABBank ពីព្រោះវាទាក់ទងទៅនឹងបញ្ហាដែលបានលើកឡើង នៅក្នុងពាក្យបណ្តឹង។ លក្ខខណ្ឌយោងសម្រាប់ការស៊ើបអង្កេត ដែលអនុវត្តតាមគោលនយោបាយ ស៊ីអេសអូអាច ស្វែងរកបាននៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធទី៤ នៃរបាយការណ៍នេះ និងការឆ្លើយតបរបស់គណៈគ្រប់គ្រង IFC នៅក្នុង ឧបសម្ព័ន្ធទី២។ សេចក្តីព្រាងរបាយការណ៍ស៊ើបអង្កេតអំពីភាពអនុលោមគួរតែនឹងបញ្ចប់នៅខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៣។

របាយការណ៍វាយតម្លៃនេះនឹងត្រូវបានបោះពុម្ពផ្សាយនៅលើវេបសាយរបស់ស៊ីអេសអូ និងចែករំលែកជាមួយ ក្រុមប្រឹក្សាភិបាល គណៈគ្រប់គ្រង IFC អតិថិជន និងដើមបណ្តឹង។

១. សេចក្តីផ្តើម

ផ្នែកនេះផ្តល់ទិដ្ឋភាពទូទៅនៃគម្រោងវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ នៅប្រទេសកម្ពុជា (“គម្រោងវារីអគ្គិសនី”) ព្រមទាំងការវិនិយោគរបស់ IFC នៅក្នុងអន្តរការីហិរញ្ញវត្ថុរៀបចំនូវធានារ៉ាប់រង ABBank និង Vietinbank ដែលជាកម្មវត្ថុនៃពាក្យបណ្តឹង។ បន្ទាប់មក ផ្នែកនេះពណ៌នាអំពីវិសាលភាព និងវិធីសាស្ត្រក្នុងការវាយតម្លៃអំពី ភាពអនុលោមរបស់ស៊ីអេសអូ ដែលត្រូវបានគ្របដណ្តប់នៅក្នុងរបាយការណ៍នេះ។

ក) ទិដ្ឋភាពទូទៅនៃគម្រោងវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២^១

គម្រោងសេសានក្រោម២ គឺជាទំនប់វារីអគ្គិសនីធំជាងគេនៅកម្ពុជា។ វាមានទីតាំងនៅក្នុងខេត្តស្ទឹងត្រែង តាម ដងទន្លេសេសាន ភាគខាងជើងប្រទេសកម្ពុជា ខាងក្រោមចំណុចប្រសព្វនៃដៃទន្លេសេសាន និងទន្លេស្រែពក និងមានចម្ងាយប្រហែល ២៥ គម. ពីទន្លេមេគង្គ។ ការសាងសង់គម្រោងដែលមានកម្លាំង ៤០០ មេហ្គាវ៉ាត់ បានចាប់ផ្តើមនៅឆ្នាំ២០១៤ ហើយវាបានចាប់ផ្តើមធ្វើប្រតិបត្តិការនៅឆ្នាំ២០១៧។^២ ទំនប់នេះត្រូវបានសាងសង់ ក្រោមកិច្ចព្រមព្រៀងសាងសង់-ប្រតិបត្តិការ-ផ្ទេរ រយៈពេល ៤៥ឆ្នាំ។ នៅពេលបញ្ចប់រយៈពេលនេះ កម្មសិទ្ធិនឹង ផ្ទេរទៅឱ្យអង្គភាពអគ្គិសនីនៃប្រទេសកម្ពុជា គឺអគ្គិសនីកម្ពុជា។

គម្រោងវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ ដំបូងឡើយ ត្រូវបានគ្រោងធ្វើជាក្រុមហ៊ុនបណ្តាក់ទុនរួមគ្នារវាងក្រុមហ៊ុន Electricity Vietnam International Joint Stock Company^៣ (EVNI) និង រ៉ូយ៉ាល់គ្រុប ដែលជាក្រុមហ៊ុននៃ ប្រទេសកម្ពុជា កាន់កាប់ភាគហ៊ុន ៥១% និង ៤៩% ដោយឡែកពីគ្នា។ EVNI បានវិនិយោគទឹកប្រាក់ប្រមាណ ១០ លានដុល្លារអាមេរិកក្នុងការធ្វើផែនការគម្រោង និងការអភិវឌ្ឍដំណាក់កាលដំបូង រួមទាំងការសិក្សាសមិទ្ធិ លទ្ធភាព និងការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន (EIA) ផងដែរ។ នៅខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១២ ភាគហ៊ុនរបស់ EVNI នៅក្នុងគម្រោងនេះបានធ្លាក់ចុះពី ៥១% មកនៅ ១០% ដោយ ៩០% ដែលនៅសល់ កាន់កាប់ ដោយរ៉ូយ៉ាល់គ្រុប (៣៩%) និង Hydrolancang International Energy Co. Ltd (៥១%) ដែលជាក្រុមហ៊ុន សាខារបស់ China Huaneng Group ជាក្រុមហ៊ុនផលិតថាមពលកំពូលមួយក្នុងចំណោមក្រុមហ៊ុនផលិត ថាមពលកំពូលៗទាំងប្រាំនៅប្រទេសចិន។ ការកាន់កាប់មូលធនទ្រព្យម្ចាស់ទាំងនេះ ពុំមានការប្រែប្រួល ចាប់ តាំងពីឆ្នាំ២០១២ មក។ EVNI មិនពាក់ព័ន្ធនឹងការគ្រប់គ្រងប្រចាំថ្ងៃរបស់គម្រោងវារីអគ្គិសនីនោះទេ។ ទោះបីជា យ៉ាងណាក៏ដោយ ការកាន់កាប់ភាគហ៊ុន ១០% ធ្វើឱ្យក្រុមហ៊ុននេះមានសិទ្ធិតែងតាំងនាយកមួយរូបនៅក្នុងក្រុម ប្រឹក្សាភិបាលនៃក្រុមហ៊ុនបណ្តាក់ទុនរួមគ្នា – ក្រុមហ៊ុន ហាយដ្រូ ជេវ៉ា ឡូរី សេសាន២។

^១ ចំពោះទិដ្ឋភាពទូទៅអំពីការអភិវឌ្ឍគម្រោងវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ សូមមើលខ្សែបន្ទាត់ពេលវេលានៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធទី១។

^២ គេហទំព័រសេសានក្រោម២ របស់រ៉ូយ៉ាល់គ្រុប៖ <https://bit.ly/3UNcFX8>

^៣ EVNI ដំបូងឡើយ ត្រូវបានបង្កើតឡើងជាក្រុមហ៊ុនបណ្តាក់ទុនរួមគ្នា EVN កម្ពុជា សាខា EVN មានភារកិច្ចវិនិយោគលើគម្រោងថាមពលនៅប្រទេស កម្ពុជា និងប្រទេសឡាវ។ សូមមើលគេហទំព័ររបស់ EVNI នៅ <https://bit.ly/3EISiGE>

ផែនទី១.១៖ ទីតាំងគម្រោងវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២

ប្រភព៖ ក្រុមធនាគារពិភពលោក IBRD ៤៦៩២២ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២២

ខ) ការពាក់ព័ន្ធរបស់ IFC ចំពោះគម្រោងវារីអគ្គិសនី

ពាក្យបណ្តឹងបានចោទប្រកាន់ថា IFC ពាក់ព័ន្ធទៅនឹងគម្រោងវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ តាមរយៈការវិនិយោគនៅក្នុងអន្តរការីហិរញ្ញវត្ថុរបស់ខ្លួន នៅក្នុងធនាគារ An Binh (ABBank) និង Vietinbank។ ធនាគារវៀតណាមទាំងនេះមានទំនាក់ទំនងហិរញ្ញវត្ថុជាមួយក្រុមហ៊ុន Vietnam Electricity (EVN) ដែលជាក្រុមហ៊ុនមេរបស់ EVNI ហើយក្នុងករណី ABBank ក៏ពាក់ព័ន្ធដោយផ្ទាល់ជាមួយ EVNI ដូចបានពន្យល់នៅខាងក្រោម។

IFC មានការវិនិយោគភាគហ៊ុនសកម្មនៅក្នុង ABBank ប្រមាណ ៤០,៦ លានដុល្លារអាមេរិក ហើយបច្ចុប្បន្ន កាន់កាប់ភាគហ៊ុន ៨,២% (គម្រោង IFC #២៩៧៤៥)^{១៤} ការវិនិយោគរបស់ IFC ជាដំបូង បានជាវសញ្ញាប័ណ្ណ អាចបំប្លែងបានជាកំហិត នៅខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១០ ដែលត្រូវបានបំប្លែងទៅជាមូលធនទ្រព្យម្ចាស់ នៅខែមេសា ឆ្នាំ ២០១៣។ ការវិនិយោគរបស់ IFC ត្រូវបានរៀបចំឡើង ដើម្បីបង្កើតភាពជាដៃគូរយៈពេលវែងរវាង IFC និង ABBank ដែលនឹងអនុញ្ញាតឱ្យ ABBank រក្សាបាននូវផលបៀបភាពគ្រប់គ្រាន់នៃដើមទុនដ៏ល្អ នៅខណៈពេល ដែលមានការកើនឡើងនូវផលបត្រប្រាក់កម្ចីរបស់ខ្លួន ដែលគាំទ្រគំនិតផ្តួចផ្តើមនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និង ពង្រឹងផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់គម្រោងប្រសិទ្ធភាពថាមពលដែលមានលក្ខខណ្ឌសមស្រប។ ការវិនិយោគរបស់ IFC នៅក្នុង ABBank បានបង្កើតឱ្យមានការពាក់ព័ន្ធជាទូទៅចំពោះប្រតិបត្តិការរបស់ ABBank។ លើសពីនេះ ទៀត នៅខែតុលា ឆ្នាំ២០១៧ IFC បានផ្តល់ប្រាក់កម្ចីចំនួន ២៨,៥ លានដុល្លារអាមេរិក (គម្រោង IFC # ៤០០៨១) ដល់ ABBank ដើម្បីផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានរយៈពេលវែង ដើម្បីពង្រីកផលបត្រប្រាក់កម្ចីរបស់ ABBank ដោយផ្ដោតលើសហគ្រាសធុនតូចបំផុត តូច និងមធ្យម (MSMEs) និង SMEs ដែលកាន់កាប់ដោយស្ត្រី។ ABBank បានយល់ព្រមប្រើប្រាស់មូលនិធិប្រាក់កម្ចីរបស់ IFC នៅឆ្នាំ២០១៧ ដើម្បីគាំទ្រ MSMEs នៅ ប្រទេសវៀតណាមតែប៉ុណ្ណោះ។

ABBank មានភាគហ៊ុន ១០,៣១% នៅក្នុង EVNI ដែលវាបានទិញជាពីរចំណែកនៅខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០០៧ និង ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១០ ទាំងពីរ មុនពេលមានការវិនិយោគរបស់ IFC នៅក្នុង ABBank។ លើសពីនេះទៀត ABBank មានការវិនិយោគជាច្រើននៅក្នុង EVN ដែលជាអតិថិជនធំបំផុតរបស់ខ្លួន។^{១៥} ជាលទ្ធផល EVN មាន ភាគហ៊ុន ២៦,០៥%^{១៦} នៅក្នុង EVNI តាមរយៈសាជីវកម្មផលិតថាមពលទី១ (EVNGENCO1) ដែលជាក្រុមហ៊ុន សាខា កាន់កាប់ទាំងស្រុងដោយ EVN។^{១៧}

ទាក់ទងនឹង Vietinbank នៅខែមីនា ឆ្នាំ២០១១ IFC និង មូលនិធិ IFC Capitalization (“មូលនិធិ Cap”) បាន វិនិយោគលើមូលធនទ្រព្យម្ចាស់រួមគ្នាមួយ នៅក្នុងភាគហ៊ុនដែលទើបចេញថ្មីរបស់ Vietinbank ដែលកាប់កាប់ ដោយរដ្ឋ ដែលមានតម្លៃប្រហែល ១៦៩,៦ លានដុល្លារអាមេរិកនៅពេលនោះ (គម្រោង IFC #២៨៥០៩)។ នេះតំណាងឱ្យភាគហ៊ុន ១០% និងបានបង្កើតឱ្យមានការពាក់ព័ន្ធជាទូទៅចំពោះប្រតិបត្តិការរបស់ Vietinbank។

^{១៤} នៅខែមេសា ឆ្នាំ២០១៣ នៅពេលដែលសញ្ញាប័ណ្ណត្រូវបានបំប្លែងទៅជាមូលធនទ្រព្យម្ចាស់ មូលធនទ្រព្យម្ចាស់របស់ IFC តំណាងឱ្យ ១០% នៃភាគហ៊ុន របស់ ABBank ប៉ុន្តែវាត្រូវបានចុះមកត្រឹម ៨,២% នៅពេលដែល IFC សម្រេចចិត្តមិនចូលរួមក្នុងការទិញភាគហ៊ុនបន្ថែមរបស់ ABBank នៅឆ្នាំ ២០២១។

^{១៥} EVN ក៏ជាម្ចាស់ភាគហ៊ុនធំរបស់ ABBank រហូតដល់ យ៉ាងហោចណាស់ ឆ្នាំ២០១៥។

^{១៦} របាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំ២០២១ របស់ EVNI ប្រការ ៧.២.១ ទំព័រទី១៦ មាននៅ <https://bit.ly/3s4hej5>។

^{១៧} សាជីវកម្មផលិតថាមពលទី១ (EVNGENCO1) ត្រូវបានបង្កើតឡើងជាក្រុមហ៊ុនទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត ដែលមានសមាជិកតែម្នាក់ នៅក្រោមក្រុមហ៊ុន អគ្គសនីវៀតណាម (EVN) នៅថ្ងៃទី០១ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១២ (<https://bit.ly/3yRrCia>)។ EVNI ត្រូវបានពណ៌នាថាជាបុត្រសម្ព័ន្ធរបស់សាជីវកម្មនេះ។ របាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំ២០១៨ របស់ EVNGENCO1 ទំព័រទី៩ មាននៅ <https://bit.ly/3VC37iH> និងរបាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំ២០២១ របស់ EVN នៅទំព័រ ទី៦ មាននៅ <https://bit.ly/3MEZvbl>។

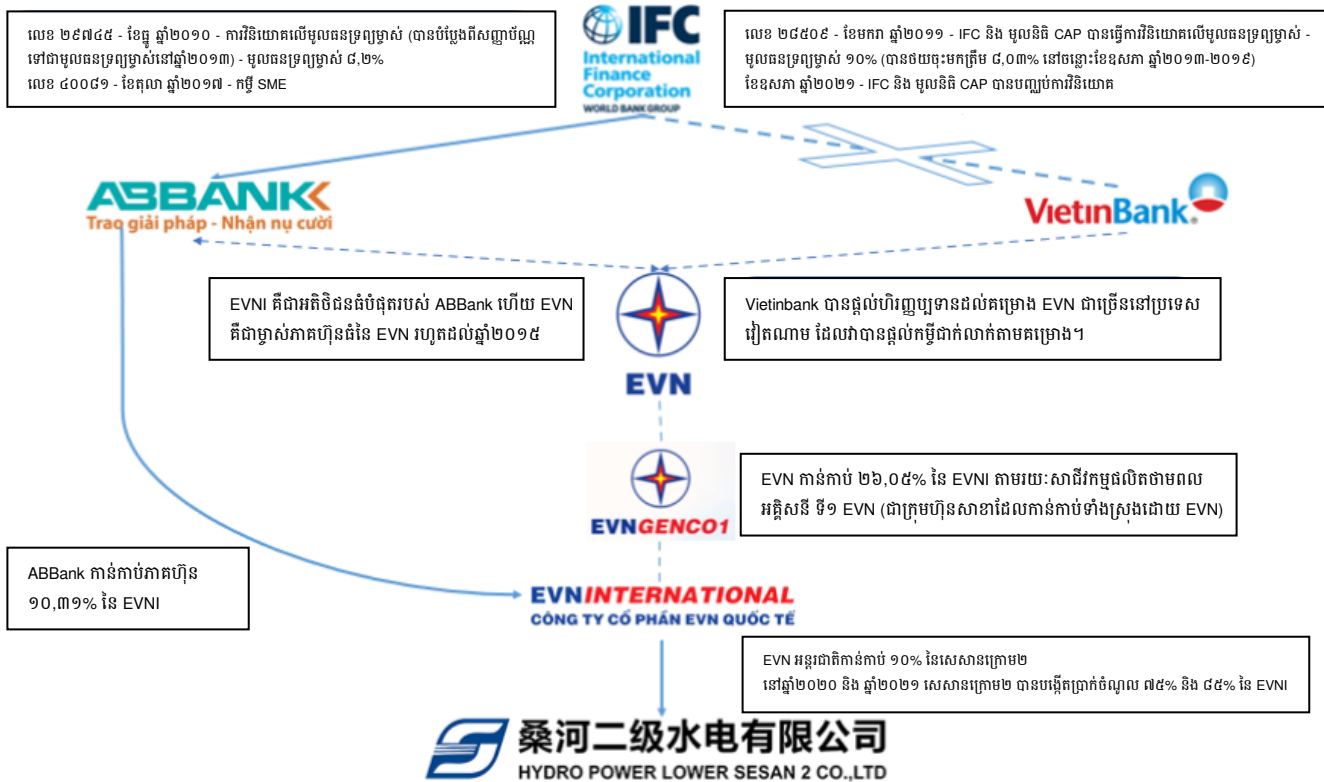
ការវិនិយោគរបស់ IFC ត្រូវបានរៀបចំឡើង ដើម្បីគាំទ្រដល់ការធ្វើឯកជនភាវូបនីយកម្មរបស់ Vietinbank និង ការលេចចេញជា SME និងធនាគារលក់រាយឈានមុខគេរបស់ប្រទេស។ លើសពីនេះទៀត មូលនិធិ Cap បាន ផ្តល់ជូន Vietinbank នូវឧបករណ៍បំណុលបន្ទាប់បន្សំរយៈពេល ១០ ឆ្នាំ ចំនួន ១២៥ លានដុល្លារអាមេរិក។ ក្រោយមក ជាលទ្ធផលនៃកំណើនដើមទុនរបស់ Vietinbank IFC បានវិនិយោគទឹកប្រាក់ប្រហែល ៥,២ លាន ដុល្លារអាមេរិក នៅខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១១ និង ៥,៧ លានដុល្លារអាមេរិក នៅខែតុលា ឆ្នាំ២០១៣ តាមរយៈការទិញ ភាគហ៊ុនបន្ថែម (គម្រោង IFC លេខ ៣១៣០០ និង ៣៤១២៤)។

នៅខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៣ ភាពជាម្ចាស់រួមគ្នាដោយ IFC និងមូលនិធិ Cap បានធ្លាក់ចុះមកត្រឹម ៨,០៣% បន្ទាប់ពីមានការបញ្ចូលវិនិយោគិនយុទ្ធសាស្ត្រមួយទៀតគឺ Bank of Tokyo Mitsubishi^៨ IFC និងមូលនិធិ Cap បានកាន់កាប់ភាគហ៊ុនទាំងនេះរហូតដល់ពេលដែលពួកគេចាកចេញពីគម្រោង ដែលបានចាប់ផ្តើមនៅចុង ឆ្នាំ២០១៩ និងត្រូវបានបញ្ចប់នៅខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១។ អនុបំណុលដែលផ្តល់ដោយមូលនិធិ Cap ត្រូវបាន ទូទាត់ជាមុនទាំងស្រុង នៅខែតុលា ឆ្នាំ២០២០។ ទាំង IFC និងមូលនិធិ Cap បច្ចុប្បន្ន ពុំមានទំនាក់ទំនង ហិរញ្ញវត្ថុជាមួយ Vietinbank នោះទេ។

Vietinbank មានទំនាក់ទំនងហិរញ្ញវត្ថុជាមួយ EVN យ៉ាងហោចណាស់ ចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០០៥ មកម្ល៉េះ។ ស៊ីអេសអូ បានទទួលការបញ្ជាក់អះអាងពី Vietinbank តាមរយៈ IFC ថាខ្លួនមិនបានផ្តល់កម្ចី ការធានា និង/ឬហិរញ្ញប្បទាន ដើមទុនបង្វិលសម្រាប់គោលបំណងទូទៅដល់ EVN នោះទេ។ ផ្ទុយទៅវិញ IFC បានពន្យល់ថា Vietinbank បានផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានដល់ EVN សម្រាប់គម្រោងជាក់លាក់នៅក្នុងប្រទេសវៀតណាមតែប៉ុណ្ណោះ។ នៅឆ្នាំ ២០១៨ នៅពេលដែលសហគមន៍បានដាក់ពាក្យបណ្តឹងទាក់ទងនឹងគម្រោងវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ នៅ ស៊ីអេសអូ Vietinbank មានកម្ចីសកម្មចំនួនប្រាំមួយ សម្រាប់គម្រោងចំនួនប្រាំ នៅក្នុងប្រទេសវៀតណាម ដែល បានផ្តល់ជូននៅចន្លោះឆ្នាំ២០០៥ និង ២០១៥។

^៨ នៅខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៣ IFC និងមូលនិធិ Cap បានសម្រេចចិត្តមិនអនុវត្តសិទ្ធិទិញភាគហ៊ុនចេញថ្មី ដែលបណ្តាលឲ្យមានការថយចុះនៃភាគហ៊ុន របស់ពួកគេ នៅ Vietinbank មកត្រឹម ៨,០៣%។ ទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយ នៅខែតុលា ឆ្នាំ២០១៣ ពួកគេបានអនុវត្តការដាវពេញលេញស្របតាម សិទ្ធិទិញភាគហ៊ុនបន្ថែម នៅពេលបង្កើនមូលធន ដើម្បីរក្សាភាគហ៊ុនរបស់ពួកគេរួមបញ្ចូលគ្នាមានចំនួន ៨,០៣%។

រូបភាព ១.១៖ ទំនាក់ទំនងហិរញ្ញវត្ថុរវាង IFC ABBank និងគម្រោងវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២

រូបភាព៖ ការវិភាគរបស់ស៊ីអេសអូ

គ) វិសាលភាព និងវិធីសាស្ត្រវាយតម្លៃអំពីភាពអនុលោម

វិសាលភាពនៃការវាយតម្លៃអំពីភាពអនុលោមរបស់ស៊ីអេសអូនេះ ត្រូវបានដាក់កម្រិតចំពោះបញ្ហាដែលបានលើកឡើងនៅក្នុងពាក្យបណ្តឹង និងរបាយការណ៍វាយតម្លៃរបស់ស៊ីអេសអូ។^១ ស៊ីអេសអូបានធ្វើសេចក្តីសម្រេចលើការវាយតម្លៃ ដោយផ្អែកលើលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យនៃការវាយតម្លៃ និងការពិចារណាដែលពាក់ព័ន្ធដទៃទៀត ដែលមាននៅក្នុងគោលនយោបាយស៊ីអេសអូ។ ការវាយតម្លៃបានរួមបញ្ចូលការត្រួតពិនិត្យបឋមលើព័ត៌មានខាងក្រោម៖

- សំណុំឯកសារ ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងពាក្យបណ្តឹងទាំងបី របាយការណ៍វាយតម្លៃរបស់ស៊ីអេសអូ និងការឆ្លើយតបពីគណៈគ្រប់គ្រងរបស់ IFC ចំពោះពាក្យបណ្តឹង
- IFC និងសំណុំឯកសាររបស់អតិថិជនស្តីពីការអនុវត្តលក្ខខណ្ឌតម្រូវផ្នែកបរិស្ថាន និងសង្គម (E&S) របស់គម្រោង
- ព័ត៌មានដែលប្រមូលបានតាមរយៈការសម្ភាសន៍ជាមួយដើមបណ្តឹង និងក្រុមគម្រោង IFC និង

^១ គោលនយោបាយស៊ីអេសអូ កថាខណ្ឌ ៨៨

- ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយដែលពាក់ព័ន្ធ និងឯកសារសាធារណៈដទៃទៀត រួមទាំងឯកសារយោងនៃការសិក្សាផងដែរ។

ស៊ីអេសអូឡែងអំណរគុណដល់ភាគីទាំងអស់ដែលបានលើកឡើងនៅក្នុងរបាយការណ៍នេះ ដែលបានចែករំលែកទស្សនៈ ចំណេះដឹង និងពេលវេលារបស់ពួកគេ។

២. កង្វល់ដែលបានលើកឡើងដោយដើមបណ្តឹង

នៅខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៨ ស៊ីអេសអូបានទទួលពាក្យបណ្តឹងពីអ្នកភូមិចំនួនបីក្រុម ដោយចោទប្រកាន់អំពីផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានចំពោះបរិស្ថាន និងសង្គមយ៉ាងទូលំទូលាយពីគម្រោងវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២។ ដោយបានដាក់ជូនតាងនាមឲ្យសហគមន៍ទាំងនេះ ដោយអង្គការអន្តរជាតិចំនួនបី – អង្គការទន្លេអន្តរជាតិ គម្រោងគណនេយ្យភាពអន្តរជាតិ និងអង្គការ Mekong Watch – ពាក្យបណ្តឹងទាំងបីចោទប្រកាន់ថា IFC មានទំនាក់ទំនងនឹងគម្រោងវារីអគ្គិសនីនេះ តាមរយៈការវិនិយោគរបស់ខ្លួននៅក្នុង ABBank និង Vietinbank។¹⁰

ដើមបណ្តឹងដែលបានស្នើសុំឱ្យស៊ីអេសអូរក្សាអត្តសញ្ញាណរបស់ពួកគេជាការសម្ងាត់ រួមមាន៖

- ក) អ្នកភូមិដែលបានតាំងទីលំនៅថ្មីជាអចិន្ត្រៃយ៍ ពីភូមិក្បាលរមាសចាស់ ដោយសារគម្រោងវារីអគ្គិសនី
- ខ) អ្នកភូមិក្បាលរមាសចាស់ និងស្រែគរចាស់ ដែលមិនព្រមតាំងទីលំនៅថ្មី និង
- គ) អ្នកភូមិមកពីស្រុកតាវែង ស្រុកលំដាត់ ស្រុកកូនមុំ ស្រុកអណ្តូងមាស និងស្រុកវើនសៃ ក្នុងខេត្តរតនគិរី ដែលមានទីតាំងនៅតាមដងទន្លេសេសាន និងទន្លេស្រែពក នៅខ្សែទឹកខាងឡើងនៃទំនប់នោះ។

- ក) អ្នកភូមិដែលបានតាំងទីលំនៅថ្មី ចោទប្រកាន់ថា ជីវភាពរស់នៅ និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធនៅកន្លែងតាំងទីលំនៅថ្មីរបស់ពួកគេមានភាពមិនគ្រប់គ្រាន់។ ជាពិសេស ពួកគេអះអាងថា៖

- ស្ថានភាពរស់នៅមិនស្របតាមពាក្យសន្យាផ្ទាល់មាត់ ដែលធ្វើឡើងដោយមន្ត្រីរដ្ឋាភិបាលនៅក្នុងមូលដ្ឋាន។ កង្វល់របស់ពួកគេ រួមមាន ភាពមិនគ្រប់គ្រាន់នៃទឹកអណ្តូងស្អាត កង្វះខាតសមត្ថភាពនៅមណ្ឌលសុខភាព លំនៅឋានមានគុណភាពទាប ការជន់លិចដីស្រែថ្មី និងកង្វះខាតប្រព័ន្ធលូដែលដំណើរការបានល្អ។ អ្នកភូមិក៏បានសម្តែងការព្រួយបារម្ភអំពីសុខភាព និងសុវត្ថិភាពផងដែរពីព្រោះកន្លែងតាំងទីលំនៅថ្មីនេះត្រូវបានហ៊ុមព័ទ្ធដោយផ្ទះកម្មករ ភោជនីយដ្ឋាន ហាងខាវអូខេ និងផ្ទះបន។

¹⁰ ដើមបណ្តឹងក៏បានចោទប្រកាន់ផងដែរថា IFC បានប៉ះពាល់គម្រោងវារីអគ្គិសនីតាមរយៈអតិថិជន FI ទីបីមួយរូប។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ស៊ីអេសអូបានកំណត់ថា លក្ខណៈនៃការវិនិយោគរបស់ IFC នៅក្នុងអតិថិជនរូបនោះ មិនអាចធ្វើឲ្យមានការប៉ះពាល់ដល់គម្រោងនោះទេ។

- ពួកគេមិនត្រូវបានផ្តល់ជូននូវកម្មវិធីស្តារជីវភាពរស់នៅ និងការគាំទ្រ រួមទាំង ប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ និងការភ្ជួរស្រែផងដែរ និងអះអាងថាដីស្រែដែលមាន មិនរាប់បញ្ចូលដើមឈើដែលបានដាំ ឬកន្លែង ចិញ្ចឹមសត្វនោះទេ។
- ពួកគេមិនបានទទួលការពិគ្រោះយោបល់ ឬការអញ្ជើញឱ្យចូលរួមក្នុងការសម្រេចចិត្តទាក់ទងនឹង ការបែងចែកដីធ្លីនោះទេ ហើយស្ថានភាពខុសៗគ្នារបស់ក្រុមគ្រួសារនីមួយៗ មិនត្រូវបានយកមក ពិចារណាឡើយ។
- ពួកគេពុំមានអារម្មណ៍សុវត្ថិភាពក្នុងការបង្ហាញអំពីកង្វល់របស់ពួកគេនោះទេ ពីព្រោះប្រជាជនមួយ ចំនួនត្រូវបានគេប្រាប់ថា ពួកគេនឹងបាត់បង់ដីធ្លី និងលំនៅឋាននៃការតាំងទីលំនៅថ្មីរបស់ពួកគេ ប្រសិនបើពួកគេដាក់ពាក្យបណ្តឹង។

ខ) អ្នកភូមិដែលមិនព្រមតាំងទីលំនៅថ្មី ប្រហែល ១៣៦ គ្រួសារ ដែលមិនចង់ចាកចេញពីលំនៅឋាន និង ជីវភាពរស់នៅរបស់ពួកគេ។

- អ្នកភូមិក្បាលរមាសចាស់កំណត់អត្តសញ្ញាណថាជាជនជាតិដើមភាគតិច និងព្យាយាមការពារ អត្តសញ្ញាណវប្បធម៌ និងតំបន់ស័ក្តិសិទ្ធិរបស់ពួកគេ។ ពួកគេបានចង្អុលបង្ហាញថា ពួកគេមានឆន្ទៈ លះបង់ជីវិតរបស់ពួកគេដើម្បីការពារទឹកដី និងផ្លូវជូនតា។ អាងស្តុកទឹកបានជន់លិចភូមិចាស់ និង វាលស្រែរបស់ពួកគេ ហើយពួកគេចោទប្រកាន់ថា ពុំមានព្រំដែនច្បាស់លាស់ត្រូវបានបង្កើតឡើង សម្រាប់សម្បទានការកាប់ឈើ ដែលផ្តល់ជូនក្រុមហ៊ុននៅក្នុងតំបន់អាងស្តុកទឹកនោះទេ។ ចំណុចនេះប៉ះពាល់ដល់ព្រៃសហគមន៍របស់ពួកគេ ហើយនៅពេលដែលពួកគេបានព្យាយាម បញ្ឈប់អ្នកកាប់ឈើ ពួកគេបានទទួលការគំរាមកំហែងពីកម្មករប្រដាប់អាវុធ។
- អ្នកភូមិស្រែគរចាស់តូចៗថា ពួកគេខ្វះខាតហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធមូលដ្ឋាន និងដីធ្លីគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ ធ្វើស្រែចម្ការ ដោយសារទឹកជំនន់ ដែលកើតឡើងដោយសារគម្រោងវារីអគ្គិសនី ហើយពួកគេចង់ ទាមទារសំណង។
- អ្នកភូមិទាំងពីរចោទប្រកាន់ថា មានការថយចុះគួរឱ្យកត់សម្គាល់នូវចំនួនគ្រឹក្នុងស្រុក ដែលប៉ះពាល់ ដល់ទាំងរបបអាហារ និងប្រាក់ចំណូលរបស់ពួកគេ។

គ) ដើមបណ្តឹងនៅខ្សែទឹកខាងលើ មានប្រហែល ៨០០ គ្រួសារ នៅ ៧ ភូមិ នៅខាងលើទំនប់វារីអគ្គិសនី សេសានក្រោម២ និង ១.៣០០ គ្រួសារ នៅ ១១ ភូមិ តាមដងទន្លេស្រែពក ដែលរួមគ្នាចោទប្រកាន់អំពី ការខូចខាតជាបន្តបន្ទាប់ ដល់ប្រភពមុខរបរចិញ្ចឹមជីវិតរបស់ពួកគេ។

- អ្នកភូមិ ជនជាតិឡាវ និងខ្មែរ និងជនជាតិដើមភាគតិចទំនួន ចាវ៉ាយ ក្រដោ និងទំនួន។ ពួកគេ ចោទប្រកាន់ថា ពួកគេបានទទួលការជូនដំណឹង ឬការពិគ្រោះយោបល់អំពីគម្រោងវារីអគ្គិសនី ឬ

គោលនយោបាយសំណងនោះទេ និងថាប្រភពព័ត៌មានតែមួយគត់របស់ពួកគេគឺ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលក្នុងស្រុក។

- ពួកគេអះអាងថា ការផ្លាស់ប្តូរ និងការប្រែប្រួលកម្រិតទឹក បានកាត់បន្ថយបរិមាណត្រីនៅក្នុងទន្លេសេសាន និងទន្លេស្រែពក ដែលប៉ះពាល់ដល់អាហារូបត្ថម្ភ និងមុខរបរចិញ្ចឹមជីវិតរបស់សហគមន៍ព្រមទាំងបង្កផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានដល់ផលិតកម្មដំណាំ ការដាំដំណាំតាមមាត់ទន្លេ ទូក និងបសុសត្វផងដែរ។

ព័ត៌មានលម្អិតបន្ថែមអំពីពាក្យបណ្តឹងទាំងបីត្រូវបានផ្តល់ជូននៅក្នុងការវិភាគរបស់ស៊ីអេសនៅខាងក្រោម។¹¹

នៅខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៨ ស៊ីអេសបានរកឃើញថា ពាក្យបណ្តឹងមានលក្ខខណ្ឌសមស្រប សម្រាប់ការវាយតម្លៃទាក់ទងនឹងការវិនិយោគរបស់ IFC នៅក្នុង ABBank និង Vietinbank។ ក្រោយមក ដើមបណ្តឹងបានព្យាយាមចូលរួមនៅក្នុងដំណើរការដោះស្រាយវិវាទ ដែលកោះប្រជុំដោយស៊ីអេស។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ទាំងអតិថិជនរបស់ IFC និងប្រតិបត្តិករគម្រោងវារីអគ្គិសនី មិនចង់ចូលរួមនៅក្នុងដំណើរការនេះទេ។ ដោយសារពុំមានការឯកភាពគ្នាក្នុងការចូលរួមនៅក្នុងដំណើរការដោះស្រាយវិវាទ ដែលគាំទ្រដោយស៊ីអេស និងដោយមានការយល់ព្រមពីដើមបណ្តឹង សំណុំរឿងនេះត្រូវបានផ្ទេរទៅកាន់មុខងារត្រួតពិនិត្យភាពអនុលោមរបស់ស៊ីអេស នៅថ្ងៃទី០៥ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០២២ ដើម្បីធ្វើការវាយតម្លៃអំពីភាពអនុលោម។¹²

៣. សេចក្តីសង្ខេបអំពីការឆ្លើយតបរបស់ IFC

ការឆ្លើយតបរបស់គណៈគ្រប់គ្រង IFC ចំពោះពាក្យបណ្តឹងនេះ អះអាងថា ពុំមានទំនាក់ទំនងរវាង IFC និងគម្រោងវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ ដែលនឹងតម្រូវឱ្យគម្រោងនេះអនុវត្តលក្ខខណ្ឌតម្រូវផ្នែកបរិស្ថាន និងសង្គមរបស់ IFC នោះទេ។ គណៈគ្រប់គ្រង IFC¹³ ផ្តល់អំណះអំណាងនេះដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋានដូចខាងក្រោម៖

- ក) ការវិនិយោគរបស់ ABBank នៅក្នុង EVNI (បានធ្វើឡើងក្នុងខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០០៧ និងខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១០) មុនពេលមានការវិនិយោគក្នុងគោលបំណងទូទៅរបស់ IFC នៅក្នុង ABBank។ IFC បានជាវសញ្ញាប័ណ្ណអាចបំប្លែងបាន ដែលចេញដោយ ABBank នៅថ្ងៃទី២៨ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១០ និងបានក្លាយជាម្ចាស់ភាគហ៊ុនបន្ទាប់ពីអនុវត្តជម្រើសនៃការបំប្លែងសញ្ញាប័ណ្ណនោះ នៅថ្ងៃទី១៨ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៣។ ដូច្នេះ មូលនិធិ IFC មិនត្រូវបានប្រើប្រាស់ដើម្បីផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានដល់ការវិនិយោគរបស់ ABBank នៅក្នុង EVNI នោះទេ ហើយការវិនិយោគរបស់ ABBank នៅក្នុង EVN មិនស្ថិតក្រោមលក្ខខណ្ឌតម្រូវ E&S ស្របតាមគោល

¹¹ ដើមបណ្តឹងបានស្នើសុំឱ្យពាក្យបណ្តឹងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរយ៉ាងពេញលេញ និងអត្តសញ្ញាណរបស់ពួកគេជាការសម្ងាត់។

¹² ស៊ីអេស របាយការណ៍វាយតម្លៃស្តីពីកង្វល់ដែលទាក់ទងនឹងការវិនិយោគរបស់ IFC នៅក្នុង ABBank (លេខ ២៩៧៤៥ ៤០០៨១) និង VietinBank (លេខ ២៨៥០៩ ៣១៣០០ ៣៤១២៤) និងបញ្ហាដែលបានលើកឡើងនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២២ មាននៅ <https://bit.ly/3CH9uZu>.

¹³ សូមមើលឧបសម្ព័ន្ធទី២. ការឆ្លើយតបរបស់គណៈគ្រប់គ្រង IFC (ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០២២)។ ពុំមានអតិថិជនណាម្នាក់បានផ្តល់ការឆ្លើយតបទៅស៊ីអេសឡើយ។

នយោបាយនិរន្តរភាពរបស់ IFC នោះទេ។ IFC អះអាងបន្ថែមទៀតថា ប្រាក់កម្ចី ឆ្នាំ២០១៧ របស់ខ្លួន ដល់ធនាគារ ABBank ពុំមានទំនាក់ទំនងនឹង EVNI ឬគម្រោងវារីអគ្គិសនីនោះទេ ពីព្រោះប្រាក់ចំណូលពី កម្ចីនេះទាំងអស់ត្រូវបានផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានដល់សហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យមនៅប្រទេសវៀតណាម។

- ខ) Vietinbank បានបញ្ជាក់ថា ខ្លួនមិនបានផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានណាមួយដល់ ឬបានវិនិយោគលើមូលធនទ្រព្យ ម្ចាស់នៅក្នុង EVNI នោះទេ។ ការពាក់ព័ន្ធរបស់ Vietinbank ចំពោះក្រុមហ៊ុន Vietnam Electricity Group (EVN) ដែលជាក្រុមហ៊ុនមេរបស់ EVNI ត្រូវបានដាក់កម្រិតចំពោះកម្ចីសម្រាប់គម្រោង និងប្រតិបត្តិការនៅ ប្រទេសវៀតណាមតែប៉ុណ្ណោះ។ ដូច្នេះ តាមទស្សនៈរបស់ IFC ពុំមានទំនាក់ទំនងសំខាន់ៗរវាង Vietinbank និងគម្រោងវារីអគ្គិសនីនោះទេ ហើយជាលទ្ធផល ពុំមានទំនាក់ទំនងយ៉ាងច្បាស់លាស់រវាងការខូចខាត ដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់ដោយដើមបណ្តឹង និងបដិភាពអនុលោមជាសក្តានុពលណាមួយដោយ IFC ឡើយ។

ព័ត៌មានលម្អិតបន្ថែមអំពីការឆ្លើយតបរបស់គណៈគ្រប់គ្រង IFC ត្រូវបានផ្តល់ជូននៅក្នុងការវិភាគរបស់ស៊ីអេសអូ ខាងក្រោម។ សម្រាប់ការឆ្លើយតបពេញលេញ សូមមើលឧបសម្ព័ន្ធទី២។

៤. ការវិភាគការវាយតម្លៃរបស់ស៊ីអេសអូ

ផ្នែកនេះសង្ខេបការវិភាគរបស់ស៊ីអេសអូលើពាក្យបណ្តឹង ដោយផ្អែកលើការស្រាវជ្រាវ ការត្រួតពិនិត្យឯកសារ និង ការសម្ភាសដែលបានធ្វើឡើងនៅចន្លោះខែកក្កដា និងខែតុលា ឆ្នាំ២០២២។ ដើម្បីពន្យល់បញ្ហានេះឲ្យបានល្អ បំផុត ផ្នែកនេះ (ក) វិភាគអំពីទំនាក់ទំនងរវាងអន្តរការីហិរញ្ញវត្ថុរបស់ IFC និងគម្រោងវារីអគ្គិសនី (ខ) ពណ៌នា អំពីក្របខណ្ឌគោលនយោបាយរបស់ IFC ដែលពាក់ព័ន្ធ និងស្តង់ដារសមិទ្ធកម្ម ដែលអាចអនុវត្តចំពោះពាក្យ បណ្តឹងទាំងនេះ និង (គ) បង្ហាញការវិភាគអំពីលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យនៃការវាយតម្លៃទាំងបី ដែលចាំបាច់សម្រាប់ស៊ីអេសអូ ក្នុងការកំណត់ថាតើត្រូវចាប់ផ្តើមការស៊ើបអង្កេតអំពីភាពអនុលោមដែរឬទេ ពោលគឺ៖

- ក. ថាតើមានការចង្អុលបង្ហាញបឋមថា IFC ឬ MIGA ប្រហែលជាមិនបានអនុលោមតាមគោលនយោបាយ E&S របស់ខ្លួនដែរឬទេ
- ខ. ថាតើមានការចង្អុលបង្ហាញបឋមអំពីផលប៉ះពាល់ ឬផលប៉ះពាល់ជាសក្តានុពលដែរឬទេ និង
- គ. ថាតើការខូចខាតដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់មានទំនាក់ទំនងយ៉ាងច្បាស់លាស់នឹងបដិលោមភាពជា សក្តានុពលដែរឬទេ។¹⁴

ផ្អែកលើការវិភាគខាងក្រោម ស៊ីអេសអូរកឃើញថា ពាក្យបណ្តឹងបំពេញតាមលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យសម្រាប់ការស៊ើបអង្កេត អំពីភាពអនុលោម ទាក់ទងនឹងការវិនិយោគក្នុងគោលបំណងទូទៅ ឆ្នាំ២០១០ របស់ IFC នៅក្នុង ABBank។

¹⁴ គោលនយោបាយស៊ីអេសអូ កថាខណ្ឌទី ៩១

ទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយ ពាក្យបណ្តឹងមិនបានបំពេញតាមលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យដែលចាំបាច់សម្រាប់ការស៊ើបអង្កេត អំពីភាពអនុលោម ទាក់ទងនឹងកម្មវិធី SME របស់ IFC ដល់ ABBank ឬការវិនិយោគលើមូលធនទ្រព្យម្ចាស់របស់ ខ្លួន នៅក្នុង Vietinbank នោះទេ។

ក) ទំនាក់ទំនងរវាងអន្តរការីហិរញ្ញវត្ថុ IFC និងគម្រោងវារីអគ្គិសនី

មុននឹងពិចារណាលើលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យនៃការវាយតម្លៃជាផ្លូវការនៅក្នុងសំណុំរឿងនេះ ចាំបាច់ត្រូវត្រួតពិនិត្យទំនាក់ ទំនងរវាងអតិថិជន FI របស់ IFC ABBank និង Vietinbank និងគម្រោងវារីអគ្គិសនី។ ចំណុចនេះមានសារ សំខាន់ ពីព្រោះគោលនយោបាយស៊ីអេសអូ កំណត់គោលបំណងនៃមុខងារត្រួតពិនិត្យភាពអនុលោមរបស់ស៊ីអេសអូ ក្នុងការ “វាយតម្លៃ តាមការពាក់ព័ន្ធ ការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញ និងការគ្រប់គ្រងរបស់ IFC/MIGA លើលក្ខខណ្ឌ តម្រូវ E&S របស់ខ្លួននៅកម្រិតគម្រោង ឬអនុគម្រោង និងពិចារណាអំពីសមិទ្ធកម្ម E&S នៅកម្រិតគម្រោង ឬ អនុគម្រោង”¹⁵ លើសពីនេះទៀត គោលនយោបាយស៊ីអេសអូ កំណត់និយមន័យ “ការខូចខាត” ជា “ផលប៉ះពាល់ បរិស្ថាន និងសង្គមអវិជ្ជមានយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរណាមួយលើមនុស្ស ឬបរិស្ថាន ដែលកើតឡើងដោយផ្ទាល់ ឬដោយ ប្រយោលពីគម្រោង ឬអនុគម្រោងណាមួយ” (បានបន្ថែមការសង្កត់ធ្ងន់)។¹⁶ ដូច្នេះ ស៊ីអេសអូ ត្រូវតែកំណត់នៅ ពេលចាប់ផ្តើមដំបូងថាតើទំនប់វារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ ជាអនុគម្រោងរបស់ IFC ដែរឬទេ។ ប្រសិនបើមិន មែន ស្របតាមគោលនយោបាយស៊ីអេសអូ ពាក្យបណ្តឹងគួរតែបិទនៅពេលវាយតម្លៃ។

គោលនយោបាយស៊ីអេសអូកំណត់អនុគម្រោងមួយថាជា “ប្រតិបត្តិការអាជីវកម្មរបស់អតិថិជនបន្តក្នុងការប្រើ ប្រាស់លក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃប្រាក់ចំណូលនៅក្នុងឯកសារហិរញ្ញវត្ថុ ឬការវិនិយោគរបស់ IFC ឬកិច្ចសន្យាធានារបស់ MIGA”។ ពាក្យអតិថិជនបន្តត្រូវបានកំណត់ថាជា “អាជីវកម្មដែលគាំទ្រដោយផ្ទាល់ដោយអតិថិជន FI ដែល ស្ថិតក្នុងការប្រើប្រាស់លក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃប្រាក់ចំណូលនៅក្នុងឯកសារហិរញ្ញវត្ថុ ឬការវិនិយោគរបស់ IFC ឬកិច្ច សន្យាធានារបស់ MIGA”។¹⁷

នៅក្នុងការសម្រេចចិត្តថាតើសកម្មភាពអាជីវកម្មដែលមានពាក្យបណ្តឹងរបស់ស៊ីអេសអូ មានលក្ខណៈសម្បត្តិ គ្រប់គ្រាន់ជា “ប្រតិបត្តិការអាជីវកម្ម” របស់អតិថិជនបន្ត IFC ដែរឬទេ និង ដូច្នេះ តើវាជាអនុគម្រោងមួយ ដែរឬទេ។ ស៊ីអេសអូ ពិចារណាទាំងការចូលរួមរបស់អតិថិជនបន្ត និងអានុភាពលើប្រតិបត្តិការសកម្មភាពអាជីវកម្ម និងសារសំខាន់នៃសកម្មភាពអាជីវកម្មចំពោះអតិថិជនបន្ត។¹⁸

¹⁵ គោលនយោបាយស៊ីអេសអូ កថាខណ្ឌទី៧៧.

¹⁶ គោលនយោបាយស៊ីអេសអូ សទ្ទានុក្រម

¹⁷ គោលនយោបាយស៊ីអេសអូ សទ្ទានុក្រម

¹⁸ ស៊ីអេសអូ ការវាយតម្លៃអំពីភាពអនុលោមនៃពាក្យបណ្តឹង ពាក់ព័ន្ធនឹងការប៉ះពាល់របស់ IFC ចំពោះការដឹកជញ្ជូន Dairi Prima នៅប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី តាមរយៈការវិនិយោគនៅក្នុង Postal Savings Bank of China (PSBC) ថ្ងៃទី០៦ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០២២ ទំព័រទី ២៩

IFC បានចង្អុលបង្ហាញថា ខ្លួនពុំមានការពាក់ព័ន្ធផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុចំពោះគម្រោងវារីអគ្គិសនីតាមរយៈការវិនិយោគរបស់ខ្លួននៅក្នុងធនាគារ ABBank និង Vietinbank នោះទេ។¹⁹ ការវាយតម្លៃរបស់ស៊ីអេសស៊ីសនិយោជកទំនប់វារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ គឺជាអនុគម្រោង IFC របស់ធនាគារ ABBank ប៉ុន្តែមិនមែនជាប្រាក់របស់ធនាគារ Vietinbank នោះទេ ស្របតាមហេតុផលដែលបានរៀបរាប់ខាងក្រោម។

ការវិនិយោគរបស់ IFC នៅក្នុង ABBank

ការវិនិយោគក្នុងគោលបំណងទូទៅរបស់ IFC នៅក្នុង ABBank (ឆ្នាំ២០១០)

គម្រោងវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ បំពេញតាមនិយមន័យគោលនយោបាយស៊ីអេសស៊ីសចំពោះអនុគម្រោង IFC តាមរយៈការវិនិយោគរបស់ IFC នៅក្នុងធនាគារ ABBank នៅឆ្នាំ២០១០។ EVNI គឺជាអតិថិជនបន្តរបស់ IFC ពីព្រោះវាជាអាជីវកម្មដែលគាំទ្រដោយផ្ទាល់ដោយ ABBank ដែលជាអតិថិជនអន្តរការីហិរញ្ញវត្ថុរបស់ IFC។ ទាំងការវិនិយោគរបស់ IFC នៅក្នុង ABBank និងការវិនិយោគរបស់ ABBank នៅក្នុង EVNI គឺជាការវិនិយោគមូលធនទ្រព្យម្ចាស់។ ដូចនេះ ពួកគេមិនបានប្រើប្រាស់ការដាក់កម្រិតលើប្រាក់ចំណូលនោះទេ។ ដោយសារ EVNI គឺជាអតិថិជនបន្តរបស់ ABBank “ប្រតិបត្តិការអាជីវកម្ម” របស់វា ត្រូវបានចាត់ទុកជាអនុគម្រោង ស្របតាមគោលនយោបាយស៊ីអេសស៊ីស។²⁰

ផ្អែកលើព័ត៌មានដែលមានជាសាធារណៈ សកម្មភាពអាជីវកម្មចម្បងរបស់ EVNI គឺគម្រោងវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២។ នៅចន្លោះឆ្នាំ២០០៧ និង ឆ្នាំ២០១២ គម្រោងវារីអគ្គិសនីត្រូវបានគ្រោងធ្វើជាក្រុមហ៊ុនបណ្តាក់ទុនរួមគ្នារវាង EVNI និង រ៉ូយ៉ាល់គ្រុប។ ក្នុងអំឡុងពេលនេះ EVNI គឺជាម្ចាស់ភាគហ៊ុនធំ និងទទួលខុសត្រូវលើការអភិវឌ្ឍគម្រោងដំបូងៗ រួមមាន ការធ្វើផែនការ ការរុករក ការសិក្សាសមិទ្ធិលទ្ធភាព និងការផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានលើការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន។ បន្ទាប់ពីមានការរៀបចំរចនាសម្ព័ន្ធឡើងវិញ នៅឆ្នាំ២០១២ ភាគហ៊ុនរបស់ EVNI នៅក្នុងក្រុមហ៊ុនបណ្តាក់ទុនរួមគ្នាតាមការគ្រោងទុក ត្រូវបានកាត់បន្ថយមកត្រឹម ១០% ហើយ EVNI បានចាកចេញពីការគ្រប់គ្រងសកម្មភាពអភិវឌ្ឍគម្រោងប្រចាំថ្ងៃ។ ទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយ ក្នុងនាមជាម្ចាស់ភាគហ៊ុន EVNI តែងតាំងនាយកក្រុមប្រឹក្សាភិបាលនៃក្រុមហ៊ុនបណ្តាក់ទុនរួមគ្នា ដែលបានសាងសង់ និងដំណើរការ

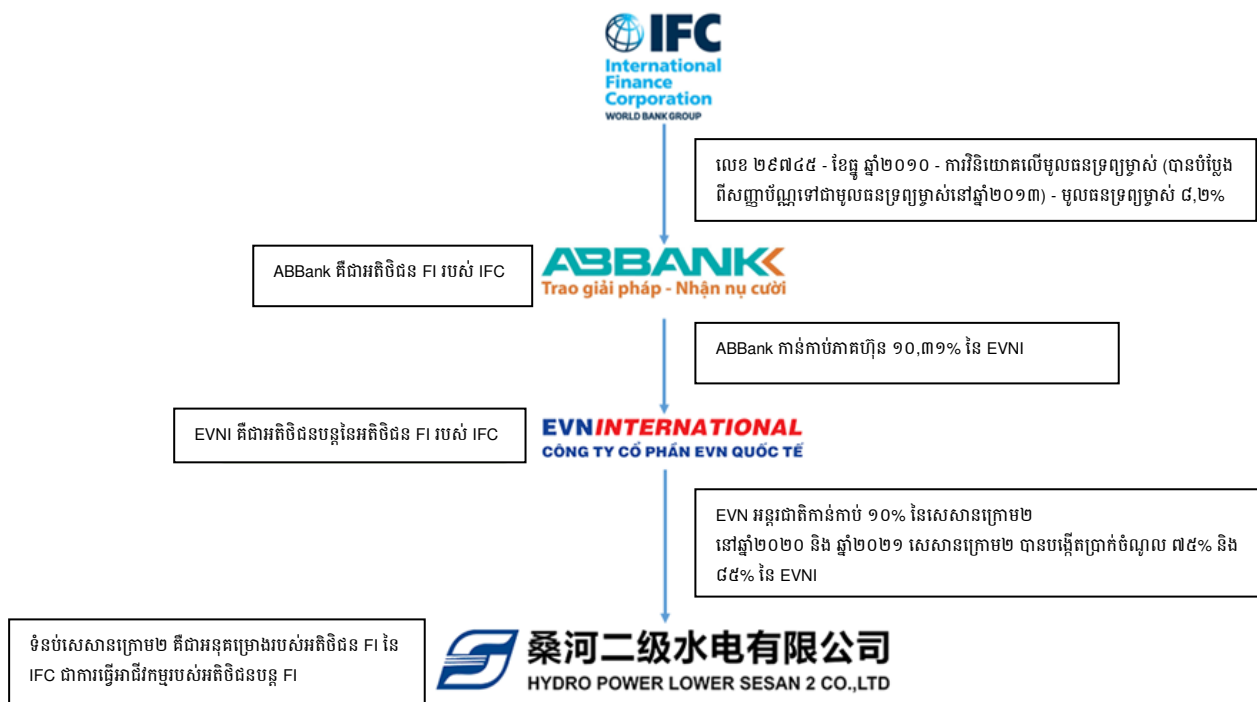
¹⁹ IFC បានផ្តល់ទំនៀតណាថា ពុំមានទំនាក់ទំនងសំខាន់ៗរវាង Fls និងអនុគម្រោងនោះទេ ផ្អែកតាមលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យទៅលើលក្ខខណ្ឌសមស្របរបស់ស៊ីអេសស៊ីសនាពេលបច្ចុប្បន្ន។ ការវាយតម្លៃអំពីភាពអនុលោមមិនមែនជាឱកាសសម្រាប់គូភាគីក្នុងការជំទាស់ ឬប្រកែកនឹងសេចក្តីសម្រេចអំពីលក្ខខណ្ឌសមស្របនោះទេ។ សេចក្តីសម្រេចអំពីលក្ខខណ្ឌសមស្របមិនអាស្រ័យលើការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញនោះទេ ហើយលក្ខខណ្ឌត្រូវនៅក្នុងគោលនយោបាយស៊ីអេសស៊ីសប្រាប់លក្ខខណ្ឌសមស្របរបស់គម្រោង FI មិនអនុវត្តប្រកបដោយប្រតិសកម្ម ចំពោះពាក្យបណ្តឹងដែលបានដាក់មុនកាលបរិច្ឆេទដែលមានប្រសិទ្ធភាពអនុវត្តរបស់គោលនយោបាយស៊ីអេសស៊ីសឡើយ។ ដូចមានចែងនៅក្នុងការចាត់ចែងជាអន្តរការីរបស់ស៊ីអេសស៊ីសចំពោះសំណុំរឿងដែលកំពុងតែដំណើរការនោះ គោលនយោបាយស៊ីអេសស៊ីស ឆ្នាំ២០២១ អនុវត្តចំពោះសំណុំរឿងនេះ ដែលបានដាក់ជូននៅខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៨ ចាប់ពីពេលដែលសំណុំរឿងនេះត្រូវបានផ្ទេរទៅកាន់ផ្នែកភាពអនុលោមនៅខែកក្កដា ឆ្នាំ២០២២។ សូមមើលគោលនយោបាយស៊ីអេសស៊ីស កថាខណ្ឌទី ១៧៥ និងការចាត់ចែងជាអន្តរការីរបស់ស៊ីអេសស៊ីស មាននៅ <https://bit.ly/3CJgHbd>

²⁰ គោលនយោបាយស៊ីអេសស៊ីស ទទួលបានក្រម

ទំនប់វារីអគ្គិសនី។ ទិន្នន័យដែលមានជាសាធារណៈ បង្ហាញថា ៧៥-៨៥% នៃប្រាក់ចំណូលរបស់ EVNI ក្នុង រយៈពេលពីរឆ្នាំចុងក្រោយនេះ បានមកពីគម្រោងវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ ដែលធ្វើឱ្យវាក្លាយជាប្រភពចំណូល ចម្បងរបស់ EVNI ។²¹

ផ្អែកលើការវិភាគខាងលើ ស៊ីអេសអូសន្តិដ្ឋានថា សេសានក្រោម២ គឺជាប្រតិបត្តិការអាជីវកម្មរបស់ EVNI ដូច្នេះ វា ជាអនុគម្រោងដែល IFC បានពាក់ព័ន្ធតាមរយៈការកាន់កាប់មូលធនទ្រព្យម្ចាស់នៅក្នុង ABBank ដែលអនុវត្ត តាមនិយមន័យនៅក្នុងគោលនយោបាយស៊ីអេសអូ។

រូបភាព ១.២៖ ការពាក់ព័ន្ធរបស់ IFC ចំពោះគម្រោងវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ តាមរយៈ ABBank

ប្រភព៖ ការវិភាគរបស់ស៊ីអេសអូ

កម្ចី SME របស់ IFC ដល់ ABBank (ឆ្នាំ២០១៧)

²¹ របាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំ២០២០ របស់ EVNI ទំព័រទី ៣ និង ៦ និង របាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំ២០២១ របស់ EVNI ទំព័រទី ៣ និង ទី ៧។ សូមមើល ការ ចេញផ្សាយព័ត៌មាន ចាប់ពីថ្ងៃទី១២ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០២២ "ក្រុមហ៊ុនបណ្តាក់ទុនរួមគ្នា EVN - ១៥ឆ្នាំ និងការធ្វើដំណើរ" មាននៅ <https://bit.ly/3Ty6a9W>

ផ្តល់ព័ត៌មានទាំងនោះទេ ដូចបានតម្រូវនៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងវិនិយោគរបស់ IFC ជាមួយ Vietinbank។ នៅខែ កញ្ញា និងខែតុលា ឆ្នាំ២០២២ បន្ទាប់ពីមានសំណើបន្ថែមពីស៊ីអេសអូ សម្រាប់ព័ត៌មានលម្អិតអំពីទំនាក់ទំនងហិរញ្ញវត្ថុ រវាង Vietinbank និង EVN គណៈគ្រប់គ្រង IFC បានណែនាំថា ក្នុងដំណើរទស្សនកិច្ចត្រួតពិនិត្យទីតាំងនៅឆ្នាំ ២០១៧ បុគ្គលិករបស់ខ្លួនបានត្រួតពិនិត្យឡើងវិញលើសៀវភៅកម្មសម្រាប់គម្រោង EVN ទាំងពីរ ដែល ធនាគារ Vietinbank បានផ្តល់ហិរញ្ញប្បទាន បន្ទាប់ពីការវិនិយោគរបស់ IFC បានចាប់ផ្តើមនៅឆ្នាំ២០១១។ ទាំងនេះគឺជាកម្មវិធីទាក់ទងនឹងគម្រោង ដើម្បីគាំទ្រគម្រោងថាមពលកម្ដៅ Duyen Hai ៣ នៅប្រទេសវៀតណាម ចាប់ពីឆ្នាំ២០១៣ និងការពង្រីកខ្លួនចាប់ពីឆ្នាំ២០២៥ មក។ IFC ក៏បានជូនដំណឹងដល់ស៊ីអេសអូថា ខ្លួនបានធ្វើ ការបញ្ជាក់ក្នុងអំឡុងពេលពិនិត្យតាមដាន Vietinbank ថា ពុំមានការពាក់ព័ន្ធបន្ថែមចំពោះ EVN នោះទេ។ ផ្អែកលើការបញ្ជាក់អះអាងនេះ ទំនប់វារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ នឹងមិនមែនជាអនុគម្រោងដែល IFC ពាក់ព័ន្ធ តាមរយៈ Vietinbank នោះទេ ពីព្រោះមូលនិធិ Vietinbank មិនអាចប្រើប្រាស់ដោយ EVN ដើម្បីផ្តល់ហិរញ្ញប្ប ទានដល់គម្រោងវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ បានឡើយ។

ស៊ីអេសអូ មិនអាចផ្ទៀងផ្ទាត់ការអះអាងរបស់ IFC និង Vietinbank ទាក់ទងនឹងការផ្តល់កម្ចីរបស់ Vietinbank ដល់ EVN ដោយផ្អែកលើឯកសារបឋម (របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ របាយការណ៍ផ្ទៃក្នុង កិច្ចព្រមព្រៀងតាមផ្លូវច្បាប់ ។ល។) បាននោះទេ។²⁵ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ អវត្តមានភស្តុតាងដែលចង្អុលបង្ហាញថា Vietinbank មាន ការពាក់ព័ន្ធផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុចំពោះគម្រោងវារីអគ្គិសនី ហើយការពិចារណាលើការបញ្ជាក់អះអាងរបស់ IFC និង Vietinbank ផ្ទុយពីនេះ ស៊ីអេសអូមានមូលដ្ឋានមិនគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការសន្និដ្ឋានថា គម្រោងវារីអគ្គិសនីសេសាន ក្រោម២ គឺជាអនុគម្រោងរបស់ Vietinbank នោះទេ។ ជាលទ្ធផល ពាក្យបណ្តឹងប្រឆាំងនឹង Vietinbank មិន អាចជាកម្មវត្ថុនៃការស៊ើបអង្កេតរបស់ស៊ីអេសអូអំពីភាពអនុលោមនោះទេ ហើយនឹងត្រូវបិទ។

ខ) ទំនាក់ទំនងរវាងក្របខណ្ឌគោលនយោបាយ IFC និងស្តង់ដារសមិទ្ធកម្ម

គោលនយោបាយស្តីពីនិរន្តរភាពបរិស្ថាន និងសង្គមរបស់ IFC ឆ្នាំ២០០៦ (គោលនយោបាយនិរន្តរភាព) និង ស្តង់ដារសមិទ្ធកម្ម (PS) រួមគ្នាហៅថា ក្របខណ្ឌនិរន្តរភាព អាចអនុវត្តបាន នៅពេលដែល IFC បានធ្វើការ វិនិយោគឆ្នាំ២០១០ របស់ខ្លួន នៅក្នុងធនាគារ ABBank។ នៅឆ្នាំ២០១២ IFC បានធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពក្របខណ្ឌ និរន្តរភាពរបស់ខ្លួន។

គោលនយោបាយនិរន្តរភាព ឆ្នាំ២០០៦ ចែងថា “កិច្ចប្រឹងប្រែងអនុវត្តសកម្មភាពវិនិយោគ និងការផ្តល់ប្រឹក្សា ដោយមានចេតនា ‘មិនបង្កគ្រោះថ្នាក់’ ដល់មនុស្ស និងបរិស្ថាន” គឺជា “ចំណុចសំខាន់នៃបេសកកម្មអភិវឌ្ឍន៍

²⁵ ចូរកត់សម្គាល់ថា ការបដិសេធរបស់អតិថិជន ឬ IFC ក្នុងការផ្តល់ជូនស៊ីអេសអូនូវឯកសារពាក់ព័ន្ធ អាចនាំឲ្យមានការទាញសន្និដ្ឋានអវិជ្ជមានពាក់ព័ន្ធនឹង មាតិការបស់សំណុំឯកសារដែលត្រូវបានស្នើសុំ។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ នៅក្នុងសំណុំរឿងនេះ ស៊ីអេសអូមិនបានទាញសេចក្តីសន្និដ្ឋានអវិជ្ជមានបែប នោះទេ ដោយពិចារណាអំពីកង្វះខាតការចង្អុលបង្ហាញដទៃទៀតថា គម្រោងវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ គឺជាអនុគម្រោងរបស់ Vietinbank។

របស់ IFC^{២៦} ដើម្បីជួយបំពេញអាណត្តិនេះ IFC ព្យាយាមធានាថា គម្រោងដែលខ្លួនផ្តល់ហិរញ្ញប្បទាន ត្រូវបាន “ដំណើរការក្នុងលក្ខណៈស្របតាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវរបស់ស្តង់ដារសមិទ្ធកម្ម”។^{២៧}

នៅជំហានដំបូង IFC ត្រូវធ្វើការត្រួតពិនិត្យយ៉ាងយកចិត្តទុកដាក់លើផ្នែកបរិស្ថាន និងសង្គម នូវរាល់សកម្មភាព វិនិយោគរបស់ខ្លួន មុនពេលវិនិយោគ។ ចំពោះអន្តរការីហិរញ្ញវត្ថុ ដែលជាអតិថិជនជាសក្តានុពល គោលនយោបាយ និរន្តរភាព ឆ្នាំ២០០៦ ចែងថា IFC គួរតែ “ពិនិត្យឡើងវិញលើអាជីវកម្មរបស់អតិថិជន FI របស់ខ្លួន” តាមរយៈ នីតិវិធីត្រួតពិនិត្យឡើងវិញផ្នែកបរិស្ថាន និងសង្គមរបស់ខ្លួន និង “កំណត់សកម្មភាពដែល FI អាចប្រឈមនឹង ហានិភ័យសង្គម និងបរិស្ថាន ដោយសារការវិនិយោគរបស់ខ្លួន”។^{២៨} ផ្អែកលើលទ្ធផលនៃការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញ មុនពេលវិនិយោគ IFC ត្រូវតែតម្រូវឱ្យអតិថិជន FI អនុវត្តលក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃគោលនយោបាយបរិស្ថាន និងសង្គម “ដែលសមាមាត្រនឹងកម្រិតហានិភ័យជាសក្តានុពល” ដែលបង្កឡើងដោយសកម្មភាពអាជីវកម្មរបស់ខ្លួន។^{២៩} នៅ គ្រប់ករណីទាំងអស់ FIs “ត្រូវបង្កើត និងថែរក្សាប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងសង្គម និងបរិស្ថាន ដើម្បីធានាថា ការវិនិយោគ របស់ខ្លួនបំពេញតាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវរបស់ IFC”។^{៣០}

បន្ទាប់ពីគម្រោងមួយត្រូវបានអនុម័តដោយក្រុមប្រឹក្សាភិបាលរបស់ IFC ដោយបានប្តេជ្ញាចិត្ត និងបញ្ចេញប្រាក់ IFC ពិនិត្យតាមដានសមិទ្ធកម្មរបស់ FI ដោយផ្អែកលើប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងសង្គម និងបរិស្ថាន^{៣១} និង “ការប្តេជ្ញាចិត្ត របស់អតិថិជនចំពោះផែនការសកម្មភាព [ណាមួយ] [ដែលមានការព្រមព្រៀង] ឬកិច្ចព្រមព្រៀងតាមផ្លូវច្បាប់ ជាមួយ IFC”។^{៣២} ទាំងគោលនយោបាយឆ្នាំ២០០៦ និង ឆ្នាំ២០១២ កំណត់ថា ក្នុងករណីដែលអតិថិជនមិនបាន

^{២៦} គោលនយោបាយនិរន្តរភាព ឆ្នាំ២០០៦ កថាខណ្ឌទី៨ និងគោលនយោបាយនិរន្តរភាព ឆ្នាំ២០១២ កថាខណ្ឌទី៩

^{២៧} គោលនយោបាយនិរន្តរភាព ឆ្នាំ២០០៦ កថាខណ្ឌទី៥. គោលនយោបាយនិរន្តរភាព ឆ្នាំ២០១២ រួមបញ្ចូលលក្ខខណ្ឌប្រហាក់ប្រហែលគ្នា នៅពេល ដែលវាចែងថា “ការវិនិយោគដែលត្រូវបានស្នើឡើង ត្រូវបានកំណត់ថាមានហានិភ័យបរិស្ថាន និង/ឬសង្គមនៅកម្រិតមធ្យមទៅធ្ងន់ធ្ងរ ឬផលប៉ះពាល់ផ្នែក បរិស្ថាន និង/ឬសង្គមអវិជ្ជមានជាសក្តានុពល នឹងត្រូវអនុវត្តស្របតាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃស្តង់ដារសមិទ្ធកម្ម” គោលនយោបាយនិរន្តរភាព ឆ្នាំ២០១២ កថាខណ្ឌទី៣។

^{២៨} គោលនយោបាយនិរន្តរភាព ឆ្នាំ២០០៦ កថាខណ្ឌទី២៨. លក្ខខណ្ឌតម្រូវប្រហាក់ប្រហែលគ្នាត្រូវបានរួមបញ្ចូលនៅក្នុងគោលនយោបាយនិរន្តរភាព ឆ្នាំ ២០១២ ដែលចូលជាធរមាននាពេលបច្ចុប្បន្ន៖ “៣៤. ដើម្បីកំណត់ហានិភ័យផ្នែកបរិស្ថាន និងសង្គម ទាក់ទងនឹងការវិនិយោគ FI ឱ្យបានសមស្រប ក្នុង អំឡុងពេលដំណើរការការវាយតម្លៃនោះ IFC ត្រួតពិនិត្យឡើងវិញលើផលប្រតិបត្តិ និងសកម្មភាពអាជីវកម្មនាពេលអនាគតរបស់អតិថិជន FI ដើម្បីកំណត់ សកម្មភាពដែល FIs និង IFC អាចប្រឈមនឹងហានិភ័យ ដែលបណ្តាលមកពីការវិនិយោគរបស់ពួកគេ និងកំណត់លក្ខខណ្ឌតម្រូវដើម្បីគ្រប់គ្រងហានិភ័យ ទាំងនេះ។ IFC ត្រួតពិនិត្យឡើងវិញលើសកម្មភាពអនុវត្តរបស់ FIs ព្រមទាំង ESMS របស់ពួកគេ ដូចបានតម្រូវដោយស្តង់ដារសមិទ្ធកម្មទី១”។

^{២៩} គោលនយោបាយនិរន្តរភាព ឆ្នាំ២០០៦ កថាខណ្ឌទី២៨

^{៣០} គោលនយោបាយនិរន្តរភាព ឆ្នាំ២០០៦ កថាខណ្ឌទី២៩។ សូមមើល គោលនយោបាយនិរន្តរភាព ឆ្នាំ២០១២ កថាខណ្ឌទី ៣៣ និង ៣៥ ផងដែរ។

^{៣១} គោលនយោបាយនិរន្តរភាព ឆ្នាំ២០០៦ កថាខណ្ឌទី២៨.

^{៣២} គោលនយោបាយនិរន្តរភាព ឆ្នាំ២០០៦ កថាខណ្ឌទី២៦, គោលនយោបាយនិរន្តរភាព ឆ្នាំ២០១២ កថាខណ្ឌទី២៤ និង ៤៥ និង ESRP ឆ្នាំ២០០៩ មាត្រា ១០.២.៧, ESRP ឆ្នាំ២០១៦ មាត្រា ៩.២.១។ កថាខណ្ឌទី២៤ នៃគោលនយោបាយនិរន្តរភាព ឆ្នាំ២០១២ ចែងថា “កិច្ចព្រមព្រៀងរបស់ IFC ទាក់ទងនឹងការផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានដល់សកម្មភាពរបស់អតិថិជន រួមបញ្ចូលបទប្បញ្ញត្តិជាក់លាក់ ដែលអតិថិជនសន្យាអនុលោមតាម។ ទាំងនេះ រួមមាន ការអនុលោមតាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវដែលអាចអនុវត្តបាននៃស្តង់ដារសមិទ្ធកម្ម និងលក្ខខណ្ឌជាក់លាក់ ដែលបានរួមបញ្ចូលនៅក្នុងផែនការសកម្មភាព ព្រមទាំង បទប្បញ្ញត្តិពាក់ព័ន្ធសម្រាប់ការវាយតម្លៃហានិភ័យបរិស្ថាន និងសង្គម និងការចុះត្រួតពិនិត្យដោយបុគ្គលិក ឬកំណត់របស់ IFC តាមភាពសមស្រប។

អនុលោមតាមការប្តេជ្ញាចិត្តផ្នែក E&S របស់ខ្លួន នៅក្នុងផែនការសកម្មភាព ឬកិច្ចព្រមព្រៀងតាមផ្លូវច្បាប់ជាមួយ IFC ទេនោះ IFC ត្រូវតែ “ធ្វើការជាមួយអតិថិជនដើម្បីនាំមកនូវភាពអនុលោមតាមកម្រិតដែលអាចធ្វើបាន ហើយប្រសិនបើអតិថិជនមិនបានបង្កើតភាពអនុលោមឡើងវិញទេនោះ ចូរអនុវត្តឧបាស្រ័យតាមភាពសមស្រប”។³³

ចំពោះ FIs ដែលផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានសាជីវកម្មរយៈពេលវែង ឬហិរញ្ញប្បទានគម្រោង លក្ខខណ្ឌតម្រូវ E&S របស់ IFC ត្រូវតែរួមបញ្ចូល “ស្តង់ដារសមិទ្ធកម្ម ប្រសិនបើសកម្មភាពដែលបានផ្តល់ហិរញ្ញប្បទាន បង្ហាញហានិភ័យសង្គម ឬបរិស្ថានសំខាន់ៗ”។³⁴ ស្តង់ដារសមិទ្ធកម្មរបស់ IFC ខាងក្រោម ពាក់ព័ន្ធនឹងការចោទប្រកាន់អំពីការខូចខាត ដែលធ្វើឡើងដោយដើមបណ្តឹង ទាក់ទងនឹងគម្រោងវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២៖

- ស្តង់ដារសមិទ្ធកម្មទី១ (PS១)៖ ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រង និងវាយតម្លៃសង្គម និងបរិស្ថាន
- ស្តង់ដារសមិទ្ធកម្មទី៤ (PS៤)៖ សុខភាព សុវត្ថិភាព និងសន្តិសុខសហគមន៍
- ស្តង់ដារសមិទ្ធកម្មទី៥ (PS៥)៖ លទ្ធកម្មដីធ្លី និងការដោះស្រាយផលប៉ះពាល់ដោយមិនស្ម័គ្រចិត្ត
- ស្តង់ដារសមិទ្ធកម្មទី៦ (PS៦)៖ ការអភិរក្សជីវចម្រុះ និងការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិប្រកបដោយនិរន្តរភាព
- ស្តង់ដារសមិទ្ធកម្មទី៧ (PS៧)៖ ជនជាតិដើមភាគតិច³⁵

គ) ការវាយតម្លៃបឋមអំពីភាពអនុលោមតាមគោលនយោបាយរបស់ □□□

ដូចបានបញ្ជាក់ខាងលើ ការវាយតម្លៃអំពីភាពអនុលោម ត្រូវតែពិចារណាថាតើពាក្យបណ្តឹងមួយបានលើកឡើងអំពីការចង្អុលបង្ហាញបឋមថា IFC ប្រហែលជាមិនបានអនុលោមតាមគោលនយោបាយ E&S របស់ខ្លួនដែរឬទេ។³⁶ ដោយផ្អែកលើព័ត៌មានដែលមាន ក្នុងអំឡុងពេលវាយតម្លៃ ស៊ីអេសអូកឃើញការចង្អុលបង្ហាញបឋមថា

ប្រសិនបើអតិថិជនខ្មោចមិនបានអនុលោមតាមការប្តេជ្ញាចិត្តផ្នែកបរិស្ថាន និងសង្គមរបស់ខ្លួន ដូចដែលបានបញ្ជាក់នៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងតាមផ្លូវច្បាប់ និងឯកសារពាក់ព័ន្ធទេនោះ IFC នឹងធ្វើការជាមួយអតិថិជនដើម្បីនាំមកនូវភាពអនុលោម ហើយប្រសិនបើអតិថិជនខ្មោចមិនបានបង្កើតភាពអនុលោមឡើងវិញទេនោះ IFC នឹងអនុវត្តសិទ្ធិ និងឧបាស្រ័យរបស់ខ្លួន តាមភាពសមស្រប។ លើសពីនេះទៀត កថាខណ្ឌទី ៤៥ នៃគោលនយោបាយដូចគ្នានេះចែងថា ដើម្បីត្រួតពិនិត្យការវិនិយោគរបស់ FI IFC ត្រូវតែ “អនុវត្តកម្មវិធីត្រួតពិនិត្យធម្មតាមួយលើការវិនិយោគរបស់ FI រួមជាមួយហានិភ័យផ្នែកបរិស្ថាន និងសង្គម និង/ឬផលប៉ះពាល់ ស្របតាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃនីតិវិធីត្រួតពិនិត្យបរិស្ថាន និងសង្គមរបស់ IFC”។ ESRP ឆ្នាំ២០០៩ ប្រការ ១០.២.៧ ចង្អុលបង្ហាញថា ការត្រួតពិនិត្យលើការវិនិយោគរបស់ FI គួរតែរួមបញ្ចូលការពិនិត្យឡើងវិញលើសមិទ្ធកម្មរបស់អតិថិជន ធៀបនឹងលក្ខខណ្ឌតម្រូវផ្នែកសមិទ្ធកម្មដែលអាចអនុវត្តបាន និងស្ថានភាពការអនុវត្តផែនការ SEMS របស់អតិថិជន។ នីតិវិធីនេះត្រូវបានធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពនៅឆ្នាំ២០១៤ ហើយ ESRPs ឆ្នាំ២០១៦ មាត្រា ៩.២.១ បង្ហាញថា ការត្រួតពិនិត្យ FI រួមបញ្ចូល “ការវាយតម្លៃអំពីកម្រិតភាពអនុលោមតាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវ E&S របស់អតិថិជន រួមទាំងរាល់លក្ខខណ្ឌនៃការបញ្ចេញប្រាក់ ផែនការសកម្មភាពបរិស្ថាន និងសង្គម (ESAP) និង អនុសញ្ញា E&S ដទៃទៀត ត្រូវបានរួមបញ្ចូលនៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងតាមផ្លូវច្បាប់” (ការសង្កត់ធ្ងន់បន្ថែម)។

³³ គោលនយោបាយនិរន្តរភាព ឆ្នាំ២០០៦ កថាខណ្ឌទី២៦ និងគោលនយោបាយនិរន្តរភាព ឆ្នាំ២០១២ កថាខណ្ឌទី២៤

³⁴ គោលនយោបាយនិរន្តរភាព ឆ្នាំ២០០៦ កថាខណ្ឌទី២៨

³⁵ សម្គាល់៖ PS ដទៃទៀតប្រហែលជាពាក់ព័ន្ធនឹងគម្រោងវារីអគ្គិសនី តាមរយៈការទាក់ទងមិនផ្ទាល់នឹងបញ្ហាដែលបានលើកឡើងនៅក្នុងពាក្យបណ្តឹង។

³⁶ គោលនយោបាយស៊ីអេសអូ កថាខណ្ឌទី៩១

IFC មិនបានអនុលោមតាមកាតព្វកិច្ច E&S របស់ខ្លួន ទាក់ទងនឹងការវិនិយោគរបស់ខ្លួន នៅក្នុង ABBank ក្នុង ឆ្នាំ២០១០ នៅក្នុងទិដ្ឋភាពសំខាន់ៗចំនួនពីរ។ ទីមួយ មានការចង្អុលបង្ហាញថា IFC មិនបានអនុលោមតាម កាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួនក្នុងការត្រួតពិនិត្យហានិភ័យ E&S ដែលទាក់ទងនឹងសកម្មភាពអាជីវកម្មរបស់ ABBank ឱ្យបាន គ្រប់គ្រាន់ មុនពេលធ្វើការវិនិយោគ។ ទីពីរ មានការចង្អុលបង្ហាញថា IFC មិនបានពិនិត្យតាមដានភាពអនុលោម របស់ ABBank តាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវ E&S របស់ខ្លួន ដូចមានចែងនៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងតាមផ្លូវច្បាប់សម្រាប់ ការវិនិយោគ ឆ្នាំ២០១០ របស់ខ្លួន ឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់នោះទេ។

ការវិនិយោគក្នុងគោលបំណងទូទៅរបស់ IFC នៅក្នុង ABBank (ឆ្នាំ២០១០)

ការត្រួតពិនិត្យ E&S មុនពេលវិនិយោគ

IFC បានធ្វើការវិនិយោគឆ្នាំ២០១០ នៅក្នុង ABBank តាមរយៈសញ្ញាប័ណ្ណអាចបំប្លែងបាន នៅពេលដែល គោលនយោបាយនិរន្តរភាព ឆ្នាំ២០០៦ ចូលជាធរមាន។ ដូចបានចង្អុលបង្ហាញខាងលើ ចំណុចនេះតម្រូវឱ្យ IFC ត្រួតពិនិត្យអាជីវកម្មរបស់អតិថិជន FI នាពេលអនាគត កំណត់ហានិភ័យ E&S ដែលបណ្តាលមកពីការ វិនិយោគរបស់អតិថិជន FI និង ដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋាននោះ បង្កើតលក្ខខណ្ឌតម្រូវ E&S ដែលចាំបាច់។³⁷ IFC បានធ្វើការវាយតម្លៃអំពី ABBank នៅចន្លោះខែមិថុនា និង ខែតុលា ឆ្នាំ២០១០។ ផ្អែកលើព័ត៌មានដែលមាន ការវាយតម្លៃនេះត្រូវបានដាក់កម្រិតចំពោះការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញ លើការឆ្លើយតបរបស់អតិថិជនចំពោះកម្រង សំណួរនៃប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងសង្គម និងបរិស្ថាន (SEMS) និងកម្រងសំណួរអំពីការងារ និងលក្ខខណ្ឌការងារ។ ពុំ មានការចុះត្រួតពិនិត្យដល់ទីតាំង ឬត្រួតពិនិត្យឡើងវិញលើកម្ចី និងការវិនិយោគជាក់លាក់ណាមួយ ត្រូវបានធ្វើ ឡើងនោះទេ។

យោងតាម IFC ការត្រួតពិនិត្យ E&S នៅកម្រិតនេះគឺជាទម្លាប់អនុវត្តទូទៅនៅពេលនោះ។ ទោះបីយ៉ាងណា ក៏ដោយ នីតិវិធីត្រួតពិនិត្យផ្នែកបរិស្ថាន និងសង្គម (ESRP) ដែលអនុវត្តក្នុងឆ្នាំ២០១០ ចង្អុលបង្ហាញថា ការ ត្រួតពិនិត្យ E&S មុនពេលវិនិយោគដ៏ទូលំទូលាយ និងហ្មត់ចត់ជាងនេះ លើ ABBank គួរតែត្រូវបានអនុវត្ត។ ជាពិសេស ដោយអនុវត្តតាម ESRP ការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញរបស់ IFC លើសកម្មភាពអាជីវកម្មរបស់ ABBank ដើម្បីកំណត់ហានិភ័យបរិស្ថាន សង្គម និងកេរ្តិ៍ឈ្មោះដែលអាចកើតមាន គួរតែរួមមាន ជាអប្បបរមា៖

- (i) IFC កត់ត្រាការសម្រេចចិត្តរបស់ខ្លួន និងការវិភាគ ដែលគាំទ្រលើលក្ខខណ្ឌតម្រូវ E&S របស់គម្រោង
- (ii) IFC ទទួលបានព័ត៌មានពីនាយកដ្ឋានវិនិយោគ អំពីផលប៉ះពាល់របស់ FI
- (iii) IFC វាយតម្លៃអំពីសកម្មភាពអាជីវកម្ម រួមជាមួយផលប៉ះពាល់ E&S ជាសក្តានុពល ដោយត្រួតពិនិត្យ ឡើងវិញលើផលប៉ះពាល់ និងព័ត៌មានតាមវិស័យ និង

³⁷ គោលនយោបាយនិរន្តរភាព ឆ្នាំ២០០៦ កថាខណ្ឌទី២៨ និង ២៩។

(iv) IFC ត្រួតពិនិត្យឡើងវិញលើ “រចនាបថ ទំហំប្រតិបត្តិការ និងវិស័យឧស្សាហកម្ម ដែល FI កំពុងវិនិយោគ”។³⁸

ការត្រួតពិនិត្យបឋមរបស់ស៊ីអេសអូ រកមិនឃើញឯកសារនៃការវាយតម្លៃ E&S ដែលបានគ្របដណ្តប់លើបញ្ហាខាងលើ សម្រាប់ការវិនិយោគក្នុងគោលបំណងទូទៅឆ្នាំ២០១០ របស់ IFC នៅក្នុង ABBank នោះទេ និងគ្មានភស្តុតាង ឬឯកសារដែល IFC បានធ្វើការវិភាគលើកម្រងសំណួរ SEMS ដែរ។ កម្រងសំណួរ SEMS ហាក់បីដូចជាត្រូវបានដាក់កម្រិតចំពោះព័ត៌មានអំពីប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងសង្គម និងបរិស្ថានរបស់អតិថិជន និងមិនបានរួមបញ្ចូលការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញលើអាជីវកម្មរបស់ ABBank ឡើយ។ នៅក្នុងការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញលើឯកសារដែលផ្តល់ជូនដោយ IFC ទាក់ទងនឹងការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញមុនពេលវិនិយោគឆ្នាំ២០១០ របស់ខ្លួន ពុំមានភស្តុតាងណាមួយ ដែលបង្ហាញថា IFC ធ្វើការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញ ឬវិភាគអំពីសកម្មភាពអាជីវកម្មរបស់ ABBank នោះទេ។ ដូច្នេះ ស៊ីអេសអូរកឃើញថា មានការចង្អុលបង្ហាញបឋមថា IFC មិនបានអនុលោមតាមកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួនក្នុងការអនុវត្តការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញមុនពេលវិនិយោគ ដែលបានពិចារណាអំពីសកម្មភាពអាជីវកម្មរបស់អតិថិជន និងបានកំណត់សកម្មភាពដែលប្រឈមនឹងហានិភ័យសង្គម និងបរិស្ថាន ជាលទ្ធផលនៃការវិនិយោគរបស់ខ្លួន ស្របតាម ESRP ដូចដែលត្រូវបានតម្រូវដោយគោលនយោបាយនិរន្តរភាពរបស់ IFC នោះទេ។³⁹

³⁸ ESRP ឆ្នាំ២០០៩ ចង្អុលបង្ហាញនៅក្នុងមាត្រា ៧.២.៨ “សម្រាប់ការវិនិយោគ FI ដែល FI ត្រូវបានចូលរួមនៅក្នុងការផ្តល់មូលធនទ្រព្យម្ចាស់ កម្ចី ឬហិរញ្ញប្បទានដទៃទៀតដល់សាជីវកម្ម ឬនីតិបុគ្គលក្រៅពីបុគ្គល ឬសម្រាប់សកម្មភាពដទៃទៀត ដែលរំពឹងថានឹងមានផលប៉ះពាល់ E&S ជាសក្តានុពល៖ (ក) ចាត់ថ្នាក់គម្រោងជា ចំណាត់ប្រភេទ FI និងតម្រូវឱ្យ FI បង្កើត ESMS ដើម្បីធានាបាននូវការអនុវត្តបញ្ជីជាតំបន់ចេញ FI បទប្បញ្ញត្តិ E&S ជាតិដែលអាចអនុវត្តបាន និងអាចជា IFC PS កត់ត្រាសេចក្តីសម្រេច និងការវិភាគអំពីការគាំទ្រនៅក្នុង ESRD និងផ្តល់ភាសាសម្រាប់ MOR ដូចដែលបានចង្អុលបង្ហាញនៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ៧.៥.៧.។ ចំពោះ FIs ដែលមានហានិភ័យ E&S សំខាន់ៗជាសក្តានុពល ទាក់ទងនឹងសកម្មភាពហិរញ្ញប្បទានរបស់ពួកគេ (ឧ. ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធខ្នាតធំ ឬគម្រោងនៃវិស័យនិស្សារណកម្ម) ឬដែល IFC បានប្រឈមដោយផ្ទាល់នឹងហានិភ័យ E&S នៃសកម្មភាពហិរញ្ញប្បទានរបស់ពួកគេ (ឧ. ប្រតិបត្តិការមូលនិធិទ្រព្យម្ចាស់ឯកជន) អនុវត្តលក្ខខណ្ឌតម្រូវការ ដែល IFC នឹងរក្សាសិទ្ធិក្នុងការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញលើសកម្មភាពហិរញ្ញប្បទានមួយចំនួនតូច ដំបូងៗ របស់ FIs នៅក្នុងវិស័យទាំងនោះ ដើម្បីធានាការអនុវត្ត ESMS របស់ FIs។” មាត្រា ៧.២.១២ និង ៧.២.១៣ នៃ ESRP ២០០០៩ ចែងបន្ថែមទៀតថា “ចំពោះការវិនិយោគរបស់ FI ទាំងអស់ [...] ការបំពេញតាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវ ដែលបានគូសបញ្ជាក់នៅក្នុងនីតិវិធីលេខ ៧.២.៨៖ ក. ទទួលបានព័ត៌មានបន្ថែម ទាក់ទងនឹងផលបត្ររបស់ FI ដោយប្រើកម្រងសំណួរផលបត្រអន្តរការីហិរញ្ញវត្ថុ (ឧបសម្ព័ន្ធ ៧.៥.៨) និង/ឬព័ត៌មានអំពីផលបត្រស្រៀងគ្នា ដែលមាន ពីនាយកដ្ឋានវិនិយោគ” និង “កំណត់សារសំខាន់នៃសកម្មភាពអាជីវកម្ម ដែលមានផលប៉ះពាល់ E&S ជាសក្តានុពល តាមរយៈការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញលើផលបត្រ និងព័ត៌មានតាមវិស័យ។ កំណត់លក្ខខណ្ឌតម្រូវផ្នែកសមិទ្ធកម្មដែលអាចអនុវត្តបាន ដូចបានបានគូសបញ្ជាក់នៅខាងក្រោម៖

- a. FIs ទាំងអស់នឹងធានាថា ហិរញ្ញប្បទាន និងការវិនិយោគរបស់ពួកគេមិនបំពានលើបញ្ជីជាតំបន់ចេញរបស់ IFC នោះទេ
- b. លើសពីនេះទៀត ត្រួតពិនិត្យឡើងវិញលើលក្ខណៈទូទៅ ទំហំប្រតិបត្តិការ និងវិស័យឧស្សាហកម្ម ដែល FI កំពុងវិនិយោគ៖
 - i. ប្រសិនបើការត្រួតពិនិត្យផលបត្របង្ហាញថា ការវិនិយោគរបស់ FI ត្រូវបានរំពឹងថា នឹងមានផលប៉ះពាល់ E&S មានកម្រិត FI នឹងធានាថា អនុគម្រោងរងរបស់វាបំពេញតាមច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិ E&S ថ្នាក់ជាតិ ដែលអាចអនុវត្តបាន
 - ii. ប្រសិនបើការត្រួតពិនិត្យផលបត្របង្ហាញថា ការវិនិយោគរបស់ FI អាចមានផលប៉ះពាល់ E&S សំខាន់ៗ ជាសក្តានុពល FI នឹងធានាថា អនុគម្រោងរបស់វាបំពេញតាមធាតុពាក់ព័ន្ធនៃ IFC PS បន្ថែមលើច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិ E&S ថ្នាក់ជាតិ ដែលអាចអនុវត្តបាន។

³⁹ គោលនយោបាយនិរន្តរភាព ឆ្នាំ២០០៦ កថាខណ្ឌទី២៨

ការត្រួតពិនិត្យ E&S លើការវិនិយោគរបស់ ABBank

ដូចបានគូសបញ្ជាក់ខាងលើ គោលនយោបាយនិរន្តរភាពរបស់ IFC ចែងអំពីលក្ខខណ្ឌតម្រូវសម្រាប់ការត្រួតពិនិត្យហានិភ័យ E&S ដែលកើតចេញពីការវិនិយោគនៅក្នុងអន្តរការីហិរញ្ញវត្ថុ ដូចជា ABBank ជាដើម។ លក្ខខណ្ឌតម្រូវគន្លឹះមួយគឺថា IFC ពិនិត្យតាមដានភាពអនុលោមរបស់អតិថិជន រួមជាមួយការប្តេជ្ញាចិត្តផ្នែកសង្គម និងបរិស្ថានរបស់ខ្លួន ដែលត្រូវបានរួមបញ្ចូលនៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងតាមផ្លូវច្បាប់ ដែលគ្រប់គ្រងការវិនិយោគព្រមទាំងផែនការសកម្មភាពពាក់ព័ន្ធណាមួយ ដែលបានព្រមព្រៀងគ្នាជាមួយ IFC។ ប្រសិនបើអតិថិជនខកខានមិនបានអនុលោមតាមការសន្យាទាំងនេះទេនោះ IFC ត្រូវតែធ្វើការជាមួយអតិថិជន ដើម្បីធ្វើឲ្យវាត្រឡប់ទៅកាន់ភាពអនុលោមវិញ ឬអនុវត្តឧបាស្រ័យតាមភាពសមស្រប។⁴⁰

ចំពោះការវិនិយោគរបស់ IFC នៅក្នុង ABBank នៅឆ្នាំ២០១០ ផែនការប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងសង្គម និងបរិស្ថាន (ផែនការ SEMS Plan) ត្រូវបានរួមបញ្ចូលទៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងតាមផ្លូវច្បាប់។ ចំណុចនេះតម្រូវឱ្យ ABBank បង្កើតឯកសារគោលនយោបាយ SEMS ដែលធានាថា ប្រតិបត្តិការរបស់ខ្លួនមានសង្គតិភាពនឹងស្តង់ដារសមិទ្ធកម្មរបស់ IFC ច្បាប់ជាតិដែលអាចអនុវត្តបាន និងបញ្ជីជាតិចេញរបស់ IFC ស្របតាមគោលនយោបាយនិរន្តរភាពរបស់ IFC។ លើសពីនេះទៀត ផែនការ SEMS តម្រូវឱ្យ ABBank ធានាថា ការវិនិយោគដែលមានស្រាប់ទាំងអស់អនុលោមតាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃគោលនយោបាយ SEMS។

ក្នុងអំឡុងពេលវាយតម្លៃអំពីភាពអនុលោមនេះ IFC បានបង្កើតទឡ្ហីករណ៍ជាច្រើន ទាក់ទងនឹងការវិនិយោគក្នុងគោលបំណងទូទៅរបស់ខ្លួន នៅក្នុងធនាគារ ABBank នៅឆ្នាំ២០១០។

ទីមួយ IFC អះអាងថា លក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃគោលនយោបាយ E&S របស់ខ្លួន គួរតែអនុវត្តចំពោះផលបត្ររបស់ ABBank ដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងបន្ទាប់ពីការវិនិយោគរបស់ IFC ត្រូវបានធ្វើឡើងនៅខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១០។ ដោយសារហេតុផលទាំងនេះ IFC ផ្តល់ទឡ្ហីករណ៍ថា ខ្លួនមិនបានគាំទ្រផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុដល់ការវិនិយោគរបស់ ABBank នៅខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០០៧ និងខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១០ នៅក្នុង EVNI នោះទេ ដូច្នេះ ស្តង់ដារ E&S របស់ IFC មិនអនុវត្តចំពោះការវិនិយោគរបស់ ABBank នៅក្នុង EVNI នោះទេ។ ចំណុចនេះមានសង្គតិភាពនឹងគោលនយោបាយនិរន្តរភាព ឆ្នាំ២០១២ របស់ IFC ដែលចែងថា លក្ខខណ្ឌតម្រូវ E&S របស់ IFC អនុវត្តតែចំពោះផលបត្រដែលបង្កើតឡើងក្រោយការវិនិយោគរបស់ IFC ប៉ុណ្ណោះ។⁴¹ ទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយ គោលនយោបាយនិរន្តរភាព ឆ្នាំ២០០៦ ដែលអាចអនុវត្តបាន នៅពេលមានការវិនិយោគរបស់ IFC នៅក្នុង ABBank

⁴⁰ គោលនយោបាយនិរន្តរភាព ឆ្នាំ២០០៦ កថាខណ្ឌទី២៦ និងគោលនយោបាយនិរន្តរភាព ឆ្នាំ២០១២ កថាខណ្ឌទី២៤

⁴¹ គោលនយោបាយនិរន្តរភាព ឆ្នាំ២០១២ កថាខណ្ឌ ៣៧ ដែលចែងថា “ក្នុងករណី IFC ផ្តល់មូលធនទ្រព្យម្ចាស់ ឬការគាំទ្រផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុក្នុងគោលបំណងទូទៅ ដោយគ្មានការប្រើប្រាស់ចុងក្រោយជាក់លាក់នោះ លក្ខខណ្ឌតម្រូវរបស់ IFC ទាក់ទងនឹងការគ្រប់គ្រងហានិភ័យបរិស្ថាន និងសង្គម ដូចបានពណ៌នានៅក្នុងកថាខណ្ឌ ៣៣ នឹងអនុវត្តចំពោះផលបត្ររបស់ FI ទាំងអស់ ដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងចាប់ពីពេលដែល IFC ក្លាយជាម្ចាស់ភាគហ៊ុនឬវិនិយោគិន។”

នៅឆ្នាំ២០១០ មិនរួមបញ្ចូលការដាក់កម្រិតលើការអនុវត្តលក្ខខណ្ឌតម្រូវរបស់ IFC នោះទេ។ លើសពីនេះទៀត ទាំងគោលនយោបាយនិរន្តរភាព ឆ្នាំ២០០៦ និង ឆ្នាំ២០១២ មានភាពជាក់លាក់ថា IFC ត្រូវតែត្រួតពិនិត្យការ វិនិយោគដោយផ្អែកលើលក្ខខណ្ឌតម្រូវ E&S ចងកាតព្វកិច្ចតាមផ្លូវច្បាប់ ដែលបានព្រមព្រៀងជាមួយអតិថិជន។ ដូចបានកត់សម្គាល់ខាងលើ ការសន្យាដែលចងកាតព្វកិច្ចតាមផ្លូវច្បាប់របស់អតិថិជន នៅក្នុងករណីនេះ បានរួម បញ្ចូលលក្ខខណ្ឌតម្រូវក្នុងការអនុវត្តស្តង់ដារ E&S របស់ IFC ចំពោះការវិនិយោគដែលមានស្រាប់។⁴²

ទីពីរ IFC ផ្តល់ទំនៀតករណីថា ការសន្យានៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងតាមផ្លូវច្បាប់របស់ខ្លួនជាមួយធនាគារ ABBank លើសពីលក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃគោលនយោបាយនិរន្តរភាព ដូច្នេះលើសពីវិសាលភាពនៃអាណត្តិភាពអនុលោមរបស់ ស៊ីអេសអូ ដែលត្រូវអនុវត្ត “ការពិនិត្យឡើងវិញលើភាពអនុលោមរបស់ IFC/MIGA ចំពោះគោលនយោបាយ E&S”។⁴³ ទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយ នៅក្នុងតួនាទីភាពអនុលោមរបស់ខ្លួន ស៊ីអេសអូមិនបានវាយតម្លៃលើ ភាពអនុលោមរបស់អតិថិជនចំពោះកិច្ចព្រមព្រៀងតាមផ្លូវច្បាប់នោះទេ។ ផ្ទុយទៅវិញ វាផ្តោតលើកាតព្វកិច្ចរបស់ IFC ស្របតាមគោលនយោបាយនិរន្តរភាព ក្នុងការពិនិត្យតាមដានសមិទ្ធកម្ម E&S របស់អតិថិជនធៀបនឹងការ សន្យានៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងតាមផ្លូវច្បាប់។⁴⁴ ជាលទ្ធផល ស៊ីអេសអូកំពុងពិចារណាលើភាពអនុលោមរបស់ IFC ចំពោះគោលនយោបាយ E&S របស់ខ្លួន។

ការវិភាគដែលគាំទ្រការវាយតម្លៃចង្អុលបង្ហាញថា IFC បានត្រួតពិនិត្យឡើងវិញលើរបាយការណ៍សមិទ្ធកម្មផ្នែក បរិស្ថានប្រចាំឆ្នាំរបស់ ABBank និងបានអនុវត្តការចូលមើលគេហទំព័រត្រួតពិនិត្យជាច្រើនលើក។ ទោះបីជា យ៉ាងណាក៏ដោយ ពុំមានការចង្អុលបង្ហាញណាមួយថា IFC បានត្រួតពិនិត្យឡើងវិញ ស្នើសុំព័ត៌មានអំពី ឬ តាមដានការសន្យារបស់ ABBank ក្នុងការធានាចំពោះភាពអនុលោមនៃការវិនិយោគដែលមានស្រាប់ គិតត្រឹម ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១០ ចំពោះស្តង់ដារសមិទ្ធកម្ម របស់ IFC ដូចបានតម្រូវតាមផ្លូវច្បាប់ នៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងវិនិយោគ នោះទេ។

ផ្អែកលើចំណុចខាងលើ មានការចង្អុលបង្ហាញជាបឋមថា IFC៖ (i) មិនបានអនុលោមតាមកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួន ក្នុងការអនុវត្តការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញមុនការវិនិយោគ ដែលពិចារណាឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់លើសកម្មភាពអាជីវកម្ម របស់អតិថិជន និងបានកំណត់សកម្មភាពដែលប្រឈមនឹងហានិភ័យសង្គម និងបរិស្ថាន ជាលទ្ធផលនៃការ វិនិយោគរបស់ខ្លួននោះទេ និង (ii) មិនបានអនុលោមតាមកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួនក្នុងការពិនិត្យតាមដានការសន្យា

⁴² គោលនយោបាយនិរន្តរភាព ឆ្នាំ២០០៦ កថាខណ្ឌ ២៦ និងគោលនយោបាយនិរន្តរភាព ឆ្នាំ២០១២ កថាខណ្ឌ ២៤ និង ៤៥ និង ESRP ឆ្នាំ២០០៩ មាត្រា ១០.២.៧ និង ESRP ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា ៩.២.១។

⁴³ គោលនយោបាយស៊ីអេសអូ កថាខណ្ឌ ៧៦

⁴⁴ គោលនយោបាយនិរន្តរភាព ឆ្នាំ២០០៦ កថាខណ្ឌទី២៦ និងគោលនយោបាយនិរន្តរភាព ឆ្នាំ២០១២ កថាខណ្ឌ ២៤ និង ៤៥ និង ESRP ឆ្នាំ២០០៩ មាត្រា ១០.២.៧ និង ESRP ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា ៩.២.១។

ផ្នែក E&S ដែលមាននៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងតាមផ្លូវច្បាប់ សម្រាប់ការវិនិយោគរបស់ខ្លួននៅក្នុង ABBank នៅឆ្នាំ ២០១០ ដូចបានតម្រូវដោយគោលនយោបាយនិរន្តរភាពរបស់ IFC នោះទេ។

ឃ) ការវិភាគបឋមអំពីការខូចខាត

ការវាយតម្លៃអំពីភាពអនុលោមរបស់ស៊ីអេសអូ តម្រូវឱ្យពិចារណាថាតើពាក្យបណ្តឹងលើកឡើង “ការចង្អុលបង្ហាញ បឋមអំពីការខូចខាត ឬការខូចខាតជាសក្តានុពលដែរឬទេ”⁴⁵ ហើយគោលនយោបាយស៊ីអេសអូកំណត់ការខូចខាត ជា “ផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានផ្នែកបរិស្ថាន និងសង្គមដ៏សំខាន់ លើមនុស្ស ឬបរិស្ថាន ដែលបណ្តាលមកពីគម្រោង ឬអនុគម្រោងដោយផ្ទាល់ ឬដោយប្រយោល។ ការខូចខាតអាចកើតឡើងជាក់ស្តែង ឬទំនងជាកើតឡើងយ៉ាង សមហេតុផល នាពេលអនាគត”។⁴⁶

សំណុំរឿងបច្ចុប្បន្នជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងដើមបណ្តឹងបីក្រុមខុសៗគ្នា ដែលមានមនុស្សរាប់ពាន់នាក់៖ (១) អ្នកភូមិ ដែលបានតាំងទីលំនៅថ្មី (២) អ្នកភូមិដែលមិនព្រមតាំងទីលំនៅថ្មី និង (៣) អ្នកភូមិនៅខ្សែទឹកខាងលើ។ ការ ចោទប្រកាន់របស់ពួកគេអំពីការខូចខាតមួយចំនួន មានភាពស្រដៀងគ្នា នៅខណៈពេលដែលការចោទប្រកាន់ មួយចំនួនទៀត អនុវត្តចំពោះប្រជាជនមួយក្រុម ឬពីរក្រុម។ ចំពោះការវាយតម្លៃនេះ ស៊ីអេសអូមិនបានទទួល ព័ត៌មានគម្រោងអសាធារណៈណាមួយ ទាក់ទងនឹងទំនប់វារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ នោះទេ។ ជាលទ្ធផល ការវាយតម្លៃបឋមអំពីការខូចខាតនេះ ផ្អែកលើព័ត៌មានដែលមានជាសាធារណៈ ទាក់ទងនឹងការចោទប្រកាន់របស់ ដើមបណ្តឹង។

ផ្អែកលើការវិភាគព័ត៌មានដែលមាន មានការចង្អុលបង្ហាញជាបឋមអំពីការខូចខាត ឬការខូចខាតជាសក្តានុពល ទាក់ទងនឹងបញ្ហាខាងក្រោម ដែលត្រូវបានលើកឡើងដោយដើមបណ្តឹង៖

- **កង្វះខាតការពិគ្រោះយោបល់ តម្លាភាព និងព័ត៌មាន** ក្រុមសហគមន៍ទាំងបីបានចោទប្រកាន់ថា ពួកគេ មិនបានទទួលការពិគ្រោះយោបល់យ៉ាងសមស្របក្នុងអំឡុងពេលដំណើរការរៀបចំផែនការ និងអភិវឌ្ឍ គម្រោង រួមទាំងក្នុងអំឡុងពេលវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន (EIA) និងការអភិវឌ្ឍផែនការសំណង និងតាំងទីលំនៅថ្មីផងដែរ។ ពួកគេលើកឡើងអំពីកង្វះខាតតម្លាភាពទូទៅ និងការបង្ហាញព័ត៌មានអំពី គម្រោងនេះ រួមទាំងកង្វះខាតឱកាសចូលរួមក្នុងដំណើរការបែងចែកដីធ្លី ឬកំណត់ព្រំដែនសម្រាប់ សម្បទានកាប់ឈើនៅក្នុងតំបន់អាងស្តុកទឹកផងដែរ។⁴⁷

⁴⁵ គោលនយោបាយស៊ីអេសអូ កថាខណ្ឌ ៩១

⁴⁶ គោលនយោបាយស៊ីអេសអូ សទ្ទានុក្រម

⁴⁷ (i) អ្នកភូមិក្បាលរមាសចាស់ដែលតាំងទីលំនៅថ្មីបានបង្ហាញថា ពុំមានតម្លាភាព ឬលទ្ធភាពក្នុងការចូលរួមនៅក្នុងដំណើរការធ្វើសេចក្តីសម្រេច ដែល ទាក់ទងនឹងការបែងចែកដីធ្លីនោះទេ។ (ii) អ្នកភូមិក្បាលរមាសចាស់ដែលមិនព្រមតាំងទីលំនៅថ្មី ចោទប្រកាន់ថា ពួកគេពុំជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងព្រំដែនដីសម្បទាន សម្រាប់សកម្មភាពកាប់ឈើ ដែលប៉ះពាល់ដល់ព្រៃសហគមន៍នោះទេ នៅខណៈពេលដែល (iii) អ្នកភូមិនៅតាមខ្សែទឹកខាងលើបានចង្អុលបង្ហាញថា ពុំ មានក្រុមហ៊ុន ឬតំណាងរដ្ឋាភិបាលណាមកចែករំលែកព័ត៌មានជាមួយសហគមន៍របស់ពួកគេ ពន្យល់អំពីគម្រោងវារីអគ្គិសនី និង/ឬផលប៉ះពាល់របស់វា ឬ

ការរាយការណ៍ជាសាធារណៈ ដែលមានតាំងពីឆ្នាំ២០០៩ គូសបញ្ជាក់អំពីកង្វះខាតការពិគ្រោះយោបល់ យ៉ាងគ្រប់គ្រាន់ជាមួយសហគមន៍ដែលរស់នៅជុំវិញទីតាំងទំនប់ដែលបានស្នើឡើង។⁴⁸ EIA ដែលធ្វើឡើង ក្នុងឆ្នាំ២០០៨ រួមមាន កិច្ចប្រជុំភាគីពាក់ព័ន្ធមួយចំនួន ដែលសហគមន៍រងផលប៉ះពាល់ជាសក្តានុពល ភាគច្រើន បានជំទាស់នឹងគម្រោងនេះ ប៉ុន្តែអ្នកដែលនឹងត្រូវផ្លាស់ប្តូរទីលំនៅភាគច្រើនបានសម្តែង ការគាំទ្រ។⁴⁹ នៅឆ្នាំ២០២១ អង្គការឃ្លាំមើលសិទ្ធិមនុស្ស (HRW) បានបោះពុម្ពរបាយការណ៍ដ៏ទូលំ ទូលាយមួយស្តីពីផលប៉ះពាល់នៃទំនប់នេះ។ របកគំហើញរបស់អង្គការនេះបានសន្និដ្ឋានថា ទាំងរដ្ឋាភិបាល កម្ពុជា និងក្រុមហ៊ុនប្រតិបត្តិការ ដែលកាន់កាប់មួយផ្នែកដោយ EVNI បានពិគ្រោះយោបល់ជាមួយ សហគមន៍ដែលរងផលប៉ះពាល់ និងគ្រួសារដែលរងផលប៉ះពាល់ មុន ឬក្នុងអំឡុងពេលសាងសង់ ទំនប់។ ជួយទៅវិញ ពួកគេត្រូវបានគេរាយការណ៍ថា “មិនបានអើពើនឹងកង្វល់ និងការជំទាស់របស់ សហគមន៍ ច្រានចោលការអំពាវនាវឱ្យពិភាក្សាអំពីការរៀបចំគម្រោងជំនួស និងបានផ្តល់សំណងមិន គ្រប់គ្រាន់ទាំងស្រុងដល់សហគមន៍ដែលរងផលប៉ះពាល់ និងបរាជ័យក្នុងការរៀបចំយន្តការសារទុក្ខដ៏ មានប្រសិទ្ធភាពដើម្បីដោះស្រាយវិវាទ”។⁵⁰ យោងតាម HRW ផលវិបាកនៃកង្វះខាតការចូលរួមរបស់ ភាគីពាក់ព័ន្ធបានសមស្រប មានភាពធ្ងន់ធ្ងរ ដែលធ្វើឱ្យសហគមន៍ “កាន់តែក្រីក្រ និងកាន់តែមាន ជីវភាពយ៉ាប់យឺនទៅៗ”។ អង្គការមិនមែន រដ្ឋាភិបាល និងអង្គការសង្គមស៊ីវិលដទៃទៀត បានធ្វើការ សិក្សា ដែលទទួលបានរបកគំហើញប្រហាក់ប្រហែលគ្នា និងបានគូសបញ្ជាក់អំពីកង្វះខាតការផ្តល់ ព័ត៌មានដល់សហគមន៍។⁵¹

ធ្វើការពិគ្រោះយោបល់នៅក្នុងតំបន់របស់ពួកគេនោះទេ។ អ្នកភូមិនៅតាមខ្សែទឹកខាងលើចោទប្រកាន់ថា ព័ត៌មានតែមួយគត់ដែលពួកគេបានទទួលគឺ ពី អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលក្នុងស្រុកមួយ ក្នុងឆ្នាំ២០១៧ ដែលភ្លាមៗបន្ទាប់ពីនោះ មិនអាចធ្វើការជាមួយសហគមន៍របស់ពួកគេបានទៀតទេ ដោយសារ ការគំរាមកំហែងពីអាជ្ញាធររដ្ឋាភិបាល និងភាពរើសបង្អែកនយោបាយនៃគម្រោងនេះ។

⁴⁸ Baird, Ian (២០១៩). ឧត្តមានុវត្តន៍នៅក្នុងការផ្តល់សំណង និងការតាំងទីលំនៅថ្មីសម្រាប់ទំនប់ខ្នាតធំ៖ សំណុំរឿងគម្រោងវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ ដែលបានគ្រោងទុក នៅភាគឦសាននៃប្រទេសកម្ពុជា. សម្ព័ន្ធទន្លេនៅកម្ពុជា ទំព័រទី ១១៥-១១៧. មាននៅ៖ <https://bit.ly/3gdRHl8>.

⁴⁹ EIA ត្រូវបានអនុវត្តដោយអ្នកពិគ្រោះយោបល់គន្លឹះនៅកម្ពុជា (KCC) ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៨ សេចក្តីសង្ខេប។ របាយការណ៍ EIA មានជាសាធារណៈនៅ៖ <https://bit.ly/3D5O9dm>។ ស៊ីអេសអូមិនអាចបញ្ជាក់អំពីភាពស្របច្បាប់នៃរបាយការណ៍សាធារណៈនេះ ឬថាតើវាជាសេចក្តីព្រាង ឬកំណែចុងក្រោយបាន ទេ។ EIA អាចចូលប្រើប្រាស់តាមរយៈគេហទំព័រធនធានសាធារណៈ ដែលជាកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងក្រៅរដ្ឋាភិបាល (opendevelopmentcambodia.net)។ ក្នុងករណីពុំមានព័ត៌មានដោយផ្ទាល់ពីគម្រោង ដែលផ្តល់ជូនដោយអតិថិជន IFC ទេនោះ ស៊ីអេសអូមិនចាត់ទុករបាយការណ៍នេះជាប្រភពព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធក្នុង គោលបំណងវាយតម្លៃអំពីភាពអនុលោមនេះ។ សំណួរណាមួយអំពីភាពស្របច្បាប់ ឬភាពពាក់ព័ន្ធរបស់វាអាចត្រូវបានលើកឡើង និងពិចារណាក្នុងអំឡុង ពេលស៊ើបអង្កេតអំពីភាពអនុលោម។

⁵⁰ HRW នៅក្រោមផ្ទៃទឹក៖ ផលប៉ះពាល់ចំពោះសិទ្ធិមនុស្ស នៃគម្រោងខ្សែក្រវ៉ាត់ និងផ្លូវថ្នល់ចិននៅកម្ពុជា ខែសីហា ឆ្នាំ២០២១ ទំព័រទី៣ មាននៅ <https://bit.ly/3eAkOyo>.

⁵¹ Earth Rights International គេហទំព័រទំនប់វារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ មាននៅ៖ <https://bit.ly/3ERVMWe>; Earth Rights International, Panna, Watering down the Law ការវិភាគផ្នែកច្បាប់នៃគម្រោងទំនប់វារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ ដែលត្រូវបានស្នើឡើង ពាក់ព័ន្ធនឹងដីធ្លី ទឹក សិទ្ធិ។ សំឡេងពីខ្លុងរាបទីបេទៅកាន់ដីសណ្តទន្លេមេគង្គ ទំព័រ ១៤៣-១៤៤ មាននៅ៖ <https://bit.ly/3S3CIN3> និង Baird, Ian (២០០៩). ឧត្តមានុវត្តន៍ក្នុងការ

- កង្វះខាតការពិគ្រោះយោបល់សមស្របជាមួយសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច និងការពិចារណាលើសិទ្ធិដីធ្លីសហគមន៍ អត្តសញ្ញាណវប្បធម៌ និងតំបន់ស័ក្តិសិទ្ធិរបស់ពួកគេ។ ដើមបណ្តឹង រួមមាន ប្រជាជនចំនួនប្រាំពីរភូមិនៅខ្សែទឹកខាងលើ ដែលជាជនជាតិឡាវ ខ្មែរ និងជនជាតិដើមទំពួន និង ១១ ភូមិនៅតាមដងទន្លេស្រែពក ដែលជាជនជាតិឡាវ និងជនជាតិដើមភាគតិចចារ៉ាយ ក្រដា និងទំពួន។ លើសពីនេះទៀត ប្រជាជន ១៣៦ គ្រួសារ ដែលមិនព្រមតាំងទីលំនៅថ្មី រួមមាន ជនជាតិដើមភាគតិច ក្នុង មកពីក្បាលរមាសចាស់ ដែលចោទថា គម្រោងវារីអគ្គិសនី និងទឹកជំនន់ដែលពាក់ព័ន្ធ បានប៉ះពាល់ដល់ព្រំប្រទល់ព្រៃសហគមន៍ និងការចូលទៅកាន់តំបន់ស័ក្តិសិទ្ធិ និងកន្លែងបញ្ចុះសពជូនតា ដែលប៉ះពាល់ដល់អត្តសញ្ញាណវប្បធម៌របស់ពួកគេ។⁵²

កង្វះខាតការពិគ្រោះយោបល់ដោយសេរី ជាមុនក្រោមមូលដ្ឋាននៃព័ត៌មានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ ជាមួយសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចទាំងនេះ ព្រមទាំងផលប៉ះពាល់លើទម្លាប់អនុវត្តផ្នែកវប្បធម៌ និងប្រពៃណីរបស់ពួកគេ ត្រូវបានរាយការណ៍ដោយអ្នកសិក្សា អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល និងប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ ចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០០៩ មក។⁵³ នៅឆ្នាំ២០១៨ អ្នករាយការណ៍ពិសេសរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិទទួលបន្ទុកស្ថានការណ៍សិទ្ធិមនុស្សនៅកម្ពុជា បានរាយការណ៍ថា “គម្រោងវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ បានបណ្តាលឱ្យជនជាតិដើមភាគតិចក្នុង⁵⁴បាត់បង់ផ្ទះសម្បែង និងព្រៃអារក្ស និងដីបញ្ចុះសាកសពជាច្រើនទៀត ដោយសារទឹកនៃអាងស្តុកទឹក ធ្វើឱ្យពួកគេប្រឈមនឹងការបាត់បង់មុខ

ផ្តល់សំណង និងការតាំងទីលំនៅថ្មីសម្រាប់ទំនប់ខ្នាតធំ៖ ករណីគម្រោងវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ តាមការគ្រោងទុក នៅភាគឦសាននៃប្រទេសកម្ពុជា។ សម្ព័ន្ធទន្លេនៅកម្ពុជា ទំព័រ ១១៦-១១៧ មាននៅ៖ <https://bit.ly/3S3CIN3>

⁵² យោងតាមអត្ថបទដែលចុះផ្សាយដោយ Earth Rights មានជនជាតិដើមភាគតិច ដូចជា កាជ័យ ទំពន់ ត្រឹង កាវែត កាចក ក្នុង និងក្វយ នៅតាមដងទន្លេស្រែពក និងទន្លេសេសាន ក្នុងខេត្តរតនគិរី និងស្ទឹងត្រែង ព្រមទាំងឃុំក្បាលរមាស ក្នុងខេត្តស្ទឹងត្រែង ដែលវប្បធម៌ ប្រពៃណី និងផ្លូវជូនការរបស់ពួកគេត្រូវបានគំរាមកំហែងដោយទំនប់វារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ ដោយសារទឹកជំនន់ និងការតាំងទីលំនៅថ្មី។ Earth Rights International, Pahna, Watering Down the Law៖ ការវិភាគផ្នែកច្បាប់នៃគម្រោងទំនប់វារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ ដែលត្រូវបានស្នើឡើង ពាក់ព័ន្ធនឹងដីធ្លី ទឹក សិទ្ធិ សំឡេង ពីខ្ពង់រាបទីបេទៅកាន់ដីសណ្តទន្លេមេគង្គ ទំព័រ ១៤៩-១៥០ មាននៅ៖ <https://bit.ly/3S3CIN3>

⁵³ បណ្តាញអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលនៃជនជាតិដើមភាគតិច (IPNN) វេទិការបស់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលស្តីពីកម្ពុជា កតិកាសញ្ញាជនជាតិដើមភាគតិចអាស៊ី (AIPP) “សិទ្ធិជនជាតិដើមភាគតិចនៅកម្ពុជា ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១០ របាយការណ៍ដាក់ជូនគណៈកម្មាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីការលុបបំបាត់ការរើសអើងពូជសាសន៍ (វគ្គទី៧៦ ឆ្នាំ២០១០) ទំព័រទី១៤ មាននៅ៖ <https://bit.ly/3T9uhMe>; Baird, Ian (២០០៩). ឧត្តមានុវត្តន៍ក្នុងការផ្តល់សំណង និងការតាំងទីលំនៅថ្មីសម្រាប់ទំនប់ខ្នាតធំ៖ ករណីគម្រោងវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ តាមការគ្រោងទុក នៅភាគឦសាននៃប្រទេសកម្ពុជា សម្ព័ន្ធទន្លេនៅកម្ពុជា ទំព័រ ១៣-១៥ មាននៅ៖ <https://bit.ly/3gdRHL8>; Say Tola Sangeetha Amarthalangam “ប្រជាជនកម្ពុជាត្រូវរក្សាអត្តសញ្ញាណរបស់ពួកគេបន្ទាប់ពីត្រូវបានផ្លាស់ទីលំនៅដោយសារទំនប់ទឹក” នៅក្នុង The Third Pole ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២១ មាននៅ៖ <https://bit.ly/3D6Gs73> និង John Reed និង James Kynge “ខ្សែក្រវ៉ាត់ និងទំនប់ផ្លូវថ្នល់នៅកម្ពុជា បានដាក់ស្លាកសញ្ញាថាជា “គ្រោះមហន្តរាយសម្រាប់សហគមន៍មូលដ្ឋាន” នៅក្នុងកាសែត Financial Times ខែសីហា ឆ្នាំ២០២១ មាននៅ៖ <https://on.ft.com/3TpFU1e>។

⁵⁴ ប្រភពដទៃទៀតបញ្ជាក់ថា នេះសំដៅលើអ្នកភូមិនៃឃុំក្បាលរមាស។ ទិច្ច គង់នូវ “ជនជាតិដើមភាគតិចក្នុងទម្រង់ទាមទារឱ្យក្រុមហ៊ុនបញ្ឈប់ការរានដី” នៅក្នុងកាសែត Khmer Times ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០២២ មាននៅ៖ <https://bit.ly/3Tu2nuc>; ប៊ុនលី សៀង “គម្រោងវារីអគ្គិសនី និងសិទ្ធិវប្បធម៌សម្រាប់សហគមន៍ក្នុងនៅកម្ពុជា” នៅ New Mandala ខែមករា ឆ្នាំ២០២២ មាននៅ៖ <https://bit.ly/3s0xK3B> និង យុត សុភ័ក្រ្តចរិយា “អាជ្ញាធរខេត្តស្ទឹងត្រែងយល់ព្រមលើសំណើរបស់ជនជាតិដើមភាគតិចក្នុង” កាសែតភ្នំពេញប៉ុស្តិ៍ ខែធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៨ មាននៅ៖ <https://bit.ly/3CDmAac>.

របរចិញ្ចឹមជីវិតរបស់ពួកគេ។⁵⁵ នៅឆ្នាំ២០២១ របាយការណ៍ HRW បានសន្និដ្ឋានថា រដ្ឋាភិបាល និងមន្ត្រីកម្ពុជានៅក្នុងក្រុមហ៊ុនវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ ពុំមានបំណងទទួលបាន “ការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន ក្រោមមូលដ្ឋាននៃព័ត៌មានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ” ពីជនជាតិដើមភាគតិចដែលរងផលប៉ះពាល់នោះទេ។⁵⁶

- ផលប៉ះពាល់លើមុខរបរចិញ្ចឹមជីវិត ការអប់រំ និងសុខភាព ដោយសារទឹកជំនន់ និងការប្រែប្រួលកម្រិតទឹក។ ដើមបណ្តឹងទាំងបីក្រុមអះអាងថា មុខរបរចិញ្ចឹមជីវិតរបស់ពួកគេបានរងផលប៉ះពាល់ដោយសារផលប៉ះពាល់របស់គម្រោងទៅលើកម្រិតទឹកនៅក្នុងតំបន់។ អ្នកភូមិដែលបានតាំងទីលំនៅថ្មីបញ្ជាក់ថាប្រតិបត្តិការទំនប់កំពុងជន់លិចជីវិតរបស់ពួកគេមួយផ្នែក ដែលធ្វើឲ្យពួកគេមិនអាចធ្វើស្រែបានយ៉ាងពេញលេញ។ ពួកគេចោទប្រកាន់ថា ក្រុមហ៊ុនមិនបានផ្តល់សំណងសមរម្យសម្រាប់ការបាត់បង់មុខរបរចិញ្ចឹមជីវិតនេះទេ។⁵⁷ អ្នកភូមិដែលមិនព្រមតាំងទីលំនៅថ្មីអះអាងថា ពួកគេត្រូវបង្ខំចិត្តផ្លាស់ទៅរស់នៅក្នុងព្រៃសហគមន៍នៅជុំវិញស្រែគរចាស់ និងក្បាលរមាសចាស់ បន្ទាប់ពីទំនប់វារីអគ្គិសនីបានជន់លិចភូមិស្រែចម្ការ និងសាលារៀនរបស់ពួកគេ។ ពួកគេនិយាយថា ចំណុចនេះប៉ះពាល់ដល់សមត្ថភាពការងាររបស់ពួកគេ និងការអប់រំរបស់កូនៗពួកគេ និងអះអាងថា ទឹកទន្លេដែលនៅនឹងបានបង្កជំងឺសើរស្បែក។ សហគមន៍នៅខ្សែទឹកខាងលើក៏បានកត់សម្គាល់ អំពីផលប៉ះពាល់ចំពោះមុខរបរចិញ្ចឹមជីវិតរបស់ពួកគេចាប់តាំងពីទ្វារទំនប់ត្រូវបានបិទ នៅឆ្នាំ២០១៧។ ពួកគេចោទប្រកាន់ថា ការប្រែប្រួលនៃកម្រិតទឹកខុសពីធម្មតា (ខ្ពស់នៅពេលព្រឹក និងទាបខ្លាំងនៅពេលល្ងាច) ធ្វើឱ្យពិបាកក្នុងការប្រើប្រាស់ឧបករណ៍នេសាទបែបប្រពៃណី និងប៉ះពាល់ជាអវិជ្ជមានចំពោះផលិតកម្មកសិកម្ម សួនច្បារនៅតាមមាត់ទន្លេ ការដឹកជញ្ជូនតាមទូក និងបសុសត្វរបស់ពួកគេ។ ភូមិទាំងនេះក៏រាយការណ៍ផងដែរថា ហេតុការណ៍ទឹកជំនន់បានប្រែជាកាន់តែធ្ងន់ធ្ងរ និងយូរអង្វែងជាងរាល់ឆ្នាំ ចាប់តាំងពីទំនប់បានចាប់ផ្តើមដំណើរការដោយប៉ះពាល់ដល់ជីវភាពរស់នៅ និងទិន្នផលស្រូវប្រចាំឆ្នាំ។

ការសិក្សាអំពីទំនប់នៅក្នុងអាងទន្លេមេគង្គ បានចងក្រងជាឯកសារអំពីរបៀបដែលការប្រែប្រួលនៃការផ្លាស់ទីចេញរបស់ត្រី ធារាសាស្ត្រទន្លេ និងចំនួនដីល្បាប់ អាចមានផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានដល់សន្តិសុខ

⁵⁵ របាយការណ៍របស់អ្នករាយការណ៍ពិសេសនៃក្រុមប្រឹក្សាសិទ្ធិមនុស្សអង្គការសហប្រជាជាតិ ស្តីពីស្ថានភាពសិទ្ធិមនុស្សនៅកម្ពុជា ថ្ងៃទី១៥ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៨ A/HRC/39/73 កថាខណ្ឌ ៣២ មាននៅ៖ <https://bit.ly/3TpiUne>.

⁵⁶ HRW នៅក្រោមផ្ទៃទឹក៖ ផលប៉ះពាល់ចំពោះសិទ្ធិមនុស្ស នៃគម្រោងខ្សែក្រវ៉ាត់ និងផ្លូវថ្នល់ចិននៅកម្ពុជា ទំព័រទី៣ មាននៅ <https://bit.ly/3eAkOyo>.

⁵⁷ អ្នកភូមិដែលបានតាំងទីលំនៅថ្មី បានពន្យល់ថា ដីមួយចំនួនដែលទទួលបានជាផ្នែកនៃកញ្ចប់តាំងទីលំនៅថ្មីរបស់ពួកគេ (ដីស្រែប្រាំហិកតា) ត្រូវបានជន់លិចដោយទំនប់ ប៉ុន្តែក្រុមហ៊ុនមិនព្រមផ្តល់ដីថ្មីជូនពួកគេនោះទេ លុះត្រាតែវាលិចទឹកទាំងអស់។ នៅពេលដីតាំងទីលំនៅថ្មីរបស់ពួកគេត្រូវបានជន់លិចតែមួយផ្នែក ក្រុមហ៊ុនបានផ្តល់ជូនអ្នកភូមិនូវសំណងជារូបិយវត្ថុតែមួយលើក។

ស្បៀង និងសេដ្ឋកិច្ច និងសុខុមាលភាពរបស់សហគមន៍នៅតាមដងទន្លេ⁵⁸។ អត្ថបទសារព័ត៌មាន និង របាយការណ៍ឆ្នាំ២០២១ របស់ HRW ចងក្រងឯកសារអំពីផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមាននៃទំនប់លើអត្តសញ្ញាណវប្បធម៌ ព្រមទាំងការតស៊ូប្រឆាំងថ្ងៃរបស់សហគមន៍ដែលនៅជិតអតីតភូមិលិចទឹករបស់ពួកគេ ព្រមទាំងអ្នកភូមិនៅតាមខ្សែទឹកខាងលើដែលទទួលរងការជន់លិចមិនទៀងទាត់ និងធ្ងន់ធ្ងរមួយចំនួន បានរងគ្រោះចាប់តាំងពីពេញបញ្ចប់ការសាងសង់ទំនប់ ក្នុងឆ្នាំ២០១៧។⁵⁹

- ផលប៉ះពាល់ចំពោះមុខរបរចិញ្ចឹមជីវិតដោយសារការប្រែប្រួលលើការផ្លាស់ទីរបស់ត្រី។ ពាក្យបណ្តឹងទាំងបីចង្អុលបង្ហាញថា មានការព្រមានពីអ្នកជំនាញជាមុនថា ទំនប់វារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ នឹងធ្វើឱ្យចំនួនត្រីថយចុះយ៉ាងខ្លាំង ដែលប៉ះពាល់ដល់មុខរបរចិញ្ចឹមជីវិតរបស់សហគមន៍នៅតាមខ្សែទឹកខាងលើ និងខាងក្រោម។ ចាប់តាំងពីគម្រោងនេះបានដំណើរការទៅមុខ អ្នកភូមិដែលមិនព្រមតាំងលំនៅថ្មីបានរាយការណ៍អំពីការថយចុះចំនួនត្រីយ៉ាងខ្លាំងក្លា នៅក្នុងតំបន់នោះ ដែលពួកគេពឹងផ្អែកលើត្រីទាំងនោះសម្រាប់ទាំងការទទួលទានផ្ទាល់ខ្លួន និងប្រាក់ចំណូល។ សហគមន៍នៅតាមខ្សែទឹកខាងលើនិយាយថាពួកគេបានឃើញត្រីច្រើនជាងធម្មតា ដែលពួកគេសន្មតថាបានផ្លាស់ទីចេញ មុនទ្វារទំនប់បិទ។

ផលប៉ះពាល់ជាសក្តានុពលរបស់គម្រោងវារីអគ្គិសនីលើចំនួនត្រីដែលផ្លាស់ទីចេញពីក្នុងមូលដ្ឋានត្រូវបានគូសបញ្ជាក់ជាលើកដំបូង ក្នុងឆ្នាំ២០០៣។⁶⁰

EIA ឆ្នាំ២០០៨ និងការសិក្សាបន្ថែមនៅក្នុងឆ្នាំ២០០៩ និង ឆ្នាំ២០១២ ទាំងអស់ បានកំណត់ថា ផលប៉ះពាល់នឹងមានសភាពធ្ងន់ធ្ងរ ដោយសារប្រភេទសត្វមួយចំនួនបានបាត់ទៅវិញ ពីព្រោះប្រភេទសត្វជាច្រើនត្រូវបានផ្លាស់ទីចេញ ហើយទំនប់នេះនឹងបិទផ្លូវឆ្លងកាត់របស់ពួកគេ។ ការសិក្សាទាំងអស់នេះបានសន្និដ្ឋានថា ការបាត់បង់ត្រីនឹងក្លាយជាផលប៉ះពាល់ដ៏ធំបំផុតមួយរបស់ទំនប់ រួមជាមួយផលវិបាក

⁵⁸ Soukhaphon, Akarath; Baird, Ian G.; និង Hogan, Zeb S., “ផលប៉ះពាល់នៃទំនប់វារីអគ្គិសនីនៅក្នុងអាងទន្លេមេគង្គ៖ ការពិនិត្យឡើងវិញ” ទឹក ១៣ លេខ ៣:២៦៥ ខែមករា ឆ្នាំ២០២១ មាននៅ៖ <https://doi.org/10.3390/w13030265>.

⁵⁹ Say Tola Sangeetha Amarthalingam “ប្រជាជនកម្ពុជាតស៊ូរក្សាអត្តសញ្ញាណរបស់ពួកគេ បន្ទាប់ពីត្រូវបានផ្លាស់ទីលំនៅដោយសារទំនប់វារីអគ្គិសនី” នៅក្នុង The Third Pole ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២១ មាននៅ៖ <https://bit.ly/3D6Gs73>; សូមមើល Narin, Sun “ផ្ទះជួនការបស់យើងត្រូវបានជនលិច” ទំនប់កម្ពុជាបំប្លែងវិធីជីវិតរបស់កុលសម្ព័ន្ធនៅតាមភ្នំ. VOA Khmer ថ្ងៃទី០៧ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៨ មាននៅ៖ <https://bit.ly/3CEb4Ly>; ណារិន ស៊ុន “ពីរឆ្នាំទៀត សហគមន៍ជាតិពន្ធនៅសេសាន ព្យាយាមចាប់ផ្តើមជីវិតរបស់ពួកគេឡើងវិញ”. VOA Khmer ថ្ងៃទី៣០ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២០ មាននៅ៖ <https://bit.ly/3VAjH2f>; HRW នៅក្រោមផ្ទៃទឹក៖ ផលប៉ះពាល់ចំពោះសិទ្ធិមនុស្ស នៃគម្រោងខ្សែក្រវ៉ាត់ និងផ្លូវថ្នល់មិននៅកម្ពុជា ខែសីហា ឆ្នាំ២០២១ ទំព័រទី១០ ៩៩-១០៣ មាននៅ <https://bit.ly/3eAkOyo> និងវិទ្យុអាស៊ីសេរី “ជាង ១០០០ គ្រួសារនៅកម្ពុជា រងគ្រោះដោយសារទឹកជំនន់នៅតាមដងទន្លេមេគង្គ” ថ្ងៃទី២១ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៨ មាននៅ៖ <https://bit.ly/3TpLeBK>

⁶⁰ នៅឆ្នាំនោះ ការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញយ៉ាងឆាប់រហ័សដោយធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី (ADB) បានកំណត់ថា គម្រោងទំនប់វារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ អាចបណ្តាលឱ្យបាត់បង់ប្រភេទត្រីដែលបានផ្លាស់ទីចេញ និងការថយចុះ ឬប្រែប្រួលនៃផលផល ទាំងនៅក្នុងអាងស្តុកទឹក និងនៅខ្សែទឹកខាងក្រោមនៃទំនប់។ ADB បញ្ជីត្រួតពិនិត្យស្ថានសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍវារីអគ្គិសនី ឆ្នាំ២០០៣ បានភ្ជាប់ជាឧបសម្ព័ន្ធទី ៤ នៃ EIA ឆ្នាំ២០០៨ មាននៅ៖ <https://bit.ly/3D5O9dm>.

ផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចសង្គម ទាំងសហគមន៍នៅខ្សែទឹកខាងក្រោម និង ខាងលើ។⁶¹ របាយការណ៍សាធារណៈ មួយចំនួនបានចោទប្រកាន់ថា ផលប៉ះពាល់ដែលបានរំពឹងទុកទាំងនេះ បច្ចុប្បន្ន បានកើតឡើងហើយ និងមានការអះអាងនៅក្នុងមូលដ្ឋាន អំពីការថយចុះនៃទំហំ និងការថយចុះចំនួនត្រី ព្រមទាំងការបាត់បង់ ប្រភេទសត្វមួយចំនួនផងដែរ។ ក៏មានរបាយការណ៍ផងដែរថា ជម្លោះទាក់ទងនឹងផលផលកំពុងកើតឡើង រវាងសហគមន៍។⁶² ប្រតិបត្តិការគម្រោងវារីអគ្គិសនីបានសាងសង់ផ្លូវជលផល/ជណ្តើរ ដើម្បីដោះស្រាយ បញ្ហាការផ្លាស់ទីចេញរបស់ត្រី ប៉ុន្តែមានមតិផ្ទុយគ្នាអំពីប្រសិទ្ធភាពរបស់វា ដើម្បីដោះស្រាយវិសាលភាព នៃផលប៉ះពាល់ដែលពាក់ព័ន្ធ បណ្តាលមកពីគម្រោងវារីអគ្គិសនី។⁶³

- **កញ្ចប់សំណង និងការតាំងទីលំនៅថ្មីមិនគ្រប់គ្រាន់។** អ្នកភូមិទាំងបីក្រុមចោទប្រកាន់ថា ពួកគេមិន ទទួលបានការពិគ្រោះយោបល់យ៉ាងគ្រប់គ្រាន់អំពីផែនការតាំងទីលំនៅថ្មី ឬកញ្ចប់សំណង មុនពេល ទំនប់ត្រូវបានសាងសង់ ឬបានចាប់ផ្តើមប្រតិបត្តិការនោះទេ។ អ្នកភូមិដែលបានផ្លាស់ទីលំនៅអះអាងថា កញ្ចប់តាំងទីលំនៅថ្មីមិនគ្រប់គ្រាន់នោះទេ។ ជាពិសេស ពាក្យបណ្តឹងរបស់ពួកគេគូសបញ្ជាក់ថា លក្ខខណ្ឌនៅកន្លែងតាំងលំនៅថ្មីមិនដូចការរំពឹងទុក ស្ថានភាពបុគ្គលនៃគ្រួសារនីមួយៗមិនត្រូវបានយក

⁶¹ EIA ឆ្នាំ២០០៨ បានកំណត់ថា ផលប៉ះពាល់លើត្រីនឹងមានភាពធ្ងន់ធ្ងរ ហើយត្រីមួយចំនួននឹងបាត់ទៅវិញ ដោយសារប្រភេទសត្វប្រហែល ៦៦% បាន ផ្លាស់ទីចេញ ហើយផ្លូវឆ្លងកាត់របស់វានឹងត្រូវបានបិទដោយទំនប់ និងថា “ផលប៉ះពាល់ផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចសង្គមពីការបាត់បង់ត្រីជាបន្តបន្ទាប់ នឹងជាផលប៉ះ ពាល់ធំបំផុតមួយនៃទំនប់វារីអគ្គិសនី។” ការសិក្សា ឆ្នាំ២០០៩ បានសន្និដ្ឋានថា ភូមិនៅតាមដងទន្លេសេសាន និងទន្លេស្រែពក និងតំបន់អាងស្តុកទឹក រួម ទាំងសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចផងដែរ នឹងបាត់បង់លទ្ធភាពប្រើប្រាស់ធនធានផលផលភាគច្រើន ដោយសារទំនប់វារីអគ្គិសនីបិទការផ្លាស់ទីរបស់ត្រីពី ទន្លេមេគង្គ និងទន្លេសេកុង ឡើងទៅទន្លេសេសាន និងទន្លេស្រែពក នៅខណៈដែលសហគមន៍នៅតាមខ្សែទឹកខាងលើនឹងបាត់បង់លទ្ធភាពទទួលបានការ ផ្លាស់ទីរបស់ត្រី។ ការសិក្សាមួយផ្សេងទៀត នៅឆ្នាំ២០១២ បានរកឃើញថា ទំនប់នេះនឹងបណ្តាលឱ្យមានការថយចុះជីវម៉ាស់ត្រី ប្រមាណ ៩,៣% នៅ ទូទាំងអាងទន្លេមេគង្គក្រោមទាំងមូល (ផលប៉ះពាល់ដ៏ធំបំផុតលើជីវម៉ាស់ត្រីនៃទំនប់ទាំងអស់ ដែលបានគ្រោងទុកនៅពេលនោះ) ដោយសារទីតាំងរបស់វា នៅលើផ្លូវផ្លាស់ទីរបស់ត្រីដ៏សំខាន់មួយរវាងតំបន់ទំនាបលិចទឹកនៅខ្សែទឹកខាងក្រោមនៃទន្លេ និងដៃទន្លេនៅខ្សែទឹកខាងលើ ដែលអាចគំរាមកំហែងដល់ សន្តិសុខស្បៀងរបស់ប្រជាជនរាប់សែននាក់។ ការសន្និដ្ឋានមួយនៃរបាយការណ៍នោះគឺថា “ការសាងសង់ទំនប់ LSS2 មានការប៉ះពាល់យ៉ាងខ្លាំង យោង តាមការវិភាគ របស់ពួកគេ។” EIA ដោយ KCC ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៨ សេចក្តីសង្ខេប ទំព័រ S-៤-៥។ របាយការណ៍ EIA មាននៅ៖ <https://bit.ly/3D5O9dm>; Baird, Ian G “ឧត្តមានុវត្តន៍ក្នុងការផ្តល់សំណង និងការតាំងទីលំនៅថ្មីសម្រាប់ទំនប់ខ្នាតធំ៖ ករណីគម្រោងវារីអគ្គិសនីសេ សានក្រោម២ តាមការគ្រោងទុក នៅភាគឦសាននៃប្រទេសកម្ពុជា” សម្ព័ន្ធទន្លេនៅកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៩ ទំព័រទី ១៣-១៥ មាននៅ៖ <https://bit.ly/3gdRHL8> និង G. Ziva, E. Baranb, S. Namc, I. Rodriguez-Iturbe និង S. A. Levin, “ការធ្វើជំនួញជីវចម្រុះរបស់ត្រី សន្តិសុខស្បៀង និងវារីអគ្គិសនីនៅក្នុងអាងទន្លេមេគង្គ” នៅក្នុង Proceedings of the National Academy of Sciences នៃសហរដ្ឋអាមេរិក (PNAS) ច្បាប់ទី ១០៩ លេខ ១៥ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១២ មាននៅ៖ www.pnas.org/content/109/15/5609.full.pdf

⁶² Say Tola Sangeetha Amarthalingam “ប្រជាជនកម្ពុជាតស៊ូរក្សាអត្តសញ្ញាណរបស់ពួកគេបន្ទាប់ពីត្រូវបានផ្លាស់ទីលំនៅដោយសារទំនប់ទឹក” នៅ ក្នុង The Third Pole ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២១ មាននៅ៖ <https://bit.ly/3D6Gs73> និង Sango Mahanty “ទំនប់វារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២” នៅក្នុង The People's Map of Global China ខែតុលា ឆ្នាំ២០២១ មាននៅ៖ <https://bit.ly/3ToWaQJ>

⁶³ Sango Mahanty “ទំនប់វារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២” នៅក្នុង The People's Map of Global China ខែតុលា ឆ្នាំ២០២១ មាននៅ៖ <https://bit.ly/3ToWaQJ>; និង Mao Pengfei, Nguon Sovan, “Xinhua” ការយកចិត្តទុកដាក់៖ គម្រោងវារីអគ្គិសនីសាងសង់ដោយប្រទេសចិននៅ កម្ពុជា ធានានូវផ្លូវទៅផ្ទះសម្រាប់ត្រី នៅក្នុងសារព័ត៌មាន Xinhuanet ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៩ មាននៅ៖ <https://bit.ly/2PiM0AC>.

មកពិចារណា ហើយគ្រួសារបាត់បង់ប្រាក់ចំណូលដោយសារកង្វះខាតកម្មវិធីស្តារជីវភាព។⁶⁴ គ្រួសារដែលមិនព្រមផ្លាស់ទីលំនៅថ្មី ចោទប្រកាន់ថា ពួកគេមិនធ្លាប់យល់ព្រមចំពោះសំណងនោះទេ ពីព្រោះពួកគេមិនចង់ផ្លាស់ទីលំនៅឡើយ។ រួមគ្នាជាមួយសហគមន៍នៅខ្សែទឹកខាងលើ ពាក្យបណ្តឹងរបស់ពួកគេធ្វើការប្រកែកចំពោះសំណងសម្រាប់ផលប៉ះពាល់នៃទំនប់វារីអគ្គិសនីលើមុខរបរចិញ្ចឹមជីវិត និងទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ពួកគេ។

ការសាងសង់ទំនប់វារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ តម្រូវឱ្យមានការតាំងទីលំនៅថ្មីរបស់ប្រជាពលរដ្ឋរាប់ពាន់នាក់។ ការសិក្សាដែលបានធ្វើឡើងក្នុងឆ្នាំ២០០៨ និង ឆ្នាំ២០០៩ បានកត់ត្រាការប្រឆាំងនឹងការតាំងទីលំនៅថ្មីទាំងនេះពីអ្នកភូមិជាច្រើននាក់ ដែលដីរបស់ពួកគេនឹងត្រូវជន់លិច ដើម្បីធ្វើឱ្យអាងស្តុកទឹកនៃទំនប់នោះអាចដំណើរការបាន ដែលបណ្តាលឱ្យមានការផ្លាស់ទីលំនៅដោយមិនស្ម័គ្រចិត្តរបស់ពួកគេ។⁶⁵ ចាប់តាំងពីគម្រោងវារីអគ្គិសនីបានចាប់ផ្តើមដំណើរការ HRW បានគូសបញ្ជាក់អំពីបញ្ហាដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់ជាច្រើន ទាក់ទងនឹងផែនការតាំងទីលំនៅថ្មីរបស់គម្រោង។ របាយការណ៍ឆ្នាំ២០២១ របស់គម្រោង បានលើកឡើងអំពីកង្វះខាតការពិចារណាលើសិទ្ធិរបស់ជនជាតិដើមភាគតិច និងជនជាតិភាគតិចដទៃទៀត សំណងមិនគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់សហគមន៍ដែលបានតាំងលំនៅថ្មី និងភាពមិនគ្រប់គ្រាន់ទាក់ទងនឹងទីតាំងនៃកន្លែងតាំងលំនៅថ្មី ដែលនៅឆ្ងាយពីកន្លែងដែលពួកគេទៅជាញឹកញាប់ និងមានដីធ្លីមានជីជាតិ និងផលិតភាពកសិកម្មទាប។⁶⁶ ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយក៏បានរាយការណ៍អំពីបញ្ហាទាំងនេះមួយចំនួន និងការផ្តល់សំណងមិនស្មើភាពផងដែរ។⁶⁷

⁶⁴ នៅក្នុងពាក្យបណ្តឹង អ្នកភូមិចង្កុលបង្ហាញថា សហគមន៍ខ្វះខាតស្បៀងអាហារ និងទឹក មិនអាចចិញ្ចឹមសត្វ ពីព្រោះពុំមានកន្លែងដើម្បីរក្សាទុកសត្វទាំងនោះ និងមិនអាចនេសាទត្រីបាន ពីព្រោះស្រះទឹកដែលបានផ្តល់ជូនមានជម្រៅជ្រៅខ្លាំងពេក។ ពួកគេបានអះអាងថា ស្ថានភាពបុគ្គលមិនត្រូវបានយកមកពិចារណានោះទេ រាល់លំនៅឋានថ្មីនៅក្នុងតំបន់តាំងទីលំនៅថ្មីមានទំហំដូចគ្នា ដោយមិនគិតអំពីទំហំគ្រួសារនោះទេ ហើយនៅចុងបញ្ចប់ អ្នកភូមិមួយចំនួនមានផ្ទះតូច និងមានគុណភាពអស់ជាងពីមុន។ ជាទូទៅ ពួកគេបានលើកឡើងអំពីបញ្ហាគុណភាព ភាពគ្រប់គ្រាន់ និងសមត្ថភាពនៃហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធនៅកន្លែងផ្លាស់ប្តូរទីលំនៅ (ទាក់ទងនឹងលំនៅឋាន ប្រព័ន្ធលូ និងមណ្ឌលសុខភាព ក្នុងចំណោមបញ្ហាដទៃទៀត) ដែលពួកគេអះអាងថា មិនដូចការសន្យារបស់មន្ត្រីរដ្ឋាភិបាលនោះទេ។

⁶⁵ EIA ដោយ KCC ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៨ សេចក្តីសង្ខេប ទំព័រ S-៥ មាននៅ៖ <https://bit.ly/3D5O9dm>; Baird, Ian G “ឧត្តមានុវត្តន៍ក្នុងការផ្តល់សំណង និងការតាំងទីលំនៅថ្មីសម្រាប់ទំនប់ខ្នាតធំ៖ ករណីគម្រោងវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ តាមការគ្រោងទុក នៅភាគឦសាននៃប្រទេសកម្ពុជា” សម្ព័ន្ធទន្លេនៅកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៩ ទំព័រទី ១៣ មាននៅ៖ <https://bit.ly/3gdRHl8>

⁶⁶ HRW នៅក្រោមផ្ទៃទឹក៖ ផលប៉ះពាល់ចំពោះសិទ្ធិមនុស្ស នៃគម្រោងខ្សែក្រវ៉ាត់ និងផ្លូវថ្នល់ចិននៅកម្ពុជា ឆ្នាំ២០២១ ទំព័រទី៧-១០ ៨១-១០២ មាននៅ <https://bit.ly/3eAkOyo>. សូមមើល Sango Mahanty “ទំនប់វារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២” នៅក្នុង The People's Map of Global China ខែតុលា ឆ្នាំ២០២១ មាននៅ៖ <https://bit.ly/3ToWaQJ>.

⁶⁷ Keat Soriththeavy និង Danielle Keeton-Olsen “នៅទន្លេស្រែគរដែលខណ្ឌចែកដោយទំនប់ បេតុងជនបកប្រឆាំងត្រឡប់មកវិញជាមួយផែនការដីខ្ពង់ខ្ពស់” នៅក្នុង VOD ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២២ មាននៅ <https://bit.ly/3CJlJZw>; ស៊ុន ណារិន “ពីរឆ្នាំទៀត សហគមន៍ជាតិពន្ធនៅសេសាន ព្យាយាមចាប់ផ្តើមជីវិតរបស់ពួកគេឡើងវិញ” នៅក្នុង VOA Khmer ខែមីនា ឆ្នាំ២០២០ មាននៅ៖ <https://bit.ly/3VAJH2f>។ ក្រុមហ៊ុន Huaneng Group Co. Ltd. របស់ប្រទេសចិន ដែលជាក្រុមហ៊ុនមេរបស់ក្រុមហ៊ុន Hydrolancang International Energy Co. Ltd (ម្ចាស់ភាគហ៊ុននៅក្នុងក្រុមហ៊ុនវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២) បានចេញផ្សាយ “របាយការណ៍និរន្តរភាព” នៅខែឧសភា ឆ្នាំ២០២០ ដែលរៀបចំដោយក្រុមកម្ពុជា វិទ្យាស្ថានចក្ខុវិស័យអាស៊ី ដែលដោះស្រាយ

- **កង្វះខាតលទ្ធភាពទទួលបានទឹកស្អាត។** អ្នកភូមិស្រែគរ និងក្បាលរមាស ដែលបានផ្លាស់ទីលំនៅថ្មី អះអាងនៅក្នុងពាក្យបណ្តឹងរបស់ពួកគេថា គ្រួសារជាច្រើនពុំមានទឹកស្អាតគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ទទួលទាន និងប្រើប្រាស់នៅក្នុងគ្រួសារ។ ផ្ទុយទៅវិញ ពេលនេះ ពួកគេចាំបាច់ត្រូវទិញទឹក ដែលជាចំណាយដ៏ធំ មួយ។ អ្នកភូមិដែលមិនព្រមតាំងទីលំនៅថ្មី អះអាងផងដែរថា បច្ចុប្បន្ន ពួកគាត់ពុំមានប្រភពទឹកស្អាត សម្រាប់ទទួលទាននោះទេ នៅពេលនេះទឹកទន្លេជាទឹកនឹង។

លទ្ធភាពទទួលបានទឹកស្អាតមានកម្រិតនៅក្នុងចំណោមសហគមន៍ដែលរងផលប៉ះពាល់ដោយសារ ទំនប់ ត្រូវបានចងក្រងជាឯកសារនៅក្នុងប្រភពសាធារណៈផ្សេងៗ។ ផលប៉ះពាល់ជាសក្តានុពលរបស់ ទំនប់លើគុណភាពទឹក និងប្រភពទឹកក្នុងស្រុក ត្រូវបានសម្គាល់ឃើញនៅក្នុង EIA ឆ្នាំ២០០៨ និងនៅ ក្នុងការសិក្សារបស់សង្គមស៊ីវិល ឆ្នាំ២០០៩។^{៦៨} នៅឆ្នាំ២០២១ HRW និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ដទៃទៀត បានរាយការណ៍ថា នៅក្នុងទីតាំងយ៉ាងតិចមួយ ទឹកដែលមានប្រភពពីអណ្តូងស្នប់ ដែល ផ្គត់ផ្គង់ដោយអ្នកអភិវឌ្ឍន៍ មានការចម្លងមេរោគជីវសាស្ត្រនៅកម្រិតខ្ពស់។ ពួកគេក៏បានបញ្ជាក់ផងដែរ ថា អ្នកភូមិត្រូវតែចំណាយលើថ្លៃដឹកជញ្ជូនទឹក ដែលជាចំណាយប្រចាំខែដ៏សំខាន់មួយ។^{៦៩}

- **ផលប៉ះពាល់សង្គម និងសុវត្ថិភាពចំពោះសហគមន៍ រួមទាំង ការគំរាមកំហែង និងការបំភិតបំភ័យផងដែរ។** អ្នកភូមិទាំងបីក្រុមចោទប្រកាន់ថា កំពុងទទួលរងការបំភិតបំភ័យ និងការគំរាមកំហែងដោយសារពួកគេ ប្រឆាំងនឹងគម្រោងនេះ។ សហគមន៍ដែលបានតាំងទីលំនៅថ្មីបញ្ជាក់ថា ពួកគេពុំមានអារម្មណ៍សុវត្ថិភាព ក្នុងការបង្ហាញកង្វល់របស់ពួកគេអំពីការរស់នៅក្នុងភូមិថ្មីនោះទេ ពីព្រោះពួកគេត្រូវបានគេប្រាប់ថា ដីធ្លី នៃការតាំងទីលំនៅថ្មីរបស់ពួកគេ និងលំនៅឋានអាចនឹងត្រូវបានដកហូតយកវិញ។ អ្នកភូមិទាំងនេះក៏ អះអាងផងដែរថា ទីតាំងនៃការតាំងទីលំនៅថ្មីនេះហ៊ុំព័ទ្ធដោយផ្ទះកម្មករទំនប់រ៉ាប់រងខ្នង រួមជាមួយ ភោជនីយដ្ឋាន ខាត់អូរ និងផ្ទះបន និងបានបង្ហាញកង្វល់អំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកសង្គម និងសុវត្ថិភាព លើសហគមន៍របស់ពួកគេ។ អ្នកភូមិដែលមិនព្រមតាំងទីលំនៅថ្មីចោទប្រកាន់ថា ពួកគេបានទទួលការ គំរាមសម្លាប់ពីអ្នកកាប់ឈើនៅតំបន់អាងស្តុកទឹក និងថា ពួកគេបានរងការចោទប្រកាន់ថា ប្រឆាំងនឹង រដ្ឋាភិបាល ការគំរាមកំហែង និងការកាត់ទោសពីបទញុះញង់។ សហគមន៍នៅខ្សែទឹកខាងលើអះអាង

ទំនប់វ៉ាអ៊ីអ៊ីសនីសេសានក្រោម២ និងបញ្ហាមួយចំនួន ដែលលើកឡើងដោយអ្នកភូមិដែលបានតាំងទីលំនៅថ្មី។ ពួកគេសន្និដ្ឋានថា គោលនយោបាយសំណង របស់ក្រុមហ៊ុនគីលី និងគ្រប់គ្រាន់។ របាយការណ៍និរន្តរភាព ការវាយតម្លៃហិរញ្ញវត្ថុលើសហគ្រាសរដ្ឋមិននៅកម្ពុជា ទំនួលខុសត្រូវសង្គមរបស់ក្រុមហ៊ុន Huaneng Group Co. LTD នៃប្រទេសចិន រៀបចំដោយវិទ្យាស្ថានចក្ខុវិស័យអាស៊ី ឆ្នាំ២០២០ ទំព័រទី ៧-១៧។

^{៦៨} Baird, Ian ឧត្តមានុវត្តន៍នៅក្នុងការផ្តល់សំណង និងការតាំងទីលំនៅថ្មីសម្រាប់ទំនប់ខ្នាតធំ៖ សំណុំរឿងគម្រោងវ៉ាអ៊ីអ៊ីសនីសេសានក្រោម២ ដែលបាន គ្រោងទុក នៅភាគឦសាននៃប្រទេសកម្ពុជា សម្ព័ន្ធទន្លេនៅកម្ពុជា ទំព័រទី ១៣-១៤ ៣៧-៣៨ ៥៤-៥៥ ១០៣-១០៤ ១១២-១១៣. មាននៅ៖ <https://bit.ly/3gdRHl8>.

^{៦៩} HRW នៅក្រោមផ្ទៃទឹក៖ ផលប៉ះពាល់ចំពោះសិទ្ធិមនុស្ស នៃគម្រោងខ្សែក្រវ៉ាត់ និងផ្លូវថ្នល់ចិននៅកម្ពុជា ឆ្នាំ២០២១ ទំព័រទី ៨៤-៨៦ មាននៅ <https://bit.ly/3eAKOyo>. និង Sango Mahanty "ទំនប់វ៉ាអ៊ីអ៊ីសនីសេសានក្រោម២" នៅក្នុង The People's Map of Global China ខែតុលា ឆ្នាំ ២០២១ មាននៅ៖ <https://bit.ly/3ToWaQJ>.

ថា ត្រូវបាននគរបាល និងមន្ត្រីរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានគំរាមកំហែង និងបំភិតបំភ័យអំពីការប្រមូលផ្តុំគ្នា ពិភាក្សា ឬប្រឆាំងនឹងគម្រោងសេសានក្រោម២។

របាយការណ៍ HRW ឆ្នាំ២០២១ និងនិរដ្ឋានដទៃទៀត បានរាយការណ៍អំពីការគំរាមកំហែង និងការ បំភិតបំភ័យចំពោះសហគមន៍ដែលរស់នៅជុំវិញតំបន់គម្រោង ក្នុងន័យដាក់សម្ពាធពួកគេឱ្យទទួលយក សំណងដែលបានផ្តល់ជូន ឬបញ្ឈប់ការបង្ហាញអំពីកង្វល់ និងការប្រឆាំងរបស់ពួកគេ។⁷⁰

សេចក្តីសង្ខេបអំពីការសង្កេតរបស់ស៊ីអេសអូ ពាក់ព័ន្ធនឹងការខូចខាត

ដោយពិចារណាលើចំណុចខាងលើទាំងអស់ ស៊ីអេសអូយល់ឃើញថា មានការចង្អុលបង្ហាញបឋមអំពីការខូចខាត ពាក់ព័ន្ធនឹងបញ្ហាផ្សេងៗដែលបានលើកឡើងដោយដើមបណ្តឹងទាំងបីក្រុម។ បញ្ហាទាំងនេះ ភាគច្រើន ត្រូវបាន លើកឡើងជាបន្តបន្ទាប់ដោយសហគមន៍ដែលរងផលប៉ះពាល់ យ៉ាងហោចណាស់ចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០០៨ និងមាន សង្គតិភាពនឹងផលប៉ះពាល់ពីគម្រោងវារីអគ្គិសនីដែលគេបានស្គាល់យ៉ាងច្បាស់។⁷¹ គម្រោងវារីអគ្គិសនីដ៏ធំមួយ ដូចជា សេសានក្រោម២ នាំមកនូវហានិភ័យផ្នែកបរិស្ថាន និងសង្គមយ៉ាងសំខាន់ រួមជាមួយផលប៉ះពាល់ជាសក្តា នុពលនៃប្រភេទដែលបានពណ៌នាដោយដើមបណ្តឹង ជាពិសេសនៅពេលដែលហានិភ័យទាំងនេះមិនត្រូវបាន កំណត់ វាយតម្លៃ និងកាត់បន្ថយស្តង់ដារ E&S នៃទម្លាប់អនុវត្ត ដូចជា ស្តង់ដារសមិទ្ធកម្មរបស់ IFC ជាដើម។ មានព័ត៌មានជាសាធារណៈជាច្រើនពីសង្គមស៊ីវិល អ្នកសិក្សា និងប្រភពប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ ដែលមានសង្គតិភាព នឹង ឬបញ្ជាក់អះអាងអំពីការចោទប្រកាន់របស់ដើមបណ្តឹងអំពីការខូចខាត។ លើសពីនេះទៀត ស៊ីអេសអូពុំមាន ព័ត៌មានច្បាស់លាស់ណាមួយដែលផ្ទុយនឹងការអះអាងរបស់ដើមបណ្តឹង ឬចង្អុលបង្ហាញថា ហានិភ័យបរិស្ថាន និងសង្គមនៃគម្រោងនេះត្រូវបានវាយតម្លៃ និងកាត់បន្ថយ ដើម្បីអនុវត្តតាមស្តង់ដារសមិទ្ធកម្មរបស់ IFC នោះ ទេ។ ទាំងអស់នេះរួមបញ្ចូលគ្នា ធ្វើឱ្យស៊ីអេសអូសន្និដ្ឋានថា មានការចង្អុលបង្ហាញបឋមអំពីការខូចខាតនៅក្នុង សំណុំរឿងនេះ។

⁷⁰ HRW នៅក្រោមផ្ទៃទឹក ផលប៉ះពាល់ចំពោះសិទ្ធិមនុស្ស នៃគម្រោងខ្សែត្រាវ៉ាត់ និងផ្លូវថ្នល់ចិននៅកម្ពុជា ឆ្នាំ២០២១ ទំព័រទី១៧ ៥៧ ៦១-៦២ មាន នៅ <https://bit.ly/3eAkOyo>. Oliver Hensengerth “ការស្មោះត្រង់នឹងតំបន់ អត្តសញ្ញាណ និងទំនប់វារីអគ្គិសនី៖ ទំនប់វារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ ដែលចិនបានសាងសង់នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា” នៅក្នុងទិន្នន័យប្រវត្តិសាស្ត្រនៃការប្រឆាំងប្រទេសចិននាពេលបច្ចុប្បន្ន ឆ្នាំ២០១៧ ទំព័រទី ១០៣ មាននៅ <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/186810261704600304> និង Drowning Dissent: របាយការណ៍ស្តីពីបទពិសោធន៍របស់សហគមន៍ ដែលត្រូវតាំងទីលំនៅថ្មីសម្រាប់ទំនប់វារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២។ របកគំហើញ និងអនុសាសន៍លើការស្ទង់មតិទ្រព្យសកម្ម ដោយសហគមន៍ក្បាល រមាស និងស្រែគរ ដែលផ្តល់មូលនិធិ CEPF នៅខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៦ ទំព័រទី ១០-១១។

⁷¹ គណៈកម្មការពិភពលោកស្តីពីទំនប់ “ទំនប់ និងការអភិវឌ្ឍ៖ ក្របខណ្ឌថ្មីសម្រាប់ការសម្រេចចិត្ត៖ របាយការណ៍របស់គណៈកម្មការពិភពលោកស្តីពី ទំនប់” ចក្រភពអង់គ្លេស Earthscan ឆ្នាំ២០០០ ISBN ៩៧៨១៨៥៣៨៣៧៩៨២២។

ង) ទំនាក់ទំនងច្បាស់លាស់រវាងការចោទប្រកាន់អំពីការខូចខាត និងបដិលោមភាពជាសក្តានុពលរបស់ IFC

ជាចុងក្រោយ ការវាយតម្លៃអំពីភាពអនុលោមរបស់ស៊ីអេសអូត្រូវបានពិចារណាថា តើ “ការខូចខាតដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់ មានទំនាក់ទំនងយ៉ាងច្បាស់លាស់នឹងបដិលោមភាពជាសក្តានុពល” ដែរឬទេ។⁷² ក្នុងករណីនេះ មានទំនាក់ទំនងយ៉ាងច្បាស់លាស់រវាងការខូចខាតដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់ដោយដើមបណ្តឹង និងបដិលោមភាពជាសក្តានុពលរបស់ IFC ក្នុងការពិនិត្យឡើងវិញមុនពេលវិនិយោគ និងការពិនិត្យតាមដាន E&S នៃការវិនិយោគឆ្នាំ២០១០ របស់ខ្លួននៅក្នុង ABBank ដែលមានអតិថិជន EVNI ជាម្ចាស់ភាគហ៊ុននៅក្នុងគម្រោងវារីអគ្គិសនី។

នៅក្នុងការកំណត់ថា តើមាន “ទំនាក់ទំនងជាក់លាក់” រវាងបដិលោមភាព និងការខូចខាត ស៊ីអេសអូពិចារណាអំពីទំនាក់ទំនងរវាងបដិលោមភាពជាសក្តានុពល និងការខូចខាតដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់ ដោយមិនតម្រូវឱ្យមានមូលហេតុ ឬការរួមចំណែកនោះទេ។ ស៊ីអេសអូកត់សម្គាល់ថា អាជីវកម្មមួយអាចមានទំនាក់ទំនងដោយផ្ទាល់នឹងហានិភ័យ និងផលប៉ះពាល់ E&S ជាអវិជ្ជមាន តាមរយៈទំនាក់ទំនងអាជីវកម្មរបស់ខ្លួន ដែលអាចរួមបញ្ចូលអាជីវកម្មជាច្រើនលំដាប់ថ្នាក់ នៅក្រោមខ្សែសង្វាក់តម្លៃ។⁷³

ការចង្អុលបង្ហាញបឋមអំពីការខូចខាត ដែលត្រូវបានកំណត់នៅក្នុងការវាយតម្លៃនេះ អាចត្រូវបានកាត់បន្ថយ ឬដោះស្រាយយ៉ាងច្បាស់លាស់ ប្រសិនបើលក្ខខណ្ឌតម្រូវ E&S របស់ IFC ត្រូវបានអនុវត្តចំពោះ EVNI ដូចដែលត្រូវបានតម្រូវដោយកិច្ចព្រមព្រៀងវិនិយោគរបស់ IFC ជាមួយ ABBank។ ការពិនិត្យតាមដានដោយ IFC លើសមិទ្ធិកម្ម E&S របស់ FI ដោយអនុវត្តតាមគោលនយោបាយសមិទ្ធិកម្ម ឆ្នាំ២០០៦ និង ឆ្នាំ២០១២ នឹងមានតួនាទីសំខាន់ ចំពោះគោលដៅបែបនោះ។

ស្តង់ដារសមិទ្ធិកម្មចំនួនប្រាំដែលមានទំនាក់ទំនងដោយផ្ទាល់នឹងការខូចខាតដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់នៅក្នុងសំណុំរឿងនេះ៖

- *PS១ (ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រង និងវាយតម្លៃសង្គម និងបរិស្ថាន)* ទាក់ទងនឹង៖ លក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃការវាយតម្លៃផលប៉ះពាល់បរិស្ថាន និងសង្គមដ៏សមស្របមួយ ការគ្រប់គ្រងហានិភ័យ និងផលប៉ះពាល់ ការបង្ហាញព័ត៌មានរបស់គម្រោងវារីអគ្គិសនី និងការពិគ្រោះយោបល់យ៉ាងត្រឹមត្រូវ និងការចូលរួមរបស់ភាគីពាក់ព័ន្ធនៅក្នុងសហគមន៍ដែលរងផលប៉ះពាល់។

⁷² គោលនយោបាយស៊ីអេសអូ កថាខណ្ឌ ៩១.

⁷³ OHCHR ទំនួលខុសត្រូវសាជីវកម្មក្នុងការគោរព៖ មគ្គុទ្ទេសក៍បកស្រាយ ទំព័រទី៥ នៅ៖ <https://bit.ly/3zuLgSI>; គោលការណ៍ណែនាំរបស់ OECD សម្រាប់សហគ្រាសពហុជាតិ និងគោលការណ៍ណែនាំរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីធុរកិច្ច និងសិទ្ធិមនុស្ស (UNGPs) ឆ្នាំ២០១១ មាននៅ៖ <https://www.oecd.org/corporate/mne/> និង <https://bit.ly/3S72BpP> និងការឆ្លើយតបរបស់ OHCHR ដើម្បីស្នើសុំពី BankTrack និង OECD ការឃ្លាំមើលសម្រាប់ដំបូន្មានទាក់ទងនឹងការអនុវត្តគោលការណ៍ណែនាំរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីធុរកិច្ច និងសិទ្ធិមនុស្ស ដែលធនាគារនៃវិស័យឯកជនដើរតួជាម្ចាស់ភាគហ៊ុនតែងតាំង ថ្ងៃទី៣០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០២១ ទំព័រទី៤។

- *PS៤ (សុខភាព សុវត្ថិភាព និងសន្តិសុខសហគមន៍)* ទាក់ទងនឹង៖ ស្តង់ដារសម្រាប់សុខភាព និងសុវត្ថិភាពសហគមន៍ ដែលមានការចោទប្រកាន់របស់សហគមន៍អំពីជំងឺដែលកើតចេញពីទឹកជំនន់ជាញឹកញាប់ និងការគំរាមកំហែង និងការបំភិតបំភ័យចំពោះអ្នកដែលបញ្ចេញមតិប្រឆាំងនឹងគម្រោង។
- *PS៥ (ការទទួលបានដីធ្លី និងការតាំងទីលំនៅថ្មីដោយស្ម័គ្រចិត្ត)* ទាក់ទងនឹង៖ លក្ខខណ្ឌតម្រូវការ និងស្តង់ដារសម្រាប់ផែនការតាំងទីលំនៅថ្មី និងស្ថានភាពរស់នៅដែលសមស្រប រួមទាំងការពិគ្រោះយោបល់ និងការអនុវត្តត្រឹមត្រូវ ដើម្បីស្ដារ និងទូទាត់សំណងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពសម្រាប់ការផ្លាស់ទីលំនៅ និងផលប៉ះពាល់ដល់ជីវភាពរស់នៅក្នុងសហគមន៍ដែលបានរងផលប៉ះពាល់។
- *PS៦ (ការអភិរក្សជីវចម្រុះ និងការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិប្រកបដោយនិរន្តរភាព)* ទាក់ទងនឹង៖ ហានិភ័យជីវចម្រុះ និងផលប៉ះពាល់លើចំនួនត្រី និងស្ថានប្រព័ន្ធដទៃទៀត។
- *PS៧ (ជនជាតិដើមភាគតិច)* ទាក់ទងនឹង៖ លក្ខខណ្ឌតម្រូវសម្រាប់ការពិគ្រោះយោបល់សមស្របជាមួយសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដែលរងផលប៉ះពាល់ (រួមទាំងការពិគ្រោះយោបល់ដោយសេរីជាមុន ក្រោមមូលដ្ឋាននៃព័ត៌មានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ នៅក្នុងស្ថានភាពដែលបានកំណត់) ការពិចារណាអំពីសិទ្ធិដីធ្លីនៅក្នុងសហគមន៍ និងការការពារអត្តសញ្ញាណវប្បធម៌ និងតំបន់ស័ក្តិសិទ្ធិ។

សក្តានុពលសម្រាប់អតិថិជនរបស់ IFC គឺ ABBank ក្នុងការជះឥទ្ធិពលលើទម្រង់ហានិភ័យ E&S នៃគម្រោងវារីអគ្គិសនីអាចត្រូវបានមើលឃើញនៅកម្រិតខុសៗគ្នា ក្នុងដំណាក់កាលខុសៗគ្នានៃការអភិវឌ្ឍគម្រោង។ ទីមួយ ABBank គឺជាម្ចាស់ភាគហ៊ុនធំមួយនៅក្នុង EVNI។ ទីពីរ EVNI បានគ្រប់គ្រងគម្រោងវារីអគ្គិសនីក្នុងអំឡុងពេលរៀបចំផែនការ និងដំណាក់កាលអភិវឌ្ឍន៍ដំបូងរបស់ខ្លួន ចាប់ពីឆ្នាំ២០១០ នៅពេលដែល IFC បានវិនិយោគនៅក្នុង ABBank រហូតដល់ឆ្នាំ២០១២ នៅពេលដែល EVNI បានបាត់បង់ភាគហ៊ុនភាគច្រើនរបស់ខ្លួន។ នៅក្នុងដំណាក់កាលនេះ EVNI ទទួលខុសត្រូវចំពោះការអភិវឌ្ឍគម្រោង រួមទាំងការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន និងសង្គម និងផែនការកាត់បន្ថយ ការរៀបចំបច្ចេកទេស សកម្មភាពចូលរួមពីភាគីពាក់ព័ន្ធ និងសកម្មភាពមុនការសាងសង់ដទៃទៀត (សូមមើលខ្សែបន្ទាត់ពេលវេលានៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធទី ១)។ ទីបី បន្ទាប់ពីបាត់បង់ផលប្រយោជន៍ផ្នែកគ្រប់គ្រងរបស់ខ្លួន នៅឆ្នាំ២០១២ EVNI នៅតែជាម្ចាស់ភាគហ៊ុនភាគតិចដ៏សំខាន់មួយ ដោយមានសមត្ថភាពជាសក្តានុពលក្នុងការជះឥទ្ធិពលលើគម្រោង និងលើកឡើងអំពីកង្វល់តាមរយៈតំណាងរបស់ខ្លួននៅក្នុងក្រុមប្រឹក្សាភិបាលនៃក្រុមហ៊ុនបណ្តាក់ទុនរួមគ្នា ដែលបានសាងសង់ និងដំណើរការគម្រោងវារីអគ្គិសនី។

ដោយសារទំនាក់ទំនងហិរញ្ញវត្ថុ និងភាពជាម្ចាស់រវាង ABBank EVNI និងគម្រោងវារីអគ្គិសនី ការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់ ABBank ក្នុងការអនុវត្តស្តង់ដារសមិទ្ធកម្មរបស់ IFC ទៅនឹងការវិនិយោគដែលមានស្រាប់របស់ខ្លួន និងលក្ខណៈនៃបញ្ហាដែលបានលើកឡើងដោយដើមបណ្តឹង បដិលោមភាពជាសក្តានុពលនៅក្នុងការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញ និងពិនិត្យតាមដានលើការវិនិយោគរបស់ IFC ឆ្នាំ២០១០ នៅក្នុងធនាគារ ABBank អាចមានទំនាក់ទំនងយ៉ាងច្បាស់លាស់នឹងការខូចខាតដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់ដោយដើមបណ្តឹង។

ច) លក្ខខណ្ឌផ្នែកគោលនយោបាយបន្ថែមសម្រាប់ការពិចារណានៅក្នុងការវាយតម្លៃ

យោងតាមគោលនយោបាយស៊ីអេសអូ ការវាយតម្លៃអំពីភាពអនុលោមរបស់ស៊ីអេសអូ ត្រូវតែរួមបញ្ចូលបណ្តុំការពិចារណាបន្ថែមទៀត។⁷⁴ ក្នុងករណីនេះ ស៊ីអេសអូយល់ឃើញថា ពុំមានការពិចារណាលើគោលការណ៍បន្ថែមណាមួយ ដែលមានផលប៉ះពាល់ដល់ការសម្រេចចិត្តធ្វើការស៊ើបអង្កេតនោះទេ។ ចំពោះភាពពេញលេញ ការវិភាគអំពីការពិចារណានីមួយៗ ត្រូវបានបង្ហាញនៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធទី ៣។

៥. សេចក្តីសម្រេចរបស់ស៊ីអេសអូ

ស៊ីអេសអូនឹងបន្តការស៊ើបអង្កេតអំពីភាពអនុលោមលើការវិនិយោគមូលធនទ្រព្យម្ចាស់របស់ IFC នៅក្នុងធនាគារ ABBank និងការពាក់ព័ន្ធរបស់ IFC ចំពោះគម្រោងវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ នៅកម្ពុជា ដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋានថា ពាក្យបណ្តឹងបំពេញតាមលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យនៃការវាយតម្លៃបី ដូចបានរៀបរាប់នៅខាងលើ។

ស៊ីអេសអូសន្និដ្ឋានថា ពាក្យបណ្តឹងមិនបំពេញតាមលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យនៃការវាយតម្លៃ ទាក់ទងនឹងការវិនិយោគរបស់ IFC នៅក្នុង Vietinbank ឬកម្ចីសហគ្រាសខ្នាតតូច និងមធ្យម ឆ្នាំ២០១៧ ដល់ធនាគារ ABBank។ ជាលទ្ធផល ការវិនិយោគរបស់ IFC ទាំងនេះ នឹងមិនត្រូវបានរួមបញ្ចូលនៅក្នុងវិសាលភាពនៃការស៊ើបអង្កេតអំពីភាពអនុលោមរបស់ស៊ីអេសអូនោះទេ។

របាយការណ៍វាយតម្លៃនេះនឹងត្រូវបានចែករំលែកជាមួយក្រុមប្រឹក្សាភិបាល ប្រធានក្រុមធនាគារពិភពលោក គណៈគ្រប់គ្រង IFC អតិថិជន និងដើមបណ្តឹង។ ស៊ីអេសអូក៏នឹងបោះពុម្ពរបាយការណ៍វាយតម្លៃនេះ និងការឆ្លើយតបពីគណៈគ្រប់គ្រងរបស់ IFC នៅលើវេបសាយរបស់ខ្លួនផងដែរ។⁷⁵

លក្ខខណ្ឌយោងសម្រាប់ការស៊ើបអង្កេតអំពីភាពអនុលោម ត្រូវបានភ្ជាប់មកជាមួយនៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធទី៤។

⁷⁴ គោលនយោបាយស៊ីអេសអូ កថាខណ្ឌ ៩២.

⁷⁵ គោលនយោបាយស៊ីអេសអូ កថាខណ្ឌ ១០៦.

ឧបសម្ព័ន្ធទី២៖ ការឆ្លើយតបរបស់គណៈគ្រប់គ្រង IFC

សាជីវកម្មហិរញ្ញវត្ថុអន្តរជាតិ

ការឆ្លើយតបរបស់គណៈគ្រប់គ្រងចំពោះបណ្តឹងមតិការិយាល័យ CAO អំពី

ABBank (គម្រោងលេខ ២៩៧៤៥ , លេខ ៤០០៨១)

Vietinbank (គម្រោងលេខ ២៨៥០៩ , ៣១៣០០ , ៣៤១២៤) និងបញ្ហា

ដែលបានលើកឡើងនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា

ថ្ងៃទី២០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០២២

តារាងមាតិកា

អក្សរកាត់ និងពាក្យកាត់.....	3
សេចក្តីសង្ខេប	4
I. សេចក្តីផ្តើម	6
II. សាវតារបស់គម្រោង.....	8
III. ពាក្យបណ្តឹងមកការិយាល័យ CAO.....	12
IV. ការឆ្លើយតបរបស់គណៈគ្រប់គ្រង.....	13
V. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន.....	15

អក្សរកាត់ និងពាក្យកាត់

ABBank	ធនាគារ An Binh Commercial Joint Stock Bank
CAO	ការិយាល័យភាពអនុលោម ទីប្រឹក្សា ដោះស្រាយវិវាទ
EVN	ក្រុមហ៊ុនអគ្គិសនីវៀតណាម
EVNI	ក្រុមហ៊ុន EVN International Joint Stock Company
E&S	បរិស្ថាន និងសង្គម
FI	អន្តរការីហិរញ្ញវត្ថុ
FY	ឆ្នាំសារពើពន្ធ
IFC	សាជីវកម្មហិរញ្ញវត្ថុអន្តរជាតិ
LSSD2	ទំនប់វារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម ២
MIGA	ទីភ្នាក់ងារធានាការវិនិយោគពហុភាគី
NGO	អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល
SME	សហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម
US\$	ដុល្លារអាមេរិក
Vietinbank	ធនាគារ Vietnam Joint Stock Commercial Bank for Industry and Trade
VND	ដុល្លារវៀតណាម
WBG	ក្រុមធនាគារពិភពលោក

សេចក្តីសង្ខេប

- i. ការឆ្លើយតបរបស់គណៈគ្រប់គ្រងនេះពាក់ព័ន្ធនឹងពាក្យបណ្តឹង ដែលការិយាល័យភាពអនុលោម ទីប្រឹក្សាដោះស្រាយវិវាទ (CAO) ទទួលបានកាលពីថ្ងៃទី១១ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៨ ដែលអះអាងពីការពាក់ព័ន្ធរបស់ IFC ទៅនឹងគម្រោងទំនប់វារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម ២ (LSSD2) នៅកម្ពុជា តាមរយៈការវិនិយោគរបស់ខ្លួន លើអតិថិជននៃអន្តរការីហិរញ្ញវត្ថុ (FI) ចំនួនពីរគឺ ធនាគារ An Binh Commercial Joint Stock Bank (ABBank) និងធនាគារ Vietnam Joint Stock Commercial Bank for Industry and Trade (Vietinbank) ដែលមានផលប្រយោជន៍ហិរញ្ញវត្ថុនៅក្នុង ឬពាក់ព័ន្ធនឹងក្រុមហ៊ុន EVN International Joint Stock Company (EVNI) ដែលមានភាគហ៊ុន ១០ ភាគរយនៅក្នុងទំនប់វារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម ២។ ពាក្យបណ្តឹងនេះត្រូវបានបង្កើតដោយសហគមន៍មូលដ្ឋានក្នុងខេត្តស្ទឹងត្រែង និងខេត្តរតនគិរី ប្រទេសកម្ពុជា ដោយមានការគាំទ្រពីអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលអន្តរជាតិ (NGOs) ចំនួនបី។ ពាក្យបណ្តឹងអះអាងថា សហគមន៍ទាំងនេះបាន ឬអាចបានរងផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាន និង/ឬសង្គម (E&S) ដែលបានលើកឡើងនៅក្នុងពាក្យបណ្តឹង។
- ii. CAO បានយល់ឃើញថា ពាក្យបណ្តឹងមានលក្ខខណ្ឌសមស្របដើម្បីធ្វើការប៉ាន់ប្រមាណនៅខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៨ បន្ទាប់ពីបានកំណត់ថា វាបំពេញតាមលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យសមស្រប៖ (i) ពាក្យបណ្តឹងទាក់ទងនឹងគម្រោងដែល IFC/MIGA កំពុងចូលរួម (ii) បញ្ហាដែលបានលើកឡើងនៅក្នុងពាក្យបណ្តឹងទាក់ទងនឹងអំណាចរបស់ CAO ក្នុងការដោះស្រាយផលប៉ះពាល់បរិស្ថាន និងសង្គម (E&S) នៃគម្រោង IFC/MIGA និង (iii) ដើមបណ្តឹងបាន ឬអាចបានរងផលប៉ះពាល់ដោយផលប៉ះពាល់បរិស្ថាន និង/ឬសង្គម ដែលបានលើកឡើងនៅក្នុងពាក្យបណ្តឹង។
- iii. ធនាគារ Vietinbank បានបញ្ជាក់ថា ខ្លួនមិនបានផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានដល់ EVNI និងបានវិនិយោគលើមូលធនទ្រព្យម្ចាស់នៅក្នុង EVNI នោះទេ។ ការពាក់ព័ន្ធរបស់ធនាគារ Vietinbank ទៅនឹងក្រុមហ៊ុន Vietnam Electricity Group (EVN) ដែលជាក្រុមហ៊ុនមេរបស់ EVNI គឺត្រឹមតែប្រាក់កម្ចីសម្រាប់គម្រោង/ប្រតិបត្តិការដែលមានទីតាំងនៅប្រទេសវៀតណាមតែប៉ុណ្ណោះ មិនមែននៅប្រទេសកម្ពុជានោះទេ។ ដូច្នេះ ដូចដែលបានកំណត់នៅក្នុងកថាខណ្ឌ ៩១ (គ) នៃគោលនយោបាយស្តីពីយន្តការគណនេយ្យភាពឯករាជ្យ IFC/MIGA ថ្មី¹ (គោលនយោបាយ CAO) ពាក់ព័ន្ធនឹងទំនាក់ទំនងរវាងបដិអនុលោមភាព និងគ្រោះថ្នាក់ IFC ចាត់ទុកថា ពុំមានទំនាក់ទំនងជាក់ស្តែងរវាងអតិថិជន FI និង គម្រោង LSSD2 ដែលជាកម្មវត្ថុនៃពាក្យបណ្តឹងនោះទេ អាស្រ័យហេតុនេះ ពុំមានទំនាក់ទំនងដែលអាចជឿទុកចិត្តបាន រវាងគ្រោះថ្នាក់ដែលបានចោទប្រកាន់ និងបដិអនុលោមភាពជាសក្តានុពលណាមួយរបស់ IFC នោះទេ។

¹ <https://www.ifc.org/wps/wcm/connect/d3e7f1c4-fd6b-40fd-ae76-fb028916611d/IFC-MIGA-Independent-Accountability-Mechanism-CAO-Policy.pdf?MOD=AJPERES&CVID=nFDGwP2>

- iv. នៅឆ្នាំ២០០៧ និងខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១០ ធនាគារ ABBank បានវិនិយោគលើមូលធនទ្រព្យម្ចាស់របស់ EVNI។ ការវិនិយោគទាំងនេះបង្ហាញអំពីគម្រោងមូលធនទ្រព្យម្ចាស់ ABBank របស់ IFC។ IFC បានជាវសញ្ញាប័ណ្ណអាចបំប្លែងបាន ដែលចេញដោយ ABBank នៅថ្ងៃទី២៨ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១០ និងបានក្លាយជាម្ចាស់ភាគហ៊ុនបន្ទាប់ពីបានអនុវត្តជម្រើសនៃការបំប្លែងសញ្ញាប័ណ្ណនោះ នៅថ្ងៃទី១៨ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៣។ ដូច្នេះ មូលនិធិ IFC មិនត្រូវបានប្រើប្រាស់ដើម្បីផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានដល់ការវិនិយោគរបស់ ABBank នៅក្នុង EVNI នោះទេ ហើយក៏មិនមែនជាការវិនិយោគរបស់ ABBank នៅក្នុង EVNI ស្របតាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវផ្នែកបរិស្ថាន និងសង្គមរបស់ IFC ដូចបានកំណត់នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ៣៧ នៃគោលនយោបាយរបស់ IFC ស្តីពីនិរន្តរភាពបរិស្ថាន និងសង្គម² (គោលនយោបាយនិរន្តរភាព) ដែលចែងថា លក្ខខណ្ឌតម្រូវបែបនេះនឹងអនុវត្តចំពោះគម្រោងដែលបានកើតឡើងចាប់ពីពេលដែល IFC បានក្លាយជាម្ចាស់ភាគហ៊ុននោះដែរ។ ធនាគារ ABBank បានបញ្ជាក់ថា ខ្លួនមិនបានផ្តល់មូលនិធិបន្ថែមដល់ EVNI ចាប់តាំងពីខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១០ មក។
- v. គម្រោងកម្ចី ABB ពុំមានទំនាក់ទំនងនឹងការផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានដល់ប្រតិបត្តិការរបស់ EVNI នៅកម្ពុជា ឬ LSSD2 នោះទេ។ គម្រោងនេះបានប្តេជ្ញាចិត្ត និងបញ្ចេញប្រាក់នៅឆ្នាំ២០១៧ ហើយចំនួនសរុបនៃប្រាក់កម្ចីត្រូវបានបង្កើតឡើងដើម្បីផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានដល់សហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម (SMEs) រួមទាំង SMEs ស្ត្រីនៅប្រទេសវៀតណាមតែប៉ុណ្ណោះ។
- vi. បន្ទាប់ពីបានពិចារណាយ៉ាងយកចិត្តទុកដាក់លើការពិត ក៏ដូចជាលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យ និងការណែនាំដែលមានចែងនៅក្នុងគោលនយោបាយនិរន្តរភាព និងគោលនយោបាយ CAO ថ្មី គណៈគ្រប់គ្រងបានសន្និដ្ឋានថា ពុំមានទំនាក់ទំនងរវាង IFC និង LSSD2 ដែលអនុវត្តចំពោះលក្ខខណ្ឌតម្រូវរបស់ IFC ទាក់ទងនឹងការគ្រប់គ្រងហានិភ័យ E&S នោះទេ។

² https://www.ifc.org/wps/wcm/connect/7141585d-c6fa-490b-a812-2ba87245115b/SP_English_2012.pdf?MOD=AJPERES&CVID=kilrw0g%20%E2%80%A6

I. សេចក្តីផ្តើម

១ នៅខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៨ ពាក្យបណ្តឹងចំនួនបីដាច់ដោយឡែកពីគ្នា (រួមគ្នាហៅថា “ពាក្យបណ្តឹង”) ត្រូវបានដាក់ទៅការិយាល័យភាពអនុលោម ទីប្រឹក្សា ដោះស្រាយវិវាទ (CAO) ទាក់ទងនឹងគម្រោង IFC ជាមួយធនាគារ An Binh Commercial Joint Stock Bank (ABBank) និងធនាគារ Vietnam Joint Stock Commercial Bank for Industry and Trade (Vietinbank) ស្ថាប័នហិរញ្ញវត្ថុរៀបចំចំនួនពីរ (រួមគ្នាហៅថា “ធនាគារ”)។ ពាក្យបណ្តឹងអះអាងថា គម្រោងដូចតទៅ៖ មូលធនពាក់កណ្តាលទ្រព្យម្ចាស់របស់ធនាគារ ABBank និងកម្ចីរួមមកទ្រព្យខ្ពស់ (#២៩៧៤៥ និង #៤០០៨១) និងមូលធនទ្រព្យម្ចាស់ និងពាក់កណ្តាលទ្រព្យម្ចាស់របស់ធនាគារ Vietinbank (#២៨៥០៩ #៣១៣០០ និង #៣៤១២៤) (រួមគ្នាហៅថា “គម្រោង”) ដែលផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានដោយ IFC បង្កើតទំនាក់ទំនងរវាង IFC និងទំនប់វារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម ២ (LSSD2) ដែលជាគម្រោងវារីអគ្គិសនីនៅកម្ពុជា។

២ ពាក្យបណ្តឹងត្រូវបានដាក់ដោយអ្នកភូមិចំនួនបីក្រុមដាច់ដោយឡែកពីគ្នា ដែលមានទីតាំងនៅក្នុងខេត្តស្ទឹងត្រែង និងខេត្តរតនគិរី (រួមគ្នាហៅថា “ដើមបណ្តឹង”) ដោយមានការណែនាំ និងការគាំទ្រពីអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលអន្តរជាតិ (NGOs) ចំនួនបី អង្គការទន្លេអន្តរជាតិ គម្រោងគណនេយ្យភាពអន្តរជាតិ និងអង្គការឃ្លាំមើលទន្លេមេគង្គ។ ដោយមានការត្រួតស៊ីគ្នានៃបញ្ហារវាងបណ្តឹងទាំងបី CAO បានអនុវត្តដំណើរការប៉ាន់ប្រមាណតែមួយ ដោយមានការយល់ព្រមពីដើមបណ្តឹង។

៣ LSSD2 ជាគម្រោងវារីអគ្គិសនីដែលមានទីតាំងនៅទន្លេសេសាននៃប្រទេសកម្ពុជា ត្រូវបានអភិវឌ្ឍសាងសង់ និងកំពុងដំណើរការដោយក្រុមហ៊ុន Hydro Power Lower Sesan 2 Co. Ltd. ជាអាជីវកម្មរួមទុនរវាងក្រុមហ៊ុន The Royal Group នៃប្រទេសកម្ពុជា និង ក្រុមហ៊ុន Hydrolancang International Energy Co. Ltd.។ អាជីវកម្មរួមទុននេះកាន់កាប់ LSSD2 ៩០ ភាគរយ នៅខណៈពេលដែល ១០ ភាគរយទៀត កាន់កាប់ដោយក្រុមហ៊ុន EVN International Joint Stock Company (EVNI)។

៤ នៅខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០០៧ និងខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១០ ធនាគារ ABBank បានវិនិយោគលើមូលធនទ្រព្យម្ចាស់របស់ EVNI។ ការវិនិយោគទាំងនេះបង្ហាញអំពីគម្រោងមូលធនទ្រព្យម្ចាស់ ABBank របស់ IFC។ គួរកត់សម្គាល់ថា IFC បានជាវសញ្ញាប័ណ្ណដែលអាចបំប្លែងបាន ដែលចេញដោយ ABBank នៅថ្ងៃទី២៨ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១០ និងបានក្លាយជាម្ចាស់ភាគហ៊ុនបន្ទាប់ពីបានអនុវត្តជម្រើសនៃការបំប្លែងសញ្ញាប័ណ្ណនៅថ្ងៃទី១៨ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៣។ លើសពីនេះទៀត ABBank បានបញ្ជាក់ថា ខ្លួនមិនបានផ្តល់មូលនិធិបន្ថែមដល់ EVNI ចាប់តាំងពីខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១០ មក។

៥ នៅខែមីនា ឆ្នាំ២០១១ IFC រួមជាមួយមូលនិធិ IFC Capitalization (មូលធនទ្រព្យម្ចាស់) និងមូលនិធិ IFC Capitalization (អនុបំណុល) (“មូលនិធិ Cap”) បានវិនិយោគលើមូលធនទ្រព្យម្ចាស់របស់ Vietinbank ដែលជាធនាគាររដ្ឋនៅប្រទេសវៀតណាម។ ស្របគ្នានោះដែរ មូលនិធិ Cap បានផ្តល់អនុបំណុលដល់ ធនាគារ Vietinbank។ ទាំង IFC និងមូលនិធិ Cap បានចាកចេញពីការវិនិយោគនៅធនាគារ Vietinbank ទាំងស្រុង ហើយបច្ចុប្បន្នពុំមានកាន់កាប់ភាគហ៊ុនរបស់ស្ថាប័ននេះនោះទេ។ នៅខណៈពេលដែលធនាគារ Vietinbank បានផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានដល់ EVN ខ្លួនមិនបានផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានដល់ EVNI ឬគម្រោង EVN ណាមួយនៅក្រៅប្រទេសវៀតណាម។

៦ នៅខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៨ CAO បានកំណត់ថា ពាក្យបណ្តឹងមានលក្ខខណ្ឌសមស្របសម្រាប់ធ្វើការប៉ាន់ ប្រមាណបន្ថែមដោយផ្អែកលើការវិនិយោគរបស់ IFC ទៅលើធនាគារ។ បន្ទាប់មក CAO បានពន្យាររយៈ ពេលប៉ាន់ប្រមាណនៅដំណាក់កាលផ្សេងៗគ្នា ដោយសារបញ្ហាប្រឈមមួយចំនួន ដែលបានជួបប្រទះក្នុង អំឡុងពេលដំណើរការ រួមមាន ជំងឺរាតត្បាតសកល កូវីដ-១៩ និងធានាថាសក្តានុពលក្នុងការដោះស្រាយ វិវាទត្រូវបានស្វែងរកយ៉ាងពេញលេញជាមួយគ្រប់ភាគីពាក់ព័ន្ធ។

៧ គណៈគ្រប់គ្រងបានត្រួតពិនិត្យឡើងវិញលើរបាយការណ៍ប៉ាន់ប្រមាណរបស់ CAO និងបានរៀបចំការ ឆ្លើយតបដូចខាងក្រោម។ ផ្នែកបន្ទាប់ ផ្តល់ការពិពណ៌នាអំពីសាវតាគម្រោង និងពាក្យបណ្តឹង ព្រមទាំងបង្ហាញ ការឆ្លើយតប និងការសន្និដ្ឋានរបស់គណៈគ្រប់គ្រង IFC។

II. សាធារណប័ណ្ណប្រទេស

ក. ABBank

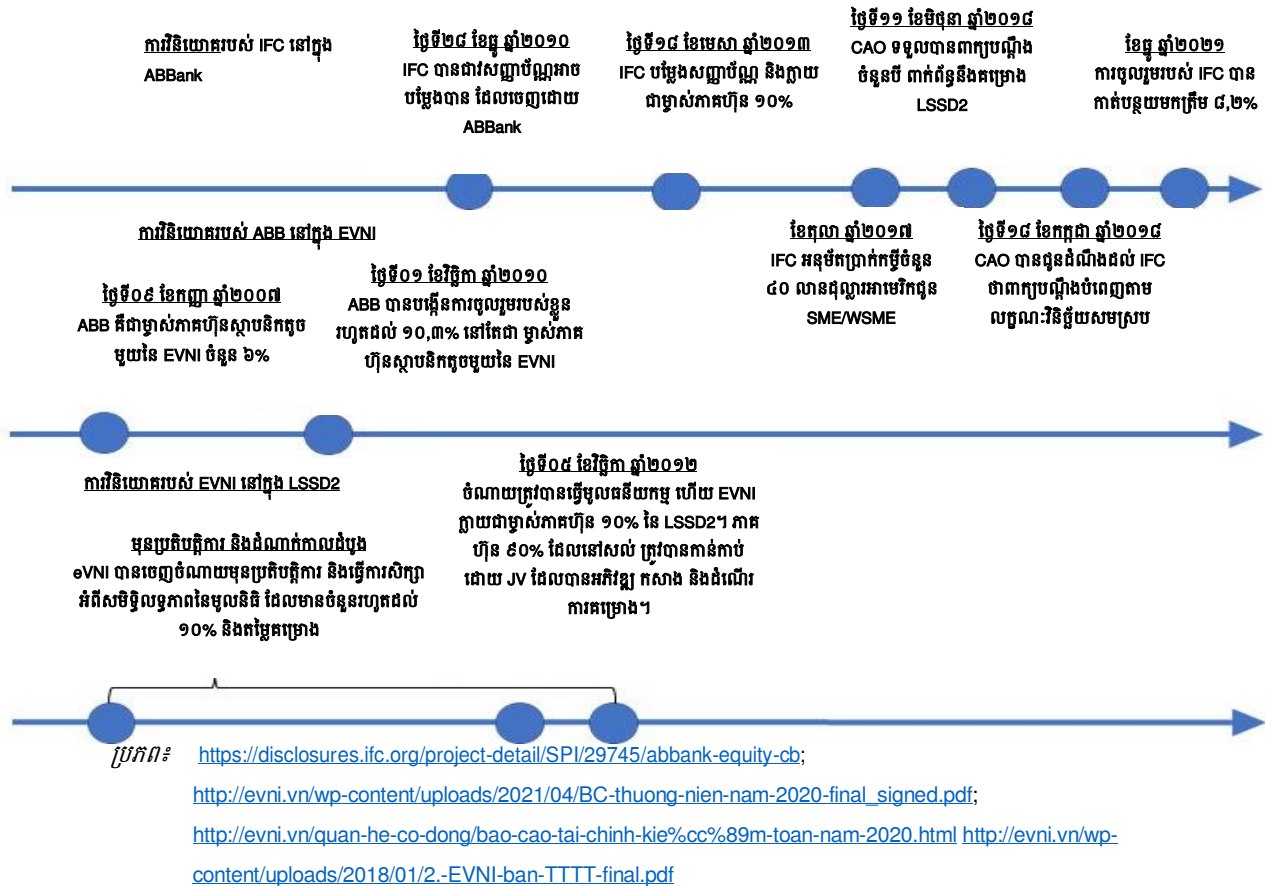
១ **ការវិនិយោគរបស់ IFC ទៅលើ ABBank** នៅថ្ងៃទី២៨ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១០ IFC បានជាវសញ្ញាប័ណ្ណអាចបំប្លែងបាន ដែលចេញដោយធនាគារ ABBank ជាធនាគារក្នុងស្រុកលំដាប់ទីពីរនៅប្រទេសវៀតណាម ដែលកំពុងផ្លាស់ប្តូរខ្លួនពីធនាគារជនបទតូចមួយទៅជាធនាគារជាតិផ្តល់សេវាគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ ដែលផ្តល់សេវាហិរញ្ញវត្ថុនៅទូទាំងបណ្តាញសាខារបស់ខ្លួន ដោយផ្តោតលើសហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម (SMEs) និងអតិថិជនលក់រាយ (“គម្រោងមូលធនទ្រព្យម្ចាស់ ABB” លេខ ២៩៧៤៥)។ គម្រោងមូលធនទ្រព្យម្ចាស់ ABB បាន វិនិយោគលើមូលធនពាក់កណ្តាលទ្រព្យម្ចាស់របស់ IFC រហូតដល់ ៧៩២ ពាន់លានដុល្លារវៀតណាម (ស្មើនឹងប្រមាណ ៤០,៦ លានដុល្លារអាមេរិក) ក្នុងទម្រង់ជាសញ្ញាប័ណ្ណអាចបំប្លែងបានជាកំហិត។ នៅឆ្នាំ២០១៣ IFC បានបំប្លែងសញ្ញាប័ណ្ណទៅជាមូលធនទ្រព្យម្ចាស់ ហើយជាលទ្ធផលបានក្លាយជាម្ចាស់ភាគហ៊ុនដែលមានមូលធនទ្រព្យម្ចាស់រួមរបស់ ABBank ចំនួន ១០ ភាគរយ។ IFC បានសម្រេចចិត្តមិនចូលរួមក្នុងបញ្ហាសិទ្ធិរបស់ ABBank ដែលបានបញ្ចប់ក្នុងខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២១ ហើយគោលជំហររបស់ IFC បានថយចុះមកត្រឹម ៨,២ ភាគរយ។ នៅខែតុលា ឆ្នាំ២០១៧ ក្រុមប្រឹក្សាភិបាលរបស់ IFC បានអនុម័តលើការវិនិយោគប្រាក់កម្ចីជាន់ខ្ពស់ចំនួន ៤០ លានដុល្លារអាមេរិកនៅក្នុង ABBank ដោយគណនីផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ IFC ចំនួន ២៨,៥ លានដុល្លារអាមេរិក³ (“គម្រោងកម្ចី ABB” លេខ ៤០០៨១) សម្រាប់ផ្តល់កម្ចីដល់សហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម និង SME ស្ត្រី ទាំងស្រុង។ គិតត្រឹមថ្ងៃទី១៥ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២២ គម្រោងប្រាក់កម្ចីរបស់ ABB មានទឹកប្រាក់ដែលមិនទាន់សងចំនួន ៩,៥ លានដុល្លារអាមេរិក។

២ **បរិបទគម្រោង** គម្រោងមូលធនទ្រព្យម្ចាស់ ABB មានភាពស្របគ្នានឹងយុទ្ធសាស្ត្ររបស់ IFC នៅប្រទេសវៀតណាម ក្នុងឆ្នាំសារពើពន្ធ ២០១០-២០១២ ដែលផ្តោតលើការពង្រឹងភាពប្រកួតប្រជែងផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចរបស់ប្រទេសវៀតណាម នៅពេលដែលវាបានផ្លាស់ប្តូរទៅជាសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារ និងលើកកម្ពស់កំណើនសេដ្ឋកិច្ចរួម ដែលជាកត្តាជំរុញនៃនគរបរិយាកាសនៅក្នុងប្រទេស។ IFC មានបំណងអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រនេះ ដោយគាំទ្រដល់ទីផ្សារហិរញ្ញវត្ថុវៀតណាម តាមរយៈការវិនិយោគ និងការងារប្រឹក្សាផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ SME ព្រមទាំងជួយកសាងសមត្ថភាពស្ថាប័នក្នុងការគ្រប់គ្រងសាជីវកម្មសម្រាប់សហគ្រិនក្នុងស្រុក។ គម្រោងប្រាក់កម្ចីរបស់ធនាគារ ABBank ស្របតាមក្របខណ្ឌក្រុមហ៊ុនសហកម្មសិទ្ធិនៃប្រទេសវៀតណាមរបស់ក្រុមធនាគារពិភពលោក (WBG) ដែលមានបំណងពង្រឹងលទ្ធភាពផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុរបស់វិស័យឯកជន និងពង្រីកការចូលរួមផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចរបស់ស្ត្រីនៅក្នុងប្រទេស។

³ ១១,៥ លានដុល្លារដែលនៅសល់ ត្រូវបានលក់ទៅឲ្យមូលនិធិបំណុលសហគ្រិនស្ត្រីនៃក្រុមហ៊ុនគ្រប់គ្រងទ្រព្យសកម្ម (AMC) របស់ IFC។

៣ **គោលបំណងរបស់គម្រោង** គម្រោងមូលធនទ្រព្យម្ចាស់ ABB បានផ្តល់ឱកាសពិសេសមួយដល់ IFC ក្នុងការពង្រឹង និងពង្រីកអំណាចផ្នែកបរិយាប័ន្នហិរញ្ញវត្ថុយ៉ាងខ្លាំងក្លា និងការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រនៅប្រទេសវៀតណាមដោយសារភាពស្របគ្នារបស់គម្រោងនេះទៅនឹងអំណាចរបស់ IFC ការផ្សព្វផ្សាយយ៉ាងទូលំទូលាយនៅតាមតំបន់ព្រំដែន ទៅកាន់សហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យមដែលខ្វះខាត និងកំណើនជាសក្តានុពលរបស់ធនាគារ ABBank ក្នុងការណែនាំផលិតផល និងបណ្តាញថ្មីៗ។ គម្រោងមូលធនទ្រព្យម្ចាស់ ABB ក៏មានបំណងគាំទ្រដល់ការណែនាំអំពីឧត្តមានុវត្តន៍នៃអភិបាលកិច្ចសាជីវកម្ម និងការអភិវឌ្ឍទីផ្សារមូលធននៅប្រទេសវៀតណាមផងដែរ។ ម្យ៉ាងវិញទៀត គម្រោងប្រាក់កម្ចី ABB មានបំណងគាំទ្រដល់ការបង្កើនលទ្ធភាពទទួលបានហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់សហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម និង SMEs ស្តីនៅប្រទេសវៀតណាម។ ប្រាក់ចំណូលពីគម្រោងប្រាក់កម្ចី ABB ត្រូវបានហ៊ុមព័ទ្ធសម្រាប់គោលបំណងដែលបានពណ៌នាខាងលើ អាស្រ័យហេតុនេះ ប្រាក់ចំណូលទាំងនោះត្រូវបានរឹតត្បិតក្នុងការប្រើប្រាស់សម្រាប់គម្រោងនានា ដូចជាប្រតិបត្តិការរបស់ EVNI នៅប្រទេសកម្ពុជា ឬ LSSD2 ជាដើម។

រូបភាពទី១ – ខ្សែបន្ទាត់ពេលវេលានៃគម្រោងមូលធនទ្រព្យម្ចាស់ ABB

៤ **សេវាប្រឹក្សាយោបល់** បន្ថែមពីលើការវិនិយោគលើមូលធនទ្រព្យម្ចាស់ IFC ក៏បានផ្តល់កញ្ចប់សេវាប្រឹក្សាយោបល់គ្រប់ជ្រុងជ្រោយដល់ធនាគារ ABBank លើផ្នែក៖ (i) ធនាគារ SME (ii) ហិរញ្ញប្បទានកសិពាណិជ្ជកម្ម និង (iii) អភិបាលកិច្ចសាជីវកម្ម។ រាល់ការងារប្រឹក្សាយោបល់របស់ IFC ជាមួយ ABBank ត្រូវបានផ្តល់ជូននៅក្នុងប្រទេសវៀតណាម សម្រាប់ប្រតិបត្តិការក្នុងស្រុក និងបានបញ្ចប់ត្រឹមថ្ងៃទី៣០ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២១។

២. Vietinbank

៥ **ការវិនិយោគរបស់ IFC នៅក្នុង Vietinbank** នៅខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១០ ក្រុមប្រឹក្សាភិបាលរបស់ IFC បានអនុម័តការវិនិយោគដោយ IFC និងមូលនិធិ Cap នៅក្នុងធនាគារ Vietinbank (“គម្រោងធនាគារ Vietinbank” លេខ ២៨៥០៩)។ ធនាគារ Vietinbank ដែលជាធនាគារពាណិជ្ជកម្មធំជាងគេលំដាប់ទីពីរនៅប្រទេសវៀតណាម កំពុងដំណើរការការបង្កើតមូលនិធិទ្រព្យម្ចាស់^៤ និងការផ្លាស់ប្តូរ ដើម្បីពង្រឹង

^៤ នៅក្នុងបរិបទនៃប្រទេសវៀតណាម ការបង្កើតមូលធនទ្រព្យម្ចាស់សំដៅដល់ការផ្លាស់ប្តូរសហគ្រាសរដ្ឋទៅជាក្រុមហ៊ុនសាធារណៈ (ឬមុន) ឬសាជីវកម្ម ដែល

អភិបាលកិច្ចសាជីវកម្ម ពង្រឹងប្រកួតប្រជែង និងពង្រីកលទ្ធភាពទទួលបានហិរញ្ញវត្ថុនៅក្នុងវិស័យនានា ដូចជា ហិរញ្ញប្បទាន SME ជាដើម ដែលគម្រោងនេះមានគោលបំណងផ្តល់ការគាំទ្រ។ នៅថ្ងៃទី១០ ខែ មីនា ឆ្នាំ២០១១ IFC និង មូលនិធិ Cap បានវិនិយោគទុនជាប្រាក់ដុងរៀតណាម ដែលមានតម្លៃស្មើនឹង ១៦៩,៦ លានដុល្លារអាមេរិក លើភាគហ៊ុនទើបចេញថ្មីរបស់ធនាគារ Vietinbank សម្រាប់ភាគហ៊ុន ១០ ភាគរយនៅក្នុងធនាគារ ដែលក្នុងនោះចំនួនទឹកប្រាក់នៃគណនីផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ IFC គឺស្មើនឹង ៥៥,៦ លានដុល្លារ។ ទន្ទឹមនឹងនោះ មូលនិធិ Cap បានផ្តល់ប្រាក់កម្ចីងចំនួន ១២៥,០ លានដុល្លារអាមេរិក ដល់ធនាគារ Vietinbank។

៦ បន្ទាប់មក IFC បានវិនិយោគប្រាក់ដុងរៀតណាម ស្មើនឹង ៥,២ លានដុល្លារអាមេរិក នៅថ្ងៃទី២៦ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១១ និង ៥,៧ លានដុល្លារអាមេរិក នៅថ្ងៃទី០២ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៣ តាមរយៈសិទ្ធិទិញភាគហ៊ុន បន្ថែម (គម្រោងលេខ ៣១៣០០ និង ៣៤១២៤)។ ការវិនិយោគលើមូលធនទ្រព្យម្ចាស់របស់ IFC/ មូលនិធិ Cap សរុប មានចំនួន ២០៣ លានដុល្លារអាមេរិក បន្ទាប់ពីមានសិទ្ធិទិញភាគហ៊ុនបន្ថែមចំនួន ១០ ភាគរយនៅក្នុងធនាគារ Vietinbank។ នៅឆ្នាំ២០១៣ ធនាគារ Tokyo Mitsubishi បានវិនិយោគ ទុនជាម្ចាស់ភាគហ៊ុនផ្នែកយុទ្ធសាស្ត្រនៃធនាគារ Vietinbank នៅក្នុងមូលធនទ្រព្យម្ចាស់ចំនួន ១៩,៨ ភាគរយ។ អាស្រ័យហេតុនេះ ភាគហ៊ុននៃមូលធនទ្រព្យម្ចាស់សរុបរបស់ IFC/មូលនិធិ Cap បានថយចុះ មកត្រឹម ៨,០ ភាគរយ។

៧ **បរិបទរបស់គម្រោង** គម្រោងធនាគារ Vietinbank ស្របនឹងយុទ្ធសាស្ត្ររបស់ WBG និងយុទ្ធសាស្ត្រទីផ្សារ ហិរញ្ញវត្ថុរបស់ IFC សម្រាប់ប្រទេសវៀតណាម នៅក្នុងឆ្នាំសារពើពន្ធ ២០១០-២០១២ ពីព្រោះវាគាំទ្រ ដល់ការបង្កើតមូលធនទ្រព្យម្ចាស់ជាប្រព័ន្ធរបស់ធនាគាររដ្ឋដ៏សំខាន់មួយរបស់ប្រទេសវៀតណាម និងបាន រួមចំណែកដល់ការពង្រីកលទ្ធភាពចូលទៅកាន់ផ្នែកដែលមិនទាន់បានផ្តល់សេវានៃទីផ្សារ។ គម្រោង ធនាគារ Vietinbank ក៏បានរួមចំណែកដល់ការបន្តផ្លាស់ទៅកាន់សេដ្ឋកិច្ចទីផ្សាររបស់ប្រទេសវៀតណាម និងការអភិវឌ្ឍវិស័យហិរញ្ញវត្ថុរួម និងកាន់តែប្រកួតប្រជែងថែមទៀតផងដែរ។

៨ **គោលបំណងរបស់គម្រោង** គម្រោងធនាគារ Vietinbank មានបំណងពង្រឹងមូលធននីយកម្មរបស់ ធនាគារ Vietinbank ជំរុញផែនការបង្កើតមូលធនទ្រព្យម្ចាស់របស់ខ្លួន គាំទ្រកម្មវិធីផ្លាស់ប្តូរស្ថាប័ន កែលម្អ ស្តង់ដារប្រសិទ្ធភាព និងនិរន្តរភាព និងពង្រឹងអភិបាលកិច្ចសាជីវកម្ម និងការគ្រប់គ្រងហានិភ័យ។ គម្រោង ធនាគារ Vietinbank តំណាងឱ្យអន្តរាគមន៍ដ៏សំខាន់មួយរបស់ WBG ក្នុងការគាំទ្រកម្មវិធីបង្កើតមូលធន ទ្រព្យម្ចាស់នៅក្នុងវិស័យធនាគាររបស់ប្រទេសនេះ នៅពេលដែលមានស្ថានភាពទីផ្សារលំបាក និងរួម ចំណែកដល់ការធ្វើបរិយាប័ន្នហិរញ្ញវត្ថុនៃផ្នែកប្រជាជនដែលមិនទាន់ទទួលបានសេវា។

៩ **សេវាប្រឹក្សាយោបល់** ស្របគ្នានឹងការវិនិយោគនេះដែរ IFC ក៏ផ្តល់កញ្ចប់សេវាប្រឹក្សាយោបល់អំពីការគ្រប់គ្រងហានិភ័យ អភិបាលកិច្ចសាជីវកម្ម ការផ្តល់កម្ចីដល់ SME និងហិរញ្ញប្បទានប្រសិទ្ធភាពថាមពលផងដែរ។ រាល់គម្រោងផ្តល់ប្រឹក្សាយោបល់ទាំងអស់ត្រូវបានបញ្ចប់ត្រឹមថ្ងៃទី៣១ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៨។

១០ **ការទូទាត់ប្រាក់ជាមុន និងការចាកចេញ**នៅខែតុលា ឆ្នាំ២០២០ Vietinbank បានទូទាត់អនុបំណុលជូនមូលនិធិ Cap មុនពេលកំណត់ និងនៅខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១ IFC/មូលនិធិ Cap បានចាកចេញពីការវិនិយោគលើមូលធនទ្រព្យម្ចាស់នៅក្នុងធនាគារ Vietinbank ទាំងស្រុង។ គិតត្រឹមកាលបរិច្ឆេទនៃការឆ្លើយតបរបស់គណៈគ្រប់គ្រងនេះ IFC/មូលនិធិ Cap មិនបានកាន់កាប់ភាគហ៊ុនរបស់ធនាគារ Vietinbank នោះទេ។

III. ពាក្យបណ្តឹងមកការិយាល័យ CAO

១១ នៅថ្ងៃទី១១ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៨ ពាក្យបណ្តឹងត្រូវបានប្តឹងមកការិយាល័យ CAO ដោយអ្នកភូមិចំនួនបីក្រុមដាច់ដោយឡែកពីគ្នា ដែលមានទីតាំងនៅក្នុងខេត្តស្ទឹងត្រែង និងខេត្តរតនគិរី ដោយមានជំនួយពី NGOs អន្តរជាតិចំនួនបី^៥។ ពាក្យបណ្តឹងបានអះអាងថាសហគមន៍បាន ឬអាចបានរងផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាន និង/ឬសង្គម ដែលកើតចេញពី LSSD2 និងថា IFC មានការពាក់ព័ន្ធយ៉ាងសកម្មទៅនឹង LSSD2 តាមរយៈការវិនិយោគរបស់ខ្លួននៅក្នុងគម្រោងនេះ។

១២ CAO យល់ឃើញថា ពាក្យបណ្តឹងមានមានលក្ខខណ្ឌសមស្របសម្រាប់ធ្វើការប៉ាន់ប្រមាណ កាលពីខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៨ ពាក់ព័ន្ធនឹងការវិនិយោគរបស់ IFC នៅក្នុងគម្រោង បន្ទាប់ពីបានពិចារណាលើលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យសមស្របចំនួនបី៖ (i) ពាក្យបណ្តឹងទាក់ទងនឹងគម្រោងដែល IFC/MIGA កំពុងចូលរួម (ii) បញ្ហាដែលបានលើកឡើងនៅក្នុងពាក្យបណ្តឹងទាក់ទងនឹងអំណាចរបស់ CAO ក្នុងការដោះស្រាយផលប៉ះពាល់បរិស្ថាន និងសង្គម (E&S) នៃគម្រោង IFC/MIGA និង (iii) ដើមបណ្តឹងបាន ឬអាចបានរងផលប៉ះពាល់ដោយហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន និង/ឬសង្គម ដែលបានលើកឡើងនៅក្នុងពាក្យបណ្តឹង។

១៣ ដើមឡើយ ដើមបណ្តឹងបានស្នើសុំឱ្យ CAO រក្សាអត្តសញ្ញាណរបស់ពួកគេជាការសម្ងាត់ ដោយមានការព្រួយបារម្ភចំពោះសុវត្ថិភាពផ្ទាល់ខ្លួន។ ក្រោយមក ដើមបណ្តឹងមួយចំនួនបានផ្តល់ការអនុញ្ញាតឱ្យលាតត្រដាងអត្តសញ្ញាណរបស់ពួកគេ។ ដោយសារកង្វល់អំពីអនាមិកភាព ដែលដើមបណ្តឹងបានលើកឡើង CAO មិនបានផ្តល់ជូន IFC នូវព័ត៌មានទាក់ទងនឹងព័ត៌មានលម្អិតនៃពាក្យបណ្តឹងនោះទេ រហូត

⁵ ស្របតាមរបាយការណ៍ប៉ាន់ប្រមាណរបស់ CAO NGOs អន្តរជាតិដែលបានចូលរួម រួមមាន៖ អង្គការទន្លេអន្តរជាតិ គម្រោងគណនេយ្យភាពអន្តរជាតិ និងអង្គការឃ្លាំមើលទន្លេមេគង្គ។

ដល់ថ្ងៃទី១៨ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០២១ នៅពេលដែល CAO បានចែករំលែកអំពីសេចក្តីសង្ខេបមួយ។

IV. ការឆ្លើយតបរបស់គណៈគ្រប់គ្រង

ការសម្របសម្រួលដោយ IFC ពាក់ព័ន្ធនឹងពាក្យបណ្តឹង

១៤ នៅថ្ងៃទី១១ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៨ CAO បានទទួលពាក្យបណ្តឹងពាក់ព័ន្ធនឹង LSSD2 និងការចោទប្រកាន់ថាមានទំនាក់ទំនងជាមួយគម្រោង។

១៥ នៅថ្ងៃទី១៨ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៨ CAO បានជូនដំណឹងដល់ IFC ថា ពាក្យបណ្តឹងបានបំពេញតាមលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យសមស្របរបស់ CAO ដើម្បីចាប់ផ្តើមដំណាក់កាលប៉ាន់ប្រមាណ។ ចាប់តាំងពីពេលនោះមក IFC បានសម្របសម្រួលយ៉ាងជិតស្និទ្ធជាមួយ CAO ABBank និង Vietinbank ដើម្បីជួយសម្រួលដល់ការផ្លាស់ប្តូរព័ត៌មានចាំបាច់។ ដោយសារសំណើពីដើមបណ្តឹង ស្នើសុំឱ្យរក្សាអនាមិកភាព IFC មិនបានទទួលព័ត៌មានអំពីអត្តសញ្ញាណរបស់ដើមបណ្តឹងរហូតដល់ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០២១ និងត្រូវបានផ្តល់ជូនតែការពណ៌នាត្រួសៗអំពីពាក្យបណ្តឹងតែប៉ុណ្ណោះ។

១៦ IFC បានជួយបង្កើតបណ្តាញទំនាក់ទំនងដោយផ្ទាល់រវាង CAO និងធនាគារ និងបានបន្តផ្តល់ព័ត៌មាន និងជួយសម្រួលដល់ការប្រាស្រ័យទាក់ទងរវាង CAO និងធនាគារ ទាក់ទងនឹងបញ្ហានានាដែលពាក់ព័ន្ធ នឹងពាក្យបណ្តឹង។

ការបញ្ជាក់អះអាងអំពីទំនាក់ទំនងដែលអាចមានរវាង IFC និង LSSD2 តាមរយៈ ABB

១៧ ទំនាក់ទំនងរវាង EVNI និង ABBank កើតឡើងមុនគម្រោងមូលធនទ្រព្យម្ចាស់ ABB ហើយប្រាក់ចំណូលពីការវិនិយោគរបស់ IFC មិនគាំទ្រដល់ការវិនិយោគរបស់ ABBank នៅក្នុង EVNI នោះទេ។

- IFC បានជាវសញ្ញាប័ណ្ណអាចបំប្លែងបាន នៅថ្ងៃទី២៨ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១០ និងបានក្លាយជាម្ចាស់ភាគហ៊ុននៃធនាគារ ABBank នៅថ្ងៃទី១៨ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៣ តាមរយៈការបំប្លែងសញ្ញាប័ណ្ណនោះទៅជាភាគហ៊ុនរបស់ធនាគារ ABBank ស្របតាមគម្រោងមូលធនទ្រព្យម្ចាស់ ABB។
- ABBank គឺជាម្ចាស់ភាគហ៊ុនស្ថាបនិកនៃ EVNI។ វាបានចូលរួមកាន់កាប់ភាគហ៊ុន ៦ ភាគរយនៃការបង្កើត EVNI នៅឆ្នាំ២០០៧ ហើយបន្ទាប់មកនៅខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១០ បានបង្កើនការចូលរួមរបស់ខ្លួនដល់ ១០,៣១ ភាគរយ នាពេលបច្ចុប្បន្ន។
- ធនាគារ ABBank បានបញ្ជាក់ថា ខ្លួនមិនបានបញ្ចូលដើមទុនណាមួយបន្ថែមទៀត នៅក្នុង EVNI

ចាប់ពីពេលនោះមក និងថា ខ្លួនមិនបានផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានបន្ថែមដល់ EVNI នោះទេ។ ម្ចាស់ភាគហ៊ុនធំជាងគេរបស់ EVNI គឺក្រុមហ៊ុនអគ្គិសនីវៀតណាម (EVN) តាមរយៈក្រុមហ៊ុនបុត្រសម្ព័ន្ធផ្សេងៗ ហើយ ABBank គឺជាម្ចាស់ភាគហ៊ុនតូចមួយនៅក្នុង EVNI តាំងពីពេលចាប់ផ្តើម។ ទោះបីជា ABBank តែងតាំងនាយកម្នាក់នៅក្នុងក្រុមប្រឹក្សាភិបាលរបស់ EVNI ក៏ដោយ វាមិនពាក់ព័ន្ធនឹងការគ្រប់គ្រងប្រចាំថ្ងៃរបស់ EVNI នោះទេ។ ABBank ក៏បានបញ្ជាក់ផងដែរថា ខ្លួនមិនបានអនុវត្តការវិនិយោគបន្ថែម និងមិនបានផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានដល់ LSSD2 ឡើយ។

- EVNI បានធ្វើការសិក្សាសមិទ្ធិលទ្ធភាព និងបានចំណាយប្រាក់ចំនួន ១០ លានដុល្លារអាមេរិកនៅក្នុងចំណាយមុនប្រតិបត្តិការ សម្រាប់គម្រោង LSSD2 ក្នុងអំឡុងពេលមុនប្រតិបត្តិការ និងដំណាក់កាលដំបូង (ឆ្នាំ២០០៧-២០១៣)។ ចំណាយទាំងនេះ ក្រោយមកត្រូវបានធ្វើមូលធននីយកម្មហើយជាលទ្ធផល EVNI កាន់កាប់ ១០ ភាគរយនៃ LSSD2។

១៨ កថាខណ្ឌទី ៣៧ នៃគោលនយោបាយនិរន្តរភាពចែងថា លក្ខខណ្ឌតម្រូវរបស់ IFC ទាក់ទងនឹងការគ្រប់គ្រងហានិភ័យ E&S “នឹងអនុវត្តចំពោះគម្រោងទាំងមូលរបស់ FI ដែលមានប្រភព ចាប់ពីពេលដែល IFC បានក្លាយជាម្ចាស់ភាគហ៊ុន ឬវិនិយោគិន”(បានបន្ថែមការសង្កត់ធ្ងន់)។ ដោយសារទំនាក់ទំនងរវាង EVNI និង ABBank កើតឡើងមុនគម្រោងមូលធនទ្រព្យម្ចាស់ ABB នោះ IFC សន្និដ្ឋានថាពុំមានទំនាក់ទំនងរវាង IFC និង LSSD2 តាមរយៈ ABBank ដែលគេអាចអនុវត្តបាននូវលក្ខខណ្ឌតម្រូវរបស់ IFC សម្រាប់ការគ្រប់គ្រងហានិភ័យ E&S នោះទេ។ ចំពោះខ្សែបន្ទាត់ពេលវេលាលម្អិត សូមមើលផ្នែក II. A. ៨ រូបភាពទី១ នៃរបាយការណ៍នេះ។ លើសពីនេះទៀត គម្រោងប្រាក់កម្ចី ABB ឆ្នាំ២០១៧ មានបំណងគាំទ្រដល់ការបង្កើនលទ្ធភាពទទួលបានហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់សហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម និងSMEs ស្ត្រីនៅប្រទេសវៀតណាម។ ផលពីគម្រោងនេះត្រូវបានហ៊ុមព័ទ្ធ និងរឹតបន្តឹង ចំពោះការប្រើប្រាស់សម្រាប់គោលបំណងដទៃទៀត ដូចជា ការផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានដល់ប្រតិបត្តិការរបស់ EVNI នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ឬ LSSD2 ជាដើម។

ការបញ្ជាក់អះអាងអំពីទំនាក់ទំនងដែលអាចកើតមាន រវាង IFC និង LSSD2 តាមរយៈ Vietinbank

១៩ ធនាគារ Vietinbank ដែល IFC/មូលនិធិ Cap គឺជាម្ចាស់ភាគហ៊ុនចាប់ពីឆ្នាំ២០១១ រហូតដល់ ឆ្នាំ២០២១ បានបញ្ជាក់ថា ខ្លួនមិនបានផ្តល់ហិរញ្ញប្បទាន និង វិនិយោគទុនលើមូលធនទ្រព្យម្ចាស់នៅក្នុង EVNI និង/ឬ LSSD2 នោះទេ។ ការពាក់ព័ន្ធរវាងធនាគារ Vietinbank ទៅនឹង EVN ដែលជាក្រុមហ៊ុនមេរបស់ EVNI ត្រូវបានដាក់កម្រិតកំណត់ ចំពោះប្រាក់កម្ចីសម្រាប់គម្រោង/ប្រតិបត្តិការ ដែលមានទីតាំងនៅប្រទេសវៀតណាមតែប៉ុណ្ណោះ – ពោលគឺ គម្រោងវារីអគ្គិសនី Lai Chau (ខេត្ត Lai Chau) គម្រោងវារីអគ្គិសនី Son La (ខេត្ត Son La) គម្រោងវារីអគ្គិសនីសេសាន ៣ (ខេត្ត Kon Tum) គម្រោងវារីអគ្គិសនីសេសាន ៤ (ខេត្ត Gia Lai) គម្រោងអគ្គិសនីដុតធុងថ្ម Duyen Hai ៣ (ខេត្តត្រាវិញ) ក្នុង

អំឡុងឆ្នាំ២០០៥-២០១៥ – ដែលមិនមែននៅប្រទេសកម្ពុជានោះទេ។ ដូច្នេះ IFC ចាត់ទុកថា ពុំមានទំនាក់ទំនងសំខាន់ៗរវាងអតិថិជន FI និងគម្រោង LSSD2 ដែលជាកម្មវត្ថុនៃពាក្យបណ្តឹងនេះឡើយ។

V. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

២០ គណៈគ្រប់គ្រងគោរពដំណើរការរបស់ CAO ក្នុងការប៉ាន់ប្រមាណពាក្យបណ្តឹង ទាក់ទងនឹងការវិនិយោគរបស់ IFC នៅក្នុងធនាគារ ABBank និងធនាគារ Vietinbank និងទទួលស្គាល់ថា ការកំណត់ទំនាក់ទំនងសំខាន់ៗនៅក្នុងបរិបទនៃអនុគម្រោង FI នៅពេលខ្លះ អាចមានភាពស្មុគស្មាញ។ សម្រាប់ហេតុផលនេះ និងដើម្បីបញ្ជាក់ឲ្យកាន់តែច្បាស់ គោលនយោបាយ CAO មានលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យសមស្របបន្ថែមទៀត នៅក្នុងបរិបទនៃអនុគម្រោង FI នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ៤១ (ក)។ ដោយពិចារណាអំពីលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យទាំងនេះ ក៏ដូចជាលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យនៃគោលនយោបាយនិរន្តរភាព (ជាពិសេស កថាខណ្ឌទី ៣៧) គណៈគ្រប់គ្រងសន្និដ្ឋានថា ពុំមានទំនាក់ទំនងជាក់ស្តែង រវាង IFC និង LSSD2 ដែលអនុវត្តចំពោះលក្ខខណ្ឌតម្រូវរបស់ IFC ទាក់ទងនឹងការគ្រប់គ្រងហានិភ័យ E&S នោះទេ។ ដូច្នេះ ពុំមានទំនាក់ទំនងរវាងគ្រោះថ្នាក់ដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់ និងបដិសន្ធិលោមភាពជាសក្តានុពលណាមួយរបស់ IFC ទៅតាមការតម្រូវនៃលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យសម្រាប់ការវាយតម្លៃអំពីអនុលោមភាពរបស់ CAO ឡើយ។

២១ ចំពោះករណីគម្រោងមូលធនទ្រព្យម្ចាស់ ABB ទំនាក់ទំនងដោយប្រយោលរវាង ABBank និង LSSD2 (តាមរយៈ EVNI) កើតឡើងមុនការវិនិយោគរបស់ IFC ហើយប្រាក់ចំណូលរបស់ IFC មិនបានផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានដល់ LSSD2 នោះទេ។ គម្រោងប្រាក់កម្ចី ABB ឆ្នាំ២០១៧ ត្រូវបានបង្កើតឡើងដើម្បី ផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានផ្តាច់មុខដល់ SMEs និង SMEs ស្ត្រី នៅប្រទេសវៀតណាម។ ចំពោះធនាគារ Vietinbank ពុំមានទំនាក់ទំនងហិរញ្ញវត្ថុដែលគេបានដឹង នាពេលបច្ចុប្បន្ន ឬអតីតកាល រវាងធនាគារ និង LSSD2 នោះទេ ដូច្នេះពុំមានទំនាក់ទំនងរវាងការវិនិយោគរបស់ IFC និងផលប៉ះពាល់ E&S ដែល បានចោទប្រកាន់ឡើយ។ ជាការពិតណាស់ IFC នឹងបន្តសហការជាមួយ CAO ក្នុងអំឡុងពេលវាយតម្លៃអំពីអនុលោមភាពរបស់ខ្លួន។

ការបដិសេធមិនទទួលខុសត្រូវ

ការឆ្លើយតបរបស់គណៈគ្រប់គ្រង IFC នេះ ត្រូវបានផ្តល់ជូន ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងរបាយការណ៍ប៉ាន់ប្រមាណ អំពីគំហើញរបស់ការិយាល័យភាពអនុលោម ទីប្រឹក្សា ដោះស្រាយវិវាទ (CAO) ចំពោះពាក្យបណ្តឹងនៃគម្រោង ដែលគាំទ្រដោយហិរញ្ញវត្ថុរបស់ IFC ឬ ការវិនិយោគដែលមានលក្ខខណ្ឌសមស្របដើម្បីធ្វើការវាយតម្លៃអំពី អនុលោមភាព។

ពុំមានចំណុចណាមួយនៅក្នុងការឆ្លើយតបរបស់គណៈគ្រប់គ្រងរបស់ IFC នេះ ឬនៅក្នុងដំណើរការដែលបាន ផ្តល់ជូននៅក្នុងគោលនយោបាយ CAO (“ដំណើរការ CAO”) (១) បង្កើតភារកិច្ចតាមផ្លូវច្បាប់ណាមួយ (២) បញ្ជាក់អះអាង ឬលះបង់សិទ្ធិចំពោះមុខតំណែងតាមផ្លូវច្បាប់ណាមួយ (៣) កំណត់ទំនួលខុសត្រូវតាមផ្លូវច្បាប់ ការទទួលខុសត្រូវ ឬអំពើខុសឆ្គងណាមួយ (៤) បង្កើតបានជាការទទួលស្គាល់ ឬការទទួលយកកាលៈទេសៈជាក់ ស្តែង ឬភស្តុតាងនៃកំហុស ឬអំពើខុសឆ្គងណាមួយ ឬ (៥) បង្កើតការលះបង់សិទ្ធិ បុព្វសិទ្ធិ ឬអភ័យឯកសិទ្ធិណា មួយរបស់ IFC ស្របតាមមាត្រានៃកិច្ចព្រមព្រៀង អនុសញ្ញាអន្តរជាតិ ឬច្បាប់ពាក់ព័ន្ធនាមួយផ្សេងទៀតនោះ ទេ។ IFC រក្សាសិទ្ធិ បុព្វសិទ្ធិ និងអភ័យឯកសិទ្ធិទាំងអស់។ IFC មិនបង្កើត ទទួលយក ឬបន្តអនុវត្តកាតព្វកិច្ច ឬ ភារកិច្ចតាមផ្លូវច្បាប់ ឬកំណត់អត្តសញ្ញាណ ឬទទួលយកការចោទប្រកាន់ណាមួយអំពីការបំពានលើកាតព្វកិច្ច ឬ ភារកិច្ចតាមផ្លូវច្បាប់ណាមួយ ដោយសារការឆ្លើយតបរបស់គណៈគ្រប់គ្រង IFC នេះឡើយ។

ទោះបីមានកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងសមស្របដើម្បីកំណត់ថា ព័ត៌មានដែលមាននៅក្នុងការឆ្លើយតបរបស់គណៈ គ្រប់គ្រងរបស់ IFC នេះ មានភាពសុក្រឹតក៏ដោយ ប៉ុន្តែពុំមានការបញ្ជាក់អះអាង ឬការធានាណាមួយចំពោះ សុក្រឹតភាព ឬភាពពេញលេញនៃព័ត៌មានទាំងនេះឡើយ។ CAO មិនមែនជាយន្តការតុលាការ ឬយន្តការអនុវត្ត ច្បាប់នោះទេ។ ការវិភាគ ការសន្និដ្ឋាន និងរបាយការណ៍របស់ CAO ពុំមានបំណងយកទៅប្រើប្រាស់នៅក្នុង ដំណើរការតុលាការ ឬគតិយុត្ត ឬដើម្បីសន្មតអំពីកំហុស ឬការទទួលខុសត្រូវតាមផ្លូវច្បាប់នោះទេ ហើយវាក៏មិន ចូលរួមក្នុងការស្វែងរកការពិត ឬកំណត់អំពីទម្ងន់របស់ភស្តុតាង ឬព័ត៌មានណាមួយនោះដែរ។ ពុំមានផ្នែកណា មួយនៃការឆ្លើយតបរបស់គណៈគ្រប់គ្រងរបស់ IFC នេះ ឬដំណើរការ CAO អាចត្រូវបានប្រើប្រាស់ ឬបញ្ជូនទៅ កាន់ដំណើរការតុលាការ អាជ្ញាកណ្តាល គតិយុត្ត ឬដំណើរការផ្សេងទៀត ដោយពុំមានការយល់ព្រមជា លាយលក្ខណ៍អក្សរជាក់លាក់ពី IFC ឡើយ។

ឧបសម្ព័ន្ធទី៣៖ ការពិចារណាអំពីគោលនយោបាយស៊ីអេសអូចំពោះការវាយតម្លៃអំពីភាពអនុលោម

គោលនយោបាយស៊ីអេសអូ⁷⁶ ចែងអំពីការវាយតម្លៃភាពអនុលោម ដោយរួមបញ្ចូលការពិចារណាបន្ថែម ដូចបានគូសបញ្ជាក់នៅក្នុងតារាងខាងក្រោម។

បញ្ញត្តិនៃគោលនយោបាយស៊ីអេសអូ	ការវិភាគចំពោះករណីនេះ
ចំពោះគម្រោង ឬអនុគម្រោងណាមួយ ដែល IFC/MIGA បានចាកចេញ នៅពេលដែលស៊ីអេសអូបញ្ចប់ការវាយតម្លៃអំពីអនុលោមភាពរបស់ខ្លួន ថាតើការស៊ីអេសអូត្រូវបានផ្តល់តម្លៃជាក់លាក់ទាក់ទងនឹងគណនេយ្យភាព ការរៀនសូត្រ ឬវិធានការដោះស្រាយដែរឬទេ ទោះបីជាមានការចាកចេញរបស់ IFC/MIGA ក៏ដោយ (កថាខណ្ឌ ៩២ក)។	ស៊ីអេសអូបានកំណត់ថា គម្រោងដែលបានចាកចេញការវិនិយោគលើមូលធនទ្រព្យម្ចាស់នៅ Vietinbank មិនអាចជាកម្មវត្ថុនៃការស៊ីអេសអូត្រូវបានអំពីភាពអនុលោមរបស់ស៊ីអេសអូបានទេ ពីព្រោះស៊ីអេសអូពុំមានមូលដ្ឋានគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីសន្និដ្ឋានថា គម្រោងសេសានក្រោម២ បានបំពេញតាមនិយមន័យអនុគម្រោង នៃគោលនយោបាយស៊ីអេសអូ តាមរយៈ Vietinbank នោះទេ។ ដូច្នេះ ស៊ីអេសអូបានបិទពាក្យបណ្តឹងទាក់ទងនឹងការវិនិយោគនៅ Vietinbank ដែលបានចាកចេញ។
ភាពពាក់ព័ន្ធនៃនីតិវិធីរឿងក្តីនៅក្នុងប្រព័ន្ធតុលាការ ឬនៅក្រៅប្រព័ន្ធតុលាការ ដែលបានបញ្ចប់ រង់ចាំសេចក្តីសម្រេចឬកំពុងដំណើរការ ទាក់ទងនឹងប្រធានបទនៃពាក្យបណ្តឹង (កថាខណ្ឌ ៩២ខ)។	មិនអាចអនុវត្តបាន
ថាតើគណៈគ្រប់គ្រងបានបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់លាស់ថា ខ្លួនបានដោះស្រាយបញ្ហា ដែលបានលើកឡើងដោយអ្នកដាក់ពាក្យបណ្តឹង ឬនៅក្នុងសំណើផ្ទៃក្នុងបានយ៉ាងសមស្រប និងបានអនុវត្តតាមគោលនយោបាយ E&S ដែរឬទេ ឬថាតើគណៈគ្រប់គ្រងបានទទួលស្គាល់ថា ខ្លួនមិនបានអនុលោមតាមគោលនយោបាយ E&S ដែលពាក់ព័ន្ធ (កថាខណ្ឌ ៩២គ)។	ដូចបានគូសបញ្ជាក់នៅក្នុងតួសេចក្តីនៃរបាយការណ៍នេះ ស៊ីអេសអូក៏ឃើញការចង្អុលបង្ហាញបឋមអំពីបដិលោមភាព។ ស៊ីអេសអូសន្និដ្ឋានថា IFC មិនបានបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់លាស់ថា ខ្លួនបានដោះស្រាយបញ្ហាដែលបានលើកឡើងដោយដើមបណ្តឹងបានយ៉ាងសមស្របនោះទេ ហើយ IFC ក៏មិនបានទទួលស្គាល់អំពីបដិលោមភាពនឹងគោលនយោបាយ E&S ដែលពាក់ព័ន្ធដែរ។
ថាតើគណៈគ្រប់គ្រងបានផ្តល់សេចក្តីថ្លែងការណ៍អំពីវិធានការដោះស្រាយជាក់លាក់ដែរឬទេ និងថាតើនៅក្នុងការវិនិច្ឆ័យរបស់ស៊ីអេសអូ បន្ទាប់ពីបានពិចារណាលើទស្សនៈរបស់ដើមបណ្តឹង វិធានការដោះស្រាយដែលបានស្នើឡើង	ការឆ្លើយតបរបស់គណៈគ្រប់គ្រង IFC មិនរួមបញ្ចូលសេចក្តីថ្លែងការណ៍ណាមួយ ដែលចង្អុលបង្ហាញអំពីផែនការអនុវត្តវិធានការដោះស្រាយ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាដែលបានលើកឡើងដោយដើមបណ្តឹងនោះទេ។

⁷⁶ គោលនយោបាយស៊ីអេសអូ កថាខណ្ឌ ៩២.

ទាំងនេះ ដោះស្រាយបញ្ហាដែលបានលើកឡើងដោយដើមបណ្តឹងបានយ៉ាងខ្លាំងក្លាដែរឬទេ (កថាខណ្ឌ ៩២យ)។	
ទាក់ទងនឹងគម្រោង ឬអនុគម្រោងដែលធ្លាប់ជាកម្មវត្ថុនៃការស៊ើបអង្កេតអំពីភាពអនុលោមរួចហើយ ស៊ីអេសអេស៊ីអេស (ក) បិទពាក្យបណ្តឹង (ខ) រួមបញ្ចូលពាក្យបណ្តឹងជាមួយដំណើរការភាពអនុលោមកាលពីមុន ប្រសិនបើនៅតែបើកចំហហើយពាក្យបណ្តឹងពាក់ព័ន្ធយ៉ាងខ្លាំងក្លានឹងបញ្ហាដែលនៃដំណើរការភាពអនុលោមកាលពីមុន ឬ (គ) ចាប់ផ្តើមការស៊ើបអង្កេតអំពីភាពអនុលោមថ្មីមួយ តែនៅកន្លែងដែលពាក្យបណ្តឹងលើកឡើងអំពីបញ្ហាថ្មីៗ ឬមានភស្តុតាងថ្មីៗ ប៉ុណ្ណោះ (កថាខណ្ឌ ៩៣)។	មិនអាចអនុវត្តបាន

ឧបសម្ព័ន្ធទី៤៖ លក្ខខណ្ឌយោងសម្រាប់ការស៊ើបអង្កេតអំពីភាពអនុលោម

លក្ខខណ្ឌយោងសម្រាប់ការស៊ើបអង្កេតអំពីភាពអនុលោមនៃសមិទ្ធកម្មផ្នែកបរិស្ថាន និងសង្គមរបស់ IFC ទាក់ទងនឹងការវិនិយោគរបស់ IFC នៅក្នុង ABBank និងការវិនិយោគរបស់ IFC នៅក្នុងគម្រោងវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ នៅកម្ពុជា

គម្រោង IFC លេខ ២៩៧៤៥

អំពីស៊ីអេមូ

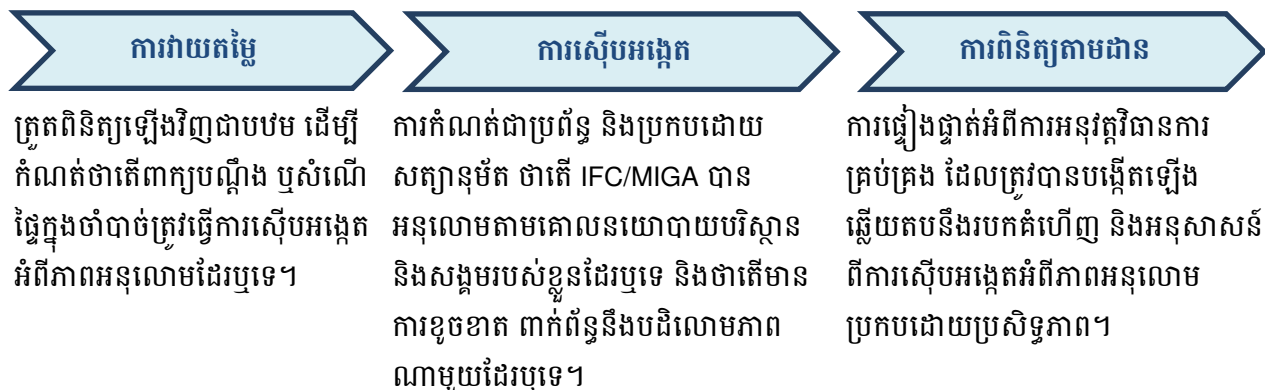
ការិយាល័យភាពអនុលោម ទីប្រឹក្សា ដោះស្រាយវិវាទ (ស៊ីអេមូ) គឺជាយន្តការគណនេយ្យភាពឯករាជ្យរបស់សារជីវកម្មហិរញ្ញវត្ថុអន្តរជាតិ (IFC) និង ទីភ្នាក់ងារធានាការវិនិយោគពហុភាគី (MIGA) ដែលជាសមាជិកក្រុមធនាគារពិភពលោក។ យើងធ្វើការសម្របសម្រួលដោះស្រាយបណ្តឹងពីប្រជាពលរដ្ឋ ដែលរងផលប៉ះពាល់ពីគម្រោងរបស់ IFC និង MIGA ដោយយុត្តិធម៌ ឥតលម្អៀង និងប្រកបដោយភាពស្ថាបនា លើកកម្ពស់លទ្ធផលផ្នែកបរិស្ថាន និងសង្គមនៃគម្រោងទាំងនោះ និងបង្កើនគណនេយ្យភាពសាធារណៈ និង ការរៀនសូត្រនៅ IFC និង MIGA។

ស៊ីអេមូ គឺជាការិយាល័យឯករាជ្យ ដែលរាយការណ៍ទៅកាន់ក្រុមប្រឹក្សានាយកប្រតិបត្តិការរបស់ IFC និង MIGA ដោយផ្ទាល់។ សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែម សូមមើល៖ www.cao-ombudsman.org។

អំពីមុខងារត្រួតពិនិត្យភាពអនុលោម

មុខងារត្រួតពិនិត្យភាពអនុលោមរបស់ស៊ីអេមូ ត្រួតពិនិត្យឡើងវិញលើភាពអនុលោមរបស់ IFC និង MIGA ចំពោះគោលនយោបាយបរិស្ថាន និងសង្គម វាយតម្លៃលើការខូចខាតដែលពាក់ព័ន្ធ និងផ្តល់អនុសាសន៍អំពីវិធានការដោះស្រាយដែលសមស្រប។

មុខងារត្រួតពិនិត្យភាពអនុលោមរបស់ស៊ីអេសអូអនុវត្តតាមអភិក្រមបីជំហាន៖

បរិបទ និងការវិនិយោគ

IFC មានការវិនិយោគភាគហ៊ុនសកម្មនៅក្នុង An Binh Commercial Joint Stock Bank (ABBank) ដែលជាធនាគារពាណិជ្ជនៅប្រទេសវៀតណាម ចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០១០។ ចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០១៣មក IFC បានក្លាយជាម្ចាស់ភាគហ៊ុន និងកាន់កាប់មូលធនទ្រព្យម្ចាស់ចំនួន ៨,២% នៅក្នុង ABBank។ ABBank ជាលទ្ធផល កាន់កាប់ភាគហ៊ុន ១០,៣១% នៅក្នុងក្រុមហ៊ុន Electricity Vietnam International Joint Stock Company (EVNI)។ EVNI កាន់កាប់ភាគហ៊ុន ១០% នៃក្រុមហ៊ុនវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ ជាក្រុមហ៊ុនបណ្តាក់ទុនរួមគ្នា ទទួលបន្ទុកសាងសង់ និងប្រតិបត្តិការទំនប់វារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ រួមជាមួយ រ៉ូយ៉ាល់គ្រុប (៣៩%) ដែលជាក្រុមហ៊ុនកម្ពុជា និងក្រុមហ៊ុន Hydrolancang International Energy Co. Ltd (៥១%) ដែលជាក្រុមហ៊ុនចិន។ មូលធនទ្រព្យម្ចាស់ចំនួន ១០% របស់ EVNI នៅសេសានក្រោម២ ផ្តល់សិទ្ធិក្នុងការតែងតាំងតំណាងម្នាក់នៅក្នុងក្រុមប្រឹក្សាភិបាល។ ទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយ EVNI មិនពាក់ព័ន្ធនឹងការគ្រប់គ្រងគម្រោងវារីអគ្គិសនីប្រចាំថ្ងៃនោះទេ។

តាមនិយមន័យនៅក្នុងគោលនយោបាយស៊ីអេសអូ^{៧៧} EVNI គឺជាអតិថិជនបន្តរបស់ ABBank ហើយសេសានក្រោម២ គឺជាអនុគម្រោងរបស់ IFC។

សេសានក្រោម២ គឺជាគម្រោងវារីអគ្គិសនីធំបំផុតនៅប្រទេសកម្ពុជា ដែលស្ថិតនៅក្នុងខេត្តស្ទឹងត្រែងនៅលើទន្លេសេសាន។ ការសាងសង់បានចាប់ផ្តើមនៅឆ្នាំ២០១៤ ហើយប្រតិបត្តិការបានចាប់ផ្តើមនៅឆ្នាំ២០១៧។ ការចោទប្រកាន់ផ្នែកបរិស្ថាន និងសង្គមមួយចំនួនត្រូវបានលើកឡើង ពាក់ព័ន្ធនឹងគម្រោងវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ ចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០០៨ មក តាមរយៈការរាយការណ៍ជាសាធារណៈ និងពាក្យបណ្តឹង។

^{៧៧} គោលនយោបាយស៊ីអេសអូ សទ្ទានុក្រម

៣. ក្បួនបណ្តឹង

នៅខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៨ ស៊ីអេសអូបានទទួលពាក្យបណ្តឹង ដែលចោទប្រកាន់អំពីផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានផ្នែកបរិស្ថាន និងសង្គម (E&S) យ៉ាងទូលំទូលាយ ពីមនុស្សបីក្រុមដាច់ដោយឡែកពីគ្នា ដែលរងផលប៉ះពាល់ដោយសារប្រតិបត្តិការគម្រោងវារីអគ្គិសនី។ ក្រុមទាំងនេះ រួមមាន៖ (១) អ្នកភូមិដែលបានតាំងទីលំនៅថ្មី (២) អ្នកភូមិដែលមិនព្រមតាំងទីលំនៅថ្មី និង (៣) អ្នកភូមិនៅខ្សែទឹកខាងលើ។

- ១) អ្នកភូមិដែលបានតាំងទីលំនៅថ្មី ចោទប្រកាន់ថា ជីវភាពរស់នៅថ្មីរបស់ពួកគេមានការលំបាក និងមិនគ្រប់គ្រាន់ និងថាពួកគេមិនត្រូវបានផ្តល់ជូននូវកម្មវិធីស្តារជីវភាពរស់នៅ ឬការគាំទ្រនោះទេ។ ពួកគេក៏អះអាងផងដែរថា ពួកគេមិនអាចចូលរួមក្នុងការសម្រេចចិត្តលើការបែងចែកដីធ្លី ដែលខ្វះខាតតម្លាភាពបាននោះទេ។
- ២) អ្នកភូមិដែលមិនព្រមតាំងទីលំនៅថ្មីឡើងវិញ អះអាងថា ជីវភាពរស់នៅរបស់ពួកគេបានរងផលប៉ះពាល់ដោយការធ្លាក់ចុះយ៉ាងខ្លាំងនៃស្តុកត្រីក្នុងស្រុក។ បច្ចុប្បន្ន ប្រជាជនភាគច្រើនរស់នៅក្នុងព្រៃសហគមន៍ដែលនៅខាងក្រៅអតីតភូមិរបស់ពួកគេ។ ប្រជាជនមួយចំនួនបានកំណត់អត្តសញ្ញាណថាជាជនជាតិដើមភាគតិច និងព្យាយាមការពារអត្តសញ្ញាណវប្បធម៌ និងតំបន់ស័ក្តិសិទ្ធិរបស់ពួកគេ។ ប្រជាជនមួយចំនួនទៀតក៏ជឿថា ពួកគេខ្វះខាតហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធមូលដ្ឋាន និងដីធ្លីគ្រប់គ្រាន់ សម្រាប់ធ្វើកសិកម្មដោយសារទឹកជំនន់ដែលទាក់ទងនឹងទំនប់។
- ៣) អ្នកភូមិនៅខ្សែទឹកខាងលើ ចោទប្រកាន់អំពីការខូចខាតដល់មុខរបរចិញ្ចឹមជីវិតរបស់ពួកគេ ដោយសារកម្រិតទឹកប្រែប្រួល និងមានត្រីកាន់តែតិចនៅក្នុងទន្លេសេសាន និងទន្លេស្រែពក។ ពួកគេក៏អះអាងផងដែរថា ពួកគេមិនបានទទួលព័ត៌មាន ឬការពិគ្រោះយោបល់អំពីគម្រោងវារីអគ្គិសនី ឬគោលនយោបាយសំណងនោះទេ។

ទាំងបីក្រុមនេះបានអះអាងថា ពួកគេពុំមានអារម្មណ៍សុវត្ថិភាពក្នុងការនិយាយអំពីកង្វល់របស់ពួកគេ និងស្នើសុំឲ្យរក្សាអត្តសញ្ញាណរបស់ពួកគេជាការសម្ងាត់។

លក្ខខណ្ឌយោងនៃការស៊ើបអង្កេត

នៅក្នុងសំណុំរឿងបច្ចុប្បន្ន ប្រសិនបើដំណើរការវាយតម្លៃរបស់ស៊ីអេសអូនាំឲ្យមានការសម្រេចចិត្តធ្វើការស៊ើបអង្កេតរបាយការណ៍វាយតម្លៃរបស់ស៊ីអេសអូបញ្ចូលលក្ខខណ្ឌយោងសម្រាប់ការស៊ើបអង្កេតអំពីភាពអនុលោម ដោយគូសបញ្ជាក់អំពី៖

- ក. វត្ថុបំណង និងវិសាលភាពនៃការស៊ើបអង្កេត;

- ខ. ការដាក់កម្រិតណាមួយលើវិសាលភាពនៃការស៊ើបអង្កេត ដែលអាចមានភាពសមស្រប ដោយពិចារណាអំពី ក្នុងចំណោមអ្វីផ្សេងទៀត បញ្ហាដែលបានបិទនៅដំណាក់កាលវាយតម្លៃ វត្តមាននៃនីតិវិធីតុលាការស្របគ្នា ឬការចាកចេញរបស់ IFC/MIGA
- គ. អភិក្រម និងវិធីសាស្ត្រនៃការស៊ើបអង្កេត និងលក្ខណៈសម្បត្តិទីប្រឹក្សាជាក់លាក់ និង
- ឃ. កាលវិភាគសម្រាប់កិច្ចការស៊ើបអង្កេត ពេលវេលា និងលក្ខខណ្ឌតម្រូវក្នុងការរាយការណ៍។ កាលវិភាគនេះនឹងរួមបញ្ចូលកាលបរិច្ឆេទជូនដំណាច់សម្រាប់ការដាក់ជូនព័ត៌មានដោយ IFC/MIGA ដើម្បីជូនដំណឹងអំពីដំណើរការស៊ើបអង្កេតអំពីភាពអនុលោម។⁷⁸

វត្ថុបំណង និងវិសាលភាពនៃការស៊ើបអង្កេត

ដូចមានចែងនៅក្នុងរបាយការណ៍វាយតម្លៃអំពីភាពអនុលោមរបស់ស៊ីអេសអូ ស៊ីអេសអូនឹងធ្វើការស៊ើបអង្កេតអំពីភាពអនុលោមនៃការវិនិយោគឆ្នាំ២០១០ របស់ IFC នៅក្នុង ABBank ពីព្រោះវាទាក់ទងនឹងពាក្យបណ្តឹង។ ការស៊ើបអង្កេតនឹងកំណត់ថាតើ IFC បានអនុលោមតាមគោលនយោបាយ E&S របស់ខ្លួន ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការវិនិយោគដែរឬទេ និងថាតើមានការខូចខាតទាក់ទងនឹងបដិលោមភាពរបស់ IFC ដែរឬទេ។ នៅក្នុងការកំណត់ថាតើ IFC បានអនុលោមតាមគោលនយោបាយ E&S របស់ខ្លួនដែរឬទេ ស៊ីអេសអូ ប្រសិនបើសមស្រប នឹងរួមបញ្ចូលការវាយតម្លៃថាតើ IFC បានបង្វែរទិសដៅដ៏សំខាន់មួយពីការណែនាំ និងនីតិវិធីដែលពាក់ព័ន្ធដែរឬទេ។

ពាក់ព័ន្ធនឹងបញ្ហាដែលបានលើកឡើងនៅក្នុងពាក្យបណ្តឹង វត្ថុបំណងនៃការស៊ើបអង្កេតគឺ ដើម្បីកំណត់៖

១. ថាតើ IFC បានអនុលោមតាមគោលនយោបាយ E&S របស់ខ្លួនដែរឬទេ រួមទាំង៖
 - ក. ថាតើ IFC បានធ្វើការត្រួតពិនិត្យ E&S មុនពេលវិនិយោគ លើការវិនិយោគឆ្នាំ២០១០ របស់ខ្លួននៅក្នុង ABBank ដូចបានតម្រូវដោយគោលនយោបាយនិរន្តរភាពដែរឬទេ និង
 - ខ. ថាតើ IFC បានគ្រប់គ្រងការវិនិយោគឆ្នាំ២០១០ របស់ខ្លួន នៅក្នុង ABBank ដែរឬទេ រួមទាំងការសន្យាផ្នែក E&S ដែលបានធ្វើឡើងនៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងតាមផ្លូវច្បាប់របស់ខ្លួន ជាមួយ ABBank ដូចបានតម្រូវដោយគោលនយោបាយនិរន្តរភាព។
២. ថាតើការខូចខាត និងការខូចខាតជាសក្តានុពល ដែលបានលើកឡើងដោយដើមបណ្តឹង ទាក់ទងនឹងបដិលោមភាពរបស់ IFC ដែរឬទេ។⁷⁹

ដោយពិចារណាអំពីរបកគំហើញទាក់ទងនឹងការខូចខាត និងថាតើការខូចខាតណាមួយមានទំនាក់ទំនងនឹងបដិលោមភាពរបស់ IFC ដែរឬទេនោះ ស៊ីអេសអូនឹងវាយតម្លៃលើការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញរបស់ IFC និងការត្រួតពិនិត្យលក្ខខណ្ឌតម្រូវ E&S របស់ខ្លួន នៅកម្រិតគម្រោង និងអនុគម្រោង។ ស៊ីអេសអូនឹងពិចារណាលើសមិទ្ធកម្ម

⁷⁸ គោលនយោបាយស៊ីអេសអូ កថាខណ្ឌ ១១៨
⁷⁹ គោលនយោបាយស៊ីអេសអូ កថាខណ្ឌ ១១២-១១៤

E&S នៅកម្រិតគម្រោង ឬអនុគម្រោង ជាពិសេសទាក់ទងនឹងការអនុវត្តស្តង់ដារសមិទ្ធកម្មដូចខាងក្រោម ចំពោះអនុគម្រោង ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងបញ្ហាដែលបានលើកឡើងនៅក្នុងពាក្យបណ្តឹង៖

- *PS១ (ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រង និងវាយតម្លៃសង្គម និងបរិស្ថាន)* ទាក់ទងនឹង៖ លក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃការវាយតម្លៃផលប៉ះពាល់បរិស្ថាន និងសង្គមដ៏សមស្របមួយ ការគ្រប់គ្រងហានិភ័យ និងផលប៉ះពាល់ ការបង្ហាញព័ត៌មានរបស់គម្រោងវារីអគ្គិសនី និងការពិគ្រោះយោបល់យ៉ាងត្រឹមត្រូវ និងការចូលរួមរបស់ភាគីពាក់ព័ន្ធនៅក្នុងសហគមន៍ដែលរងផលប៉ះពាល់។
- *PS៤ (សុខភាព សុវត្ថិភាព និងសន្តិសុខសហគមន៍)* ទាក់ទងនឹង៖ ស្តង់ដារសម្រាប់សុខភាព និងសុវត្ថិភាពសហគមន៍ ដែលមានការចោទប្រកាន់របស់សហគមន៍អំពីជំងឺដែលកើតចេញពីទឹកជំនន់ជាញឹកញាប់ និងការគំរាមកំហែង និងការបំភិតបំភ័យចំពោះអ្នកដែលបញ្ចេញមតិប្រឆាំងនឹងគម្រោង។
- *PS៥ (ការទទួលបានដីធ្លី និងការតាំងទីលំនៅថ្មីដោយស្ម័គ្រចិត្ត)* ទាក់ទងនឹង៖ លក្ខខណ្ឌតម្រូវការ និងស្តង់ដារសម្រាប់ផែនការតាំងទីលំនៅថ្មី និងស្ថានភាពរស់នៅដែលសមស្រប រួមទាំងការពិគ្រោះយោបល់ និងការអនុវត្តត្រឹមត្រូវ ដើម្បីស្ដារ និងទូទាត់សំណងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពសម្រាប់ការផ្លាស់ទីលំនៅ និងផលប៉ះពាល់ដល់ជីវភាពរស់នៅក្នុងសហគមន៍ដែលបានរងផលប៉ះពាល់។
- *PS៦ (ការអភិរក្សជីវចម្រុះ និងការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិប្រកបដោយនិរន្តរភាព)* ទាក់ទងនឹង៖ ហានិភ័យជីវចម្រុះ និងផលប៉ះពាល់លើចំនួនត្រី និងស្ថានប្រព័ន្ធដទៃទៀត។
- *PS៧ (ជនជាតិដើមភាគតិច)* ទាក់ទងនឹង៖ លក្ខខណ្ឌតម្រូវសម្រាប់ការពិគ្រោះយោបល់សមស្របជាមួយសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដែលរងផលប៉ះពាល់ (រួមទាំងការពិគ្រោះយោបល់ដោយសេរីជាមុន ក្រោមមូលដ្ឋាននៃព័ត៌មានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ នៅក្នុងស្ថានភាពដែលបានកំណត់) ការពិចារណាអំពីសិទ្ធិដីធ្លីនៅក្នុងសហគមន៍ និងការការពារអត្តសញ្ញាណវប្បធម៌ និងតំបន់ស័ក្តិសិទ្ធិ។

សម្រាប់គោលបំណងនៃគោលនយោបាយស៊ីអេសអូ និងការស៊ើបអង្កេតនេះ ទំនប់វារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ត្រូវបានចាត់ទុកថាជាអនុគម្រោងរបស់ IFC តាមរយៈអតិថិជនបន្តរបស់ខ្លួន EVNI។

បច្ចុប្បន្ន EVNI ពុំមានផលប្រយោជន៍ផ្នែកគ្រប់គ្រងលើក្រុមហ៊ុនបណ្តាក់ទុនរួមគ្នា ដែលសាងសង់ និងធ្វើប្រតិបត្តិការគម្រោងវារីអគ្គិសនីនោះទេ។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ នេះមិនមានន័យថា IFC អតិថិជន និងអតិថិជនបន្តរបស់ខ្លួន (ABBank និង EVNI) គ្មានឥទ្ធិពលលើគម្រោងវារីអគ្គិសនីនោះទេ។ ការស៊ើបអង្កេតរបស់ស៊ីអេសអូ នឹងពិចារណាលើគោលជំហរបន្តិចបន្តួចរបស់ EVNI នៅក្នុងគម្រោងវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ នាពេលបច្ចុប្បន្ន នៅពេលវាយតម្លៃអំពីភាពអនុលោមរបស់ IFC ចំពោះគោលនយោបាយ E&S របស់ខ្លួន។ ស៊ីអេសអូ ក៏នឹងពិចារណាលើសមិទ្ធកម្ម E&S របស់អតិថិជន និងអតិថិជនបន្ត នៅកម្រិតអនុគម្រោងផងដែរ។⁸⁰

⁸⁰ គោលនយោបាយស៊ីអេសអូ កថាខណ្ឌ ១១៤

អភិក្រមផ្នែកវិធីសាស្ត្រ

ស៊ីអេសអូ នឹងផ្អែកការស៊ើបអង្កេតអំពីភាពអនុលោម លើបទសម្ភាសន៍ សេចក្តីថ្លែងការណ៍ របាយការណ៍ ទំនាក់ទំនង ការសង្កេតអំពីសកម្មភាព និងលក្ខខណ្ឌរបស់ស៊ីអេសអូ និងប្រភពដទៃទៀតដែល ស៊ីអេសអូ យល់ថាពាក់ព័ន្ធ។⁸¹

ដំណើរការស៊ើបអង្កេតអំពីភាពអនុលោម និងរបាយការណ៍ស៊ើបអង្កេតអំពីភាពអនុលោមនឹងរួមបញ្ចូល៖

- ក. របកគំហើញនៃការស៊ើបអង្កេត ទាក់ទងនឹងភាពអនុលោម បដិលោមភាព និងការខូចខាតដែលពាក់ព័ន្ធ
- ខ. បរិបទ ភស្តុតាង និងហេតុផល ដើម្បីគាំទ្រដល់របកគំហើញ និងសេចក្តីសន្និដ្ឋានរបស់ស៊ីអេសអូ ទាក់ទងនឹងមូលហេតុឫសគល់នៃបដិលោមភាពដែលបានកំណត់
- គ. អនុសាសន៍សម្រាប់ IFC/MIGA ដើម្បីពិចារណាបង្កើតផែនការសកម្មភាពសម្រាប់ថ្នាក់គ្រប់គ្រង (MAP) ទាក់ទងនឹងការដោះស្រាយបដិលោមភាពនៅកម្រិតគម្រោង ឬអនុគម្រោង និងការខូចខាតដែលពាក់ព័ន្ធ និង/ឬជំហានដែលចាំបាច់ ដើម្បីទប់ស្កាត់បដិលោមភាពនាពេលអនាគត ប្រសិនបើពាក់ព័ន្ធនឹងស្ថានភាព។ ក្នុងករណីដែល IFC/MIGA ចាកចេញពីគម្រោង អនុសាសន៍នឹងពិចារណាអំពីផលប៉ះពាល់នៃការចាកចេញរបស់ IFC/MIGA នោះដែរ។⁸²

ចាំបាច់ត្រូវមានភស្តុតាងដែលពាក់ព័ន្ធ និងគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីផ្តល់មូលដ្ឋានសមហេតុផលសម្រាប់របកគំហើញ និងសេចក្តីសន្និដ្ឋានអំពីភាពអនុលោមរបស់ស៊ីអេសអូ។ ស៊ីអេសអូនឹងវាយតម្លៃថាតើមានភស្តុតាងដែល IFC បានអនុវត្តលក្ខខណ្ឌតម្រូវ E&S ដែលពាក់ព័ន្ធដែរឬទេ ដោយពិចារណាលើប្រភពព័ត៌មានដែលមាន នៅពេលធ្វើការសម្រេចចិត្ត ហើយនឹងមិនបង្កើតរបកគំហើញ និងសេចក្តីសន្និដ្ឋាន ដែលមានអត្ថប្រយោជន៍តាមក្រោយនោះទេ។⁸³

អ្នកជំនាញខាងក្រៅ

បន្ទាប់ពីមានទម្លាប់អនុវត្តដែលត្រូវបានបង្កើតឡើង ស៊ីអេសអូនឹងរួមបញ្ចូលអ្នកជំនាញខាងក្រៅម្នាក់ ឬច្រើននាក់សម្រាប់ការស៊ើបអង្កេតនេះ។ សម្រាប់ការស៊ើបអង្កេតអំពីភាពអនុលោមនេះ ស៊ីអេសអូពិចារណាលើលក្ខណៈសម្បត្តិដូចខាងក្រោម ជាចាំបាច់៖

- ជំនាញដ៏សំខាន់ក្នុងលទ្ធកម្មជីវិតដែលទាក់ទងនឹងគម្រោង និងការដោះស្រាយផលប៉ះពាល់ដោយមិនស្ម័គ្រចិត្ត ពីគម្រោងវារីអគ្គិសនី
- ជំនាញដ៏សំខាន់នៅក្នុងផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថានពីគម្រោងវារីអគ្គិសនីធំៗ ជាពិសេសអ្នកដែលទាក់ទងនឹងសេវាជីវចម្រុះ និងស្ថានប្រព័ន្ធ

⁸¹ គោលនយោបាយស៊ីអេសអូ កថាខណ្ឌ ១១៥ និង ១១៧

⁸² គោលនយោបាយស៊ីអេសអូ កថាខណ្ឌ ១២០

⁸³ គោលនយោបាយស៊ីអេសអូ កថាខណ្ឌ ១១៦-១១៧

- បទពិសោធន៍ក្នុងការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់សង្គម ដំណើរការចូលរួមពីភាគីពាក់ព័ន្ធ ការពិគ្រោះយោបល់ និងការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងមានព័ត៌មានគ្រប់គ្រាន់ ពីជនជាតិដើមភាគតិច
- ចំណេះដឹងអំពីក្រុមជនជាតិភាគតិច និងជនជាតិដើមភាគតិចនៅកម្ពុជា ជាពិសេសនៅខេត្តស្ទឹងត្រែង
- ចំណេះដឹងអំពីគោលនយោបាយ ស្តង់ដារ និងនីតិវិធី E&S របស់ IFC ជាពិសេសគោលនយោបាយនិរន្តរភាព ឆ្នាំ២០០៦ និងស្តង់ដារសមិទ្ធកម្ម ឆ្នាំ២០០៦៖ ស្តង់ដារសមិទ្ធកម្មទី១ (ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រង និងវាយតម្លៃសង្គម និងបរិស្ថាន) PS4 (សុខភាព សុវត្ថិភាព និងសន្តិសុខសហគមន៍) ស្តង់ដារសមិទ្ធកម្មទី៥ (លទ្ធកម្មដីធ្លី និងការដោះស្រាយផលប៉ះពាល់ដោយមិនស្ម័គ្រចិត្ត) PS៦ (ការអភិរក្សជីវចម្រុះ និងការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិប្រកបដោយនិរន្តរភាព) និងស្តង់ដារសមិទ្ធកម្មទី៧ (ជនជាតិដើមភាគតិច)
- បទពិសោធន៍ និងចំណេះដឹង ពាក់ព័ន្ធនឹងការស៊ើបអង្កេតអំពីភាពអនុលោម
- បានបង្ហាញសមត្ថភាពក្នុងការវិភាគគោលនយោបាយ និងទម្លាប់អនុវត្ត និងបង្កើតសំណើកំណែទម្រង់នៅក្នុងបរិបទស្ថាប័នស្មុគស្មាញ និង
- ចេះភាសាខ្មែរ និងអង់គ្លេសយ៉ាងស្ទាត់ជំនាញ ចេះភាសារៀតណាម កាន់តែប្រសើរ។

ការចុះត្រួតពិនិត្យដល់ទីតាំង និងការដាក់កម្រិតជាសក្តានុពលនៃការស៊ើបអង្កេត

ការចុះត្រួតពិនិត្យដល់ទីតាំងនៃតំបន់គម្រោងវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ នៅកម្ពុជា និងការិយាល័យ ABBank នៅប្រទេសវៀតណាម ត្រូវបានរំពឹងទុកថានឹងធ្វើឡើងក្នុងអំឡុងពេលស៊ើបអង្កេតអំពីភាពអនុលោម។ ចំពោះការចុះត្រួតពិនិត្យដល់ទីតាំងបែបនោះ ក្រុមការងារផ្នែកសំណុំរឿងរបស់ស៊ីអេសអូ អ្នកជំនាញខាងក្រៅ និងអ្នកបកប្រែផ្ទាល់មាត់/អ្នកបកប្រែ ត្រូវបានរំពឹងទុកថានឹងចូលរួម។

កាលវិភាគនៃការស៊ើបអង្កេតអំពីភាពអនុលោម ពេលវេលា និងលក្ខខណ្ឌតម្រូវក្នុងការរាយការណ៍

យោងតាមគោលនយោបាយស៊ីអេសអូ⁸⁴ សេចក្តីព្រាងរបាយការណ៍ស៊ើបអង្កេតអំពីភាពអនុលោមមួយ គួរតែត្រូវបានបញ្ចប់ក្នុងរយៈពេលមួយឆ្នាំ បន្ទាប់ពីមានការបង្ហាញរបាយការណ៍វាយតម្លៃ។ គិតត្រឹមខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៣ សេចក្តីព្រាងរបាយការណ៍ស៊ើបអង្កេតអំពីភាពអនុលោម សម្រាប់សំណុំរឿងនេះ គួរតែត្រូវបានបញ្ជូនទៅកាន់គណៈគ្រប់គ្រង IFC ដើម្បីត្រួតពិនិត្យអង្គហេតុ និងផ្តល់យោបល់ជាក់ស្តែង។ គណៈគ្រប់គ្រងអាចចែករំលែកសេចក្តីព្រាងរបាយការណ៍នេះជាមួយអតិថិជន ក្នុងលក្ខខណ្ឌដែល មានវិធានការសមស្របដើម្បីការពារការសម្ងាត់នៃសេចក្តីព្រាងរបាយការណ៍នេះ មុនពេលបង្ហាញជាសាធារណៈ។⁸⁵ IFC នឹងមានពេល ២០ ថ្ងៃធ្វើការ ដើម្បីផ្តល់យោបល់ជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ។

⁸⁴ គោលនយោបាយស៊ីអេសអូ កថាខណ្ឌ ១២១
⁸⁵ គោលនយោបាយស៊ីអេសអូ កថាខណ្ឌ ១២២

ស្របពេលជាមួយគ្នានោះ សេចក្តីព្រាងរបាយការណ៍ស៊ើបអង្កេតនឹងត្រូវបញ្ជូនទៅកាន់ដើមបណ្តឹងដើម្បីត្រួតពិនិត្យអង្គហេតុ និងផ្តល់យោបល់ ក្នុងលក្ខខណ្ឌដែលមានវិធានការសមស្របដើម្បីការពារការសម្ងាត់នៃសេចក្តីព្រាងរបាយការណ៍នេះ មុនពេលបង្ហាញជាសាធារណៈ។ ប្រសិនបើគ្មានវិធានការរក្សាការសម្ងាត់បែបនោះទេ ដើមបណ្តឹង នៅកម្រិតអប្បបរមា នឹងទទួលបានសេចក្តីព្រាងតារាងរបកគំហើញនៃការស៊ើបអង្កេតសម្រាប់ការត្រួតពិនិត្យអង្គហេតុ និងផ្តល់យោបល់ និងជាប្រភពព័ត៌មានដើម្បីផ្តល់ព័ត៌មានដល់ការពិគ្រោះយោបល់លើផែនការសកម្មភាពគ្រប់គ្រង (MAP) របស់ IFC នាពេលអនាគត។⁸⁶

បន្ទាប់ពីទទួលបានយោបល់លើសេចក្តីព្រាងការពិគ្រោះយោបល់ពី IFC និងដើមបណ្តឹង ស៊ីអេសអូនឹងបញ្ចប់របាយការណ៍ស៊ើបអង្កេត។ របាយការណ៍ចុងក្រោយនឹងត្រូវដាក់ជូនគណៈគ្រប់គ្រងជាន់ខ្ពស់របស់ IFC និងបញ្ជូនទៅកាន់ក្រុមប្រឹក្សាភិបាល សម្រាប់ជាព័ត៌មាន។ ក្រុមប្រឹក្សាភិបាលពុំមានធាតុចូលក្នុងការកែសម្រួលខ្លឹមសារនៃរបាយការណ៍ស៊ើបអង្កេតអំពីអនុលោមតាមរបស់ស៊ីអេសអូទេ។ បន្ទាប់ពីរបាយការណ៍ស៊ើបអង្កេតត្រូវបានដាក់ជូនគណៈគ្រប់គ្រងរបស់ IFC ជាផ្លូវការ និងបញ្ជូនទៅកាន់ក្រុមប្រឹក្សាភិបាល ស៊ីអេសអូនឹងជូនដំណឹងដល់សាធារណជន នៅលើវេបសាយរបស់ខ្លួនអំពីការបញ្ចប់ការស៊ើបអង្កេតនេះ។⁸⁷

បន្ទាប់ពីស៊ីអេសអូបានដាក់ជូនរបាយការណ៍ស៊ើបអង្កេតអំពីភាពអនុលោមទៅកាន់ IFC ជាលើកចុងក្រោយ គណៈគ្រប់គ្រង IFC មានពេល ៥០ ថ្ងៃធ្វើការដើម្បីបញ្ជូនរបាយការណ៍គ្រប់គ្រងទៅក្រុមប្រឹក្សាភិបាលដើម្បីពិចារណា។ របាយការណ៍គ្រប់គ្រងត្រូវតែរួមបញ្ចូល MAP សម្រាប់ការអនុម័តពីក្រុមប្រឹក្សាភិបាល។ MAP រួមបញ្ចូល វិធានការដោះស្រាយដែលមានរយៈពេលកំណត់ ដែល IFC ស្នើឡើង ក្នុងគោលបំណងដោះស្រាយរបកគំហើញរបស់ស៊ីអេសអូ អំពីបដិលោមភាព និងការខូចខាត ដែលពាក់ព័ន្ធ។ IFC ត្រូវតែពិគ្រោះយោបល់ជាមួយដើមបណ្តឹង និងអតិថិជន ក្នុងអំឡុងពេលដំណើរការរៀបចំ MAP របស់ខ្លួន ហើយរបាយការណ៍គ្រប់គ្រងក៏ត្រូវតែរួមបញ្ចូលការឆ្លើយតបប្រកបដោយហេតុផលចំពោះរបកគំហើញ ឬអនុសាសន៍របស់ស៊ីអេសអូ ទាក់ទងនឹងបដិលោមភាព ឬការខូចខាតដែលពាក់ព័ន្ធ ដែល IFC មិនអាចដោះស្រាយបាន នៅក្នុង MAP។⁸⁸

ស៊ីអេសអូនឹងផ្តល់យោបល់លើ MAP ដែលបានស្នើឡើង ទៅកាន់ក្រុមប្រឹក្សាភិបាល ហើយដើមបណ្តឹងអាចដាក់សេចក្តីថ្លែងការណ៍មួយជូនស៊ីអេសអូ ចំពោះ MAP ដែលបានស្នើឡើង និងភាពគ្រប់គ្រាន់នៃការពិគ្រោះយោបល់ដើម្បីបញ្ជូនទៅកាន់ក្រុមប្រឹក្សាភិបាល។⁸⁹ បន្ទាប់ពីទទួលបានការអនុម័តពីក្រុមប្រឹក្សាភិបាលចំពោះ MAP

⁸⁶ គោលនយោបាយស៊ីអេសអូ កថាខណ្ឌ ១២៤-១២៥
⁸⁷ គោលនយោបាយស៊ីអេសអូ កថាខណ្ឌ ១២៣ ១២៧-១២៩
⁸⁸ គោលនយោបាយស៊ីអេសអូ កថាខណ្ឌ ១៣០-១៣២ ១៣៤
⁸⁹ គោលនយោបាយស៊ីអេសអូ កថាខណ្ឌ ១៣៥

របាយការណ៍ស៊ើបអង្កេតអំពីភាពអនុលោម របាយការណ៍គ្រប់គ្រង និង MAP នឹងត្រូវបានផ្សព្វផ្សាយនៅលើ វេបសាយរបស់ស៊ីអេសអូ។^{៩០}

^{៩០} គោលនយោបាយស៊ីអេសអូ កថាខណ្ឌ ១៣៨